

OPINNÄYTETYÖ

Eläkö onni käsityössä?

Miten käsityön yhteisöllisyys ja hyvinvointivaikutukset näkyvät aikuisten käsityön taiteen perusopetuksessa

Sirpa Nerola

Yhteisöpedagogi

(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika

(5/2021)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Koulutuksen nimi Yhteisöpedagogi AMK

Tekijät: Sirpa Nerola

Opinnäytetyön nimi: Eläkö onni käsityössä? Miten käsityön yhteisöllisyys ja hyvinvointivaikutukset näkyvät aikuisten käsityön taiteen perusopetuksessa

Sivumäärä: 62 ja 18 liitesivua

Työn ohjaaja: Susanna Pitkänen

Työn tilaaja: Taito Etelä- Suomi ry Käsityö- ja muotoilukoulu/Aikuisten käsityön taiteen perusopetus

Maailma elää erityisen haastavia aikoja ja ihmisten hyvinvointi ja yhteisöllisyyden merkitys on noussut keskiöön. Tämä opinnäytetyö käsittelee näiden merkitystä ja vaikutusta ihmisiin. Työn tilaaja, Taito Etelä-Suomi ry muotoilu- ja käsityökoulu, antaa aikuisten käsityön taiteen perusopetusta.

Työni tarkoituksena on selvittää miten opiskelijat ja opettajat näkevät käsityön ja taiteen hyvinvointivaikutukset ja yhteisöllisyyden käsityön taiteen perusopetuksessa.

Opinnäytetyöni on monimenetelmällinen tutkimustyö, joka sisältää kvalitatiivista ja kvantitatiivista tutkimusta. Kyselytutkimuksen perusteella teen nykytilananalyysiä, jossa selvitetään opiskelijoiden tyytyväisyyttä saamansa opetukseen ja sen laatuun sekä opettajien tyytyväisyyttä mahdollisuuksiinsa toteuttaa opetusta. Nämä seikat nousivat myös tutkimuskysymyksiksi.

Tutustuin yhdistyksen toimintaan ja opettajiin, havainnoimalla opetustilanteita ja keskustellen opiskelijoiden kanssa. Opiskelijoiden ja opettajien mielipiteitä kartoitettiin kyselyillä, joissa heille esitettiin väittämiä ja lisäksi he saattoivat perustella vastauksensa. Kokoan tutkimukseni tulokset analysoimalla saamiani vastauksia ja vertaamalla niitä tekemiini havaintoihin sekä työtä varten keräämääni tietoperustaan. Oma kokemukseni pitkäaikaisena käsityön harrastajana ja osallistuminen käsityön opetukseen on myös vaikuttanut tulkintoihini.

Kehittämisen näkökulmasta tutkin, mitä tarpeita nousee niin opiskelijoiden, kuin opettajien työn ja sen tekemisen mahdollisuuksien parantamiseksi. Tutkin havaintojani ja teen ehdotuksiani yhteisöpedagogin näkökulmasta.

Yhteisöpedagogina nostan keskiöön maahanmuuttajien kotoutumista ja kulttuurista yhteyttä luovan toiminnan lisäämisen tilaajan toimintaan. Mahdollisuuksia toiminnan toteuttamiseen edellytetään myös taiteen perusopetuksen toimintasuunnitelmassa. Teen ehdotuksen, jolla toimintaa voitaisiin toteuttaa.

Lopuksi peilaan saamaani uutta tietoa jo olemassa olevaan tietoon ja viitekehykseen. Reflektoin omaa toimimistani opinnäytetyön kirjoittajana ja kokemiani haasteita.

Asiasanat: taiteen perusopetus, kädentaidot, hyvinvointi

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Name of the Degree Programme Community Educator

Author: Sirpa Nerola

Title: Does fortune live in handicrafts? How communality and wellbeing factors in Handicrafts shows in adults basic education in arts

Number of Pages: 62 and 18 attachment pages

Supervisor(s): Susanna Pitkänen

Commissioned by: Taito Etelä- Suomi Arts and craft school

The aims of this thesis was to find out how the well-being effects of learning handicrafts shows in adults basic education in arts.

This thesis is development study about well-being effects and communality among basic education in the arts and crafts. Subscriber for this thesis is Taito Etelä- Suomi Arts and craft school.

These studies are provided by law of basic education in arts.

I gathered my material with Webropol survey to both the students and teachers. I also were observing teaching in study groups, but due to Covid-19 they went to online studies.

This thesis is an mixed methods research with qualitative and quantitative methods. The Surveys were analysed and I made some analysis of current situation.

I also made research how the Teachers of the arts and crafts school are able to work, so that they can support the students and what should be done for students well-being.

As a Worldwide pandemic has been here over a year, and has affected everyone's lives. Social distance has caused many problems in people's well-being. Handicrafts and art has helped many of us to survive from this pandemic. Handicrafts are more popular than ever. In my thesis I searched the input to well-being and participation.

As a Community Educator I created an image of an exhibition, "Let's take The World in our hands". I think globally and everyone should have opportunity to participate in society. In this exhibition we could take immigrants with us and get to know different cultures and typical handicraft of different cultures. The language of arts and handicraft is global and needs no words to compound people, and make everyone a part of this society.

Keywords: craft skills, communality, basic education in arts, well-being

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	OPPINÄYTETYÖN TILAAJA, TAITO ETELÄ-SUOMI RY.....	7
	2.1 Taitojärjestö.....	7
	2.2 Aikuisten käsityön taiteen perusopetus Taito Etelä-Suomi ry:ssä.....	7
3	TIETOPERUSTA.....	9
	3.1 Käsityön historiaa yhteiskunnallisena ilmiönä, työstä harrastukseksi.....	9
	3.2 Käsityö tieteenä	10
	3.4 Käsityö taiteena	12
	3.5 Käsityön ja taiteen merkitys ihmisen hyvinvointiin	12
	3.6 Yhteisöllisyys ja yhteisöllinen oppiminen	15
	3.7 Osallisuus ja vertaistuki ja vertaisoppiminen.....	17
	3.8 Aikuiskoulutuksen oppimisympäristöjen muutos	18
	3.9 Digitalisaatio ja sosiaalinen media käsityössä.....	20
	3.10 Maahanmuuttajat ja taiteen hyvinvointivaikutukset	21
4	TUTKIMUSKYSYMYKSET JA -MENETELMÄT	23
	4.1 Tutkimuskysymykset	23
	4.2 Monimenetelmällinen tutkimus.....	24
	4.3 Webropol-kyselytutkimus	25
	4.4 Havainnointi	25
5	ANALYYSI	28

5.1 Taustakysymykset.....	28
5.2 Toimintaan osallistuminen	31
5.3 Opiskelu Taito Etelä-Suomen käsityön taiteen perusopetuksessa.....	33
5.4 Käsityön ja taiteen hyvinvointivaikutukset.....	38
5.5 Yhteisöllisyys taiteen perusopetuksessa	42
5.6 Opettajien näkökulma	45
5.7 Etäopetus ja digitalisaatio.....	49
5.8 Vastaukset avoimiin kysymyksiin	52
5.9 Johtopäätökset ja nykytilan analysointia.....	53
6 EHDOTUKSIA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN	56
7 PÄÄTÄNTÖ	58
LÄHTEET	60
LIITTEET	63

1 JOHDANTO

Kirjoitan opinnäytetyöni käsityön ja yhteisöllisyyden vaikutuksista ihmisen hyvinvointiin. Työn tilaaja Taito Etelä-Suomi ry muotoilu- ja käsityökoulu, antaa aikuisten käsityön taiteen perusopetusta. Tilaaja haluaa selvittää, miten käsityö ja taide sekä yhteisöllisyys koetaan hyvinvointia edistävänä. Lisäksi selvitetään oppilaiden tyytyväisyyttä saamaansa opetukseen ja sen laatuun, sekä opettajien mahdollisuuksia toteuttaa opetusta.

Tutkimukseni on yhdistyksen nykytilan analyysi, keskiössä yhteisöllisyys ja käsityön hyvinvointivaikutukset. Tutkimuksen perusteella pohdin ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi.

Opinnäytetyöni on monimenetelmällinen kehittämistyö, jossa käytän kvalitatiivisia ja kvantitatiivisia tutkimismenetelmiä. Teen tutkimusta pääsääntöisesti kyselylomakkeilla, joiden tarkoituksena on lähinnä korvata haastattelut, joita tämänhetkisessä tilanteessa olisi vaikea toteuttaa. Tutustuin yhdistyksen toimintaan ja opettajiin, havainnoimalla opetustilanteita, kunnes opetus siirtyi etäopetuksiksi. Kokoan tutkimukseni tulokset analysoimalla saamiani vastauksia ja vertaamalla niitä tekemiini havaintoihin, perustaen tietämykseni tietoperustaan.

Korona vaikeuttaa tällä hetkellä meidän kaikkien elämää, sisällytän kyselyihin myös osion, koskien koronan tuomia haasteita ja miten työ on sen myötä muuttunut. Kiinnitän myös huomioni opiskelijoiden ja opettajien hyvinvointiin.

Kehittämisen näkökulmasta tutkin, mitä mahdollisia tarpeita nousee, niin opiskelijoiden, kuin opettajien työn ja sen tekemisen mahdollisuuksien parantamiseksi. Tutkin havaintojani ja teen ehdotuksiani yhteisöpedagogin näkökulmasta. Pohdin ehdotuksia siitä, miten lisätä hyvinvointi aspektia opetuksen sisältöön sekä työhyvinvointiin. Teen ehdotuksia siitä, miten Taito Etelä-Suomi ry:n taiteen käsityön aikuisten perusopetusta (jatkossa tilaaja) voisi kehittää.

2 OPPINÄYTETYÖN TILAAJA, TAITO ETELÄ-SUOMI RY

2.1 Taitojärjestö

Taitoliitto ja alueelliset taitoyhdistykset muodostavat valtakunnallisen Taitojärjestön. Taitojärjestön tarkoitus on olla aktiivinen käsityöpalveluiden tuottaja ja kehittäjä sekä edistää käsityökulttuuria niin taitona kuin elinkeinona. Järjestön arvoja ovat luovuus, taito, yrittäjäyys sekä kestävä kehitys. Valtakunnallisesti Taitojärjestön verkostoon kuuluu 16 taitoyhdistystä, joilla on yli 100 kiinteää toimipaikkaa ja noin 200 vakituista toimihenkilöä. Taiteen perusopetukseen ja käsityökouluihin osallistuu noin 3500 oppilasta. (Taito.fi 2021).

Taitojärjestön slogan ”Onni elää käsityössä”, muistuttaa käsityön merkityksestä monen ihmisen arjessa. Toiminnan vaikutukset näkyvät ihmisten hyvinvoinnin lisääntymisenä (Taito.fi 2021).

Taito Etelä-Suomi ry:n tarkoitus on toteuttaa ajanmukaista ja omaleimaista taitokulttuuria Etelä-Suomen alueella. Vuonna 2019 yhdistyivät, entinen Helsingin käsi- ja taideteollisuus ry (1992–2015) ja Taito Etelä-Karjala ry (2008–2015) sekä Taito Uusimaa ry (2006–2018) ja syntyi Taito Etelä-Suomi ry. Toiminta-alue on Helsinki, Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakunnat sekä Etelä-Karjala. (Taito Etelä-Suomi ry 2019, 3).

2.2 Aikuisten käsityön taiteen perusopetus Taito Etelä-Suomi ry:ssä

Aikuisten käsityön taiteen perusopetusta järjestävän Taito Etelä-Suomi ry:n opetus, perustuu yhdistyksen pitkään kokemukseen käsityöalan toimijana sekä rikkaaseen käsityön kulttuuriperintöön. Toiminta alkoi jo vuonna 1993 Uudenmaan Taito-käsityökoulu Helmi nimellä ja toimii nykyisin nimellä, Taito käsityö- ja muotoilukoulu Etelä-Suomi (2019-). (Taito Etelä-Suomi ry 2019, 4).

Taito käsityö- ja muotoilukoululla on opetusministeriön myöntämä järjestämislupa antaa käsityön taiteen perusopetusta. Käsityön taiteen perusopetus on tavoitteellista, tasolta toiselta etenevää opetusta. (mt. 24).

Taiteen perusopetusta ohjaa laki (633/1998), asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta, opetushallituksen määräys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista sekä koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma. (mt. 6).

Perusopetusta on kehitetty vastaamaan muuttuviin tarpeisiin. Opiskelijat oppivat ilmaisemaan itseään eri käsityön alueilla, sekä arvostamaan kädentaitoja ymmärtämään käsityökulttuurin merkitystä. Opetuksessa painotetaan käsityön suunnittelun ja valmistamisen lisäksi, oman toiminnan havainnointia ja kehittämistä. Opetuksessa näkyy yhdistyksen arvojen mukaisesti myös kestävä kehitys ja opiskelija oppii ymmärtämään myös käsityön merkityksen ihmisen hyvinvointiin. (mt. 2).

Lain mukaan taiteen perusopetus on tarkoitettu ensisijaisesti lapsille ja nuorille. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille. (oph.fi, 15).

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa on taiteenalakohtaisesti kuvattu taiteen perusopetuksen järjestämistä aikuisille. Aikuisille tarjottavassa taiteen perusopetuksessa noudatetaan yleisen tai laajan oppimäärän oppimääräkohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Luoman laatiman selvityksen taiteen perusopetuksen järjestämisestä lukuvuonna 2019–2020 perusteella, käsitöissä puolet tai lähes puolet vastanneista, ilmoittaa tarjoavansa taiteen perusopetusta aikuisille. (Luoma 2020, 28).

Aikuisten taiteen käsityön opetus perustuu käsityön laajaan oppimäärään opetussuunnitelmaan. Opetuksessa otetaan huomioon oppijan motivoituneisuus, omatoimisuus ja aiempi osaaminen. Opetuksen päämääriä ovat muun muassa, oppimisen ilon saavuttaminen tekemisen, vuorovaikutuksen, ponnistelemisen, uuden oivaltamisen ja kyseenalaistavan työskentelyn kautta. (oph.fi).

3 TIETOPERUSTA

Jos sanot minulle, unohdan
 Jos näytät minulle, muistan
 Jos annat minun tehdä itse, ymmärrän
 Kungfutse (551–479 eKr.)

Lähes elämänmittainen kiinnostukseni ja harrastuneisuuteni käsityöhön sai minut pohtimaan, tämän hyödyntämistä opinnäytetyössäni. Oma taitoni käsityön tekemiseen on periytynyt sukupolvelta toiselle. Niin äidin äitini, äitini ja isäni täti ovat vahvasti jakaneet käsityön tietotaitoa minulle. ”Tuo tyttö tulee vielä syömään leipääni”, lausui minulle isäni täti, kun opetti minua pikkutyttönä virkkaamaan. Hän on sota-ajan lapsi ja käsityön tekeminen on ollut selviytymisen edellytys hänen lapsuudessaan. Ylisukupolvisen perinnön lisäksi oma kokemukseni käsityön tekijänä on karttunut itse oppimalla. Minulla itselläni ei ole käsityöalan koulutusta ja olen suorittanut vain muutaman kurssin Työväenopistossa. Oppimani perustuu täysin uteliaisuuteen ja kiinnostukseen ja itse opettelemiseen. Muuta kokemusta opettamisesta minulla ei ole, kuin vertaisohjaajana toimiminen muille käsitöistä kiinnostuneille, erilaisissa vapaa-ajan kerhoissa. Lisäksi olen toiminut nuorten työpajalla, kädentaitopajan ohjaajana.

3.1 Käsityön historiaa yhteiskunnallisena ilmiönä, työstä harrastukseksi

Miten arkipäiväisestä työnteosta, selviytymisen keinona ja talouden lisätienestinä tehdystä käsityöstä, on muotoutunut monelle harrastus.

Vaikka käsitöillä on aina ollut merkitystä ihmisten elämässä ja käsityön tekeminen on merkittävä osa elämää, ei käsityön määrittäminen ole kovin selvää. Maailman teollistuessa, käsityö varsinaisesti irtaantui muusta tuotannosta, itsenäistyen omaksi ilmiöksi. Teollistumisen seurauksena käsityölle kehittyi oma, rajattu paikkansa taiteen, tieteen ja teollisen tuotannon rinnalla. Teollistumisen seurauksena myös esineiden käsin tekeminen sai uusia sisältöjä. Teollinen aika on siis synnyttänyt käsityön sellaisena, kuin sen nyt koemme. Käsityön universaalius ja läheinen kytkeytyminen ihmisen varhaiseen kulttuurikehitykseen on pitänyt yllä käsityön sala-peräisyyttä. Vaikka kulttuurin kehityksessä käsityöllä onkin ratkaiseva merkitys, ei käsityön muinainen osuus pysty yksin selittämään sen elinvoimaisuutta ja asemaa nykyajan kulttuurissa. (Heikkinen 1997, 7–8).

Käsityöharrastuksen yhteiskunnallista tutkimusta haittaa sen yleisyys, joka tekee sen melkein näkymättömäksi.

Suomalaisten naisten omaelämäkertoja tutkittaessa on havaittua, että naiset tekevät käsitteellisen eron työajan, vapaa-ajan ja oman ajan välille. Vapaa-aikana ollaan työstä vapaita, mutta se on silti usein toisten tarpeille alistettua, oma aika on itselle ja omille yksilöllisille kiinnostuksen kohteille omistettua aikaa. (Saloheimo 2004, 21).

3.2 Käsityö tieteenä

Käsityötiede on tieteenä monialainen. Käsityöhön liittyviä ilmiöitä voidaan tutkia monen tieteenalan näkökulmasta. Tämän opinnäytetyön yhtenä aspektina on käsityö ja hyvinvointi. (Pöylänen 2012).

Käsityötiede, edustaa lähinnä taito- taide- ja muotoilualojen tutkimuskenttää tutkien käsityönä valmistettavia tuotteita ja niiden valmistusprosesseja sekä näihin vaikuttavia tekijöitä. Subjektina on ihminen työn tekijänä ja objektina työn tulos, eli tuote. Tuote voi olla materiaallinen, fyysinen tuote, mutta myös henkinen olotila. Henkiseen olotilaan linkittyy vahvasti ihmisen hyvinvointi. Yksilön ja hänen toimintansa näkökulmasta käsityötä tutkittaessa on kysymys käsityön asemasta ja merkityksestä työssä ja toiminnoissa. (Anttila 1996, 8–10).

Kuvio1: Kuviossa kerrotaan käsityötieteestä tutkimuskohteena (Seitamaa-Hakkarainen ym. 2007, 15).

Käsityöllä tarkoitetaan siis sekä valmistusprosessia että valmista tuotetta. Jos vain tuote olisi merkityksellinen, olisi työskentely toisenlaista, kuin kokonaisvaltaisessa prosessissa. Pirkko Anttila (1983) on nostanut tämän esille tutkimuksessaan, josta Luutonen kirjoittaa. Anttila tuli tulokseen, että prosessilla on sinänsä suuri merkitys. Tutkimuskysymyksenä oli: prosessi vai produkti? Tutkimus osoitti, että positiiviset asenteet kohdistuivat juuri prosessiin, toisella sijalla oli asenteet tuotosta kohtaan ja kolmanneksi tuotteen funktiota kohtaan. Taiteen ja käsityön hyvinvointi syntyy siis sekä tekoprosessin tuottamasta nautinnosta sekä tekemisen funktiosta. Käsityö on siis myös kokemus. (Luutonen, 2014, 14–16).

Käsityöllä voi hyvin saada mielekkyyttä elämäänsä, kehittää itseään ja jättää kädenjälkensä maailmaan. Suomessa kädentaidoilla on vahvat perinteet ja erilaisia väyliä oppimiseen, harrastamiseen ja tekemiseen löytyy paljon. Myös käsityö löytää aina uudet ilmenemismuotonsa ja hyödyntää kehittyvää teknologiaa. Yhteiskunnan kannattaa panostaa käsityöhön monestakin

syystä, hyvinvointi on keskeinen yhteiskunnallinen tavoite. Käsityö parantaa hyvinvointia monella tavalla, kuten elämänhallintaa. Käsityö lisää iloa ja mielekkyyttä sekä toimii yhtenä kommunikaation välineenä, sekä toimii myös minän rakentajana ja eheyttäjänä. Käsityön opetus- ja ohjaustehtävissä toimivat vahvistavat konkreettisten käsityötaitojen lisäksi myös mahdollisuuksia rakentaa vahvaa ja hyvää elämää. (mt. 18).

3.4 Käsityö taiteena

Koska tilaaja antaa käsityön taiteen perusopetusta, määritellään käsityö myös taiteena. Yksi taiteen monista määritelmistä on, että taide on ilmaisun, kannanoton, viestinnän ja mielihyvän tuottamisen väline. Taide voi myös olla jotain aivan muuta, jota emme ehkä edes kykene hahmottamaan. Taidetta tehdään eri tarkoituksiin ja sen halutaan herättävän tunteita, hyvää taidetta ei sivuuteta ilman heränneitä tunteita. (strata.fi 2020).

Teollistumisen myötä käsityö oli saanut nykyisen muotonsa, mutta miten käsityö ja taide ovat sidoksissa toisiinsa. Käsityölle on kehittynyt paikka taiteen, tieteen ja teollisen tuotannon rinnalle. Taide itsenäistyi ja erottui omaksi alueekseen ja tehtiin ero taide- ja käyttöesineiden välille. Taide-esineet on tarkoitettu katsottaviksi ja tuomaan esteettisiä elämyksiä. (Heikkinen 1997, 8).

3.5 Käsityön ja taiteen merkitys ihmisen hyvinvointiin

”Nykyään perinteiset arvot, käsillä tekeminen ja sen hyvää tekevä vaikutus nostavat päätään. Käsityöt ovat oiva tapa pitää huolta hyvinvoinnista, saada aikaa itselle ja kokea elämyksiä” (Taitoyhdistyksen asiakaslehti 2020, 6).

Hyvinvoinnin käsite on hyvin laaja-alainen. Tutkimuksissa hyvinvointia voidaan lähestyä joko tarve- tai resurssilähtöisesti. Tarvelähtöisen teorian mukaan hyvinvointia saavutetaan tarpeiden tyydytyksellä. (Pöllänen 2012).

Teoreettisen viitekehyksen hyvinvointiin on luonut akateemikko Erik Allardt (1925–2020), tutkiessaan yhteiskunnan rakenteita ja hyvinvointia. Uusitalo & Simpura kuvaavat artikkelissaan Allardt'n teoksessa Hyvinvoinnin ulottuvuuksia (1976) esiteltyjä, hyvinvoinnin kolmea ulottuvuutta: elintaso (having), yhteisyyssuhteet eli hyvinvointi (loving) sekä itsensä toteuttaminen (being). Tämä Allardt'n kolmijako ja siihen liittyvä analyysi hyvinvoinnin ulottuvuuksista ja subjektiivisuuden kokemisen tärkeydestä luo pohjaa myös nykyisille tutkimuksille. Allardt myös erottelee toisistaan hyvinvoinnin ja onnellisuuden. Hyvinvointi merkitsee tarpeiden täyttymistä onnellisuuden taas ollessa subjektiivinen tuntemus. Allardt erottelee myös elintason ja

elämänlaadun. Elintaso koostuu aineellisesta ja persoonattomasta. Elämäläatu taas koostuu tarpeista, jotka liittyvät sosiaalisiin suhteisiin ja itsensä toteuttamiseen ja näiden tarpeiden tyydyttämisestä. Kun yhteiskunta muuttuu, tulee tarpeet määritellä uudelleen. Hyvinvointi on tila, jossa ihmisellä on mahdollisuus saada tarpeensa tyydytetyiksi. Hyvinvointi liittyy myös siihen, miten ihminen käyttäytyy suhteessa toisiin ihmisiin. Hyvinvoinnin ulottuvuutta Allardt mittasi esimerkiksi ystävyyssuhteilla. Itsensä toteuttaminen, liittyy myös tarpeisiin, joiden määrittelyminen perustuu ihmisen suhteesta yhteiskuntaan ja vieraantumisen vastakohtana. (Uusitalo & Simpura 2020).

Maailmaa hallitsee tällä hetkellä pandemia, joka rajoittaa ihmisten olemista ja elämistä. Julkisuudessa onkin paljon puhuttu, juuri käsitöiden terapeuttisista vaikutuksista ja käsitöiden suosion rajusta noususta pandemian aikana.

2000-luvun kuluessa ymmärrys hyvinvoinnista ja kulttuurista on tarkentunut, syventynyt ja monipuolistunut, ja 2010-luvulla taiteen ja hyvinvoinnin yhteyksistä on tehty runsaasti tutkimusta ja julkaistu tutkimuskatsauksia. (Aholainen, Jäntti, Tammele & Tanskanen 2021).

Käsityötä ja hyvinvointia käsittelevät tutkimukset ovat yleensä yhteiskunnalliset tai psykologisorientoituneita, mutta niitä voidaan tutkia myös muista orientaatioista. Käsityö ja hyvinvointi nähdään niin kokonaisvaltaisena, sosiaalisena, psyykkisenä, fyysisenä, kuin myös aineellisenä hyvinvointina. (Pöllänen 2012).

Maailman nykytila ja taloudelliset haasteet, luovat jatkuvasti tarvetta uusille metodeille luoda hyvinvointia. Suomessa tutkimukset ovat aikaisemmin antaneet näkökulmia käsityön merkitykseen. Käsityö on saanut merkityksiä, itsetehtynä tuotteena, antaen merkityksiä niin tekijälle kuin saajallekin. (mt.).

Marketta Luutonen kuvaa käsityötä minän vahvistajana ja elämään mielekkyyttä tuovana.

Käsityö on hyvä keino saada elämäänsä mielekästä sisältöä, kokea elämän kohokohtia, kehittyä ja vahvistaa omaa minäänsä, jättää maailmaan omia kädenjälkiään. (Luutonen 2004,8).

Itä-Suomen käsityötieteen professori Sinikka Pöllänen kuvaa käsityön hyvinvointivaikutuksia artikkelissaan: Käsin tehtyä hyvinvointia: Käsityö psyykkisen hyvinvoinnin tuottajana. Käsityöstä puhutaan tekemisen rinnalla psyykkistä hyvinvointia tuottavana rentoutumisena, tera-

piana ja voimaannuttavana flow -kokemuksena. Tekemällä voi rakentaa rentoutumiseen liittyvän mielen ja kehon tasapainotilan, jolloin keskittyminen siirtää muita mieltä painavia asioita pois. Mielen ja kehon ollessa yhtä, koetaan rentoutuminen niin psyykkisenä kuin fyysisenäkin. Käsityö voi toimia omaan sisäiseen maailmaan hiljentymisenä sekä rauhoittumismenetelmänä. (Kivilaakso, Luutonen & Marsio 2017, 73–75).

Käsityö on väylä paeta mielen kaaosta. Itsehoidollinen, terapeuttiivinen käsityö voi auttaa stressin, surun, kivun tai mieltä painavien asioiden käsittelyssä. Konkreettinen tekeminen ja itse käsityön tulokset voivat auttaa tunteiden käsittelyssä. Käsitöiden terapeuttiivisuus perustuu siihen, että tunteet, liikkeet ja muistitoiminnot välittyvät hermoston kautta, jolloin fyysinen toiminta tukee jaksamista ja mielialaa. Käsityö toimintana ja valmistuneet tuotteet ja siihen liittyvien kokemusten välinen vuorovaikutus lisäävät hyvinvointia. (mt. 76).

Käsityöprosessi antaa mahdollisuuden asettaa itselleen tavoitteita, tehdä päätöksiä ja toteuttaa suunnitelmia. Käsityön tekeminen synnyttää tunteen siitä, että asioihin voi vaikuttaa ja tekemisellä saada aikaan jotakin konkreettista ja näkyvää, jolla on merkitystä itselle ja muille. (mt. 79).

Käsityön merkitys hyvinvointiin koetaan hyvin henkilökohtaisella tasolla. Ihmisen kokemus hyvinvoinnista on jokaisella erilainen.

Käsityön hyvinvointivaikutuksia on tutkittu myös kansainvälisesti. Englantilaisen tutkimuksen mukaan vaikutuksia on nähty laajasti juuri aikuisilla, jotka neulovat. Tutkimus kertoo, että lisääntyvästi löytyy todisteita siitä, että luova ja tarkoituksellinen toiminta voi vaikuttaa positiivisesti terveyteen ja hyvinvointiin. Kyseinen tutkimus keskittyi todentamaan neulojiin, heidän yksityiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin ja neulomisen terapeuttiivisiin vaikutuksiin. Tutkimus tehtiin virtuaalisessa neulomisyhteisössä. Ryhmässä neulominen vaikutti merkittävästi koettuun onnellisuuteen, parempaan sosiaaliseen kontaktiin ja viestintään muiden kanssa. (Riley, Corkhill & Morris 2013).

Vuonna 2019 WHO julkaisi laajan kulttuurin ja hyvinvoinnin tutkimusta kartoittavan raportin. Raportti antaa vahvaa näyttöä siitä, kuinka taide ja kulttuuri tuottavat hyvinvointi ja auttaa sairauksien hoidossa ja ehkäisyssä. Taiteilla on lukuisia todettuja hyvinvointivaikutuksia, joita voidaan selittää esimerkiksi aistien aktivoitumisella ja sosiaalisella kanssakäymisellä. Taiteella voidaan lisäksi edistää sosiaalista vuorovaikutusta ja aktiivista kansalaisuutta, jotka ovat keskeistä taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutuksen todentamisessa. (Aholainen, Jäntti, Tamela & Tanskanen 2021).

Raportissa: ”What is the evidence of the role of the arts in improving health and wellbeing” saatiin todisteita taiteen arvosta hyvän terveyden edistämiseksi, mielenterveyden ja fyysisten terveydentilojen parantamisessa tai ehkäisyssä. Tutkimuksissa oli monenlaista taiteellista toimintaa ja niistä voidaan vetää useita johtopäätöksiä. Huomattavia todisteita taiteen terveyshyödyistä löytyi usealla sektorilla, mutta kaiken kaikkiaan oli selvää, että taiteella on vankka vaikutus sekä fyysiseen, että psyykkiseen hyvinvointiin. (Fancourt & Finn 2019, 52).

3.6 Yhteisöllisyys ja yhteisöllinen oppiminen

Elämän merkitys on tehdä itselleen merkityksellisiä asioita siten että tekee itsestään merkityksellisen muille ihmisille. – Frank Martela

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jossa opiskelija on aktiivinen toimija. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja luova toiminta edistävät oppimista ja oma osaamisen kehittymistä. Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa opiskelijan kulttuurista osallisuutta ja hyvinvointia. Oppiminen kaikilla taiteen aloilla on kokonaisvaltaista ja vuorovaikutteista, kehittäen opiskelijan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Myönteisen palautteen antaminen ja saaminen, on keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta. (oph.fi 11).

Yhteisöön kuuluminen ja sen toiminnassa saatavat kokemukset ovat merkittäviä kasvatuksellisia mahdollisuuksia. Yhteisössä ihminen kohtaa ihmisen. Ihminen voidaan ymmärtää ainutlaatuisiksi, yhteisölliseksi olennoiksi. Sosiaalipedagogisesti tämä tarkoittaa kasvatuksellisessa työssä sekä ihmisen yksilöllisyyden tunnistamista ja tukemista, sekä yhteisöjen yhteisöllisyyden merkitysten korostamista kasvun ja kasvatuksen ympäristöinä. (Nivala & Ryyänen 2019, 91, 204).

Yhteisö kiinnittää yksilön yhteisiin arvoihin, historiaan ja kulttuuriin, tämä on merkittävää sosiaalisen tuen ja kehityksen takia. Yhteisöjen merkitystä korostaa myös sosiaalinen pääoma. Sosiaalinen pääoma karttuu yhteisöllisessä vuorovaikutuksessa ja lisää hyvinvointia paremmin kuin individualistinen ja kuluttajalähtöinen toiminta. Maarit Mäkinen viittaa väitöskirjassaan sosiologi Barry Wellmaniin (s. 1942), jonka mukaan yhteisö on ihmissuhteiden verkosto, joka tarjoaa sosiaalisuutta, tukea, tietoa, yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä sosiaalisen identiteetin. Ihmisen paikka yhteisössä määrittää hänen mahdollisuutensa. (Mäkinen 2009, 75–77).

Postmoderneille yhteisöille on tyypillistä moniyhteisöllisyys. Ihmiset kuuluvat samanaikaisesti erilaisten tavoitteiden ja intressien yhdistämiin ryhmiin. Usein muodostuu myös yhteisöjä, joissa paikallisella yhteisöllä on myös virtuaalista toimintaa. Postmoderni yhteisöllisyys on yleensä vapaaehtoista ja siitä voi löytyä täysin uusia toteutumismuotoja kuten oppimisen yhteisöt. Yhteisö voidaan mobilisoida ja yhdistää muihin sosiaalisiin verkostoihin. Yhteisöllisyys on nykyisin monimuotoisempaa ja ihmiset osana, entistä laajempia sosiaalisia verkostoja. (mt. 82).

Virtuaalinen yhteisöllisyys on usein symbolista ja yhteisiin intresseihin perustuvaa yhteen liittymistä ja vuorovaikutusta. Verkkoyhteisö voi siis olla yhteisistä intresseistä esimerkiksi harrastusryhmistä. Yhteisöllisyyden tunnetta on vaikea saavuttaa, mikäli yhteisön jäsenet eivät tunne samankaltaista yhteenkuuluvuutta keskenään. Puhutaan uusyhteisöllisyydestä, joka voi toteutua, niin verkossa kuin aidossa vuorovaikutuksessa, kasvokkain. Vuorovaikutus on prosessi, jossa luodaan ja muutetaan arvoja, joiden perusteella ihmiset ohjaavat toimintaansa. Yhteisöjen sisäisen vuorovaikutuksen lisäksi yhteisöjen välinen vuorovaikutus on tärkeää. Yhteisö jakaa keskenään tietoa ja osaamista, vaikuttaa kollektiivina yksilöitä paremmin ja voi parhaimmillaan tukea jäseniä pyrkimyksissään ja hyödyntää osapuolten osaamista ja näkemyksiä. Yhteisö voi toimia joko innostajana tai tukahduttajana. Parhaimmillaan yhteisö sallii avoimen vuorovaikutuksen ja kannustaa jäseniään kehittymään. (mt. 82–87).

Ainostaan verkossa tapahtuva vuorovaikutus voi saada aikaan lisääntyvää yhteisymmärrystä sekä yhteisöllistä toimintaa. Yhteisöjä, jotka kehittyvät vuorovaikutuksessa, voidaan kuvaila oppiviksi, osallistuviksi ja vaikuttaviksi. Vuorovaikutuksessa toiminnalliseksi kehittyvä yhteisöllisyys on merkittävää osallistumisen ja vaikuttamisen kannalta. Yksilö pääsee osalliseksi yhteiseen sosiaaliseen pääomaan ja voi kartuttaa tätä pääomaa vuorovaikutukseen ja yhteistoimintaan osallistumalla. (mt. 89–91).

Digitalisaation myötä yhteisöllisyys on muuttumassa. Yhteisöllisyyttä voi olla myös verkossa. Internetin kehittyttyä, yhteisöt muuttuivat avoimiksi ja vapaaehtoisiksi sosiaalisen yhteisyyden muodostelmiksi ja sosiaalisiksi verkoiksi. Kangaspunta mainitsee John Thompsonin (1995) median sosiaalisen teorian, jonka mukaan media luo uusia toiminnan ja interaktion tapoja, uudenlaisia vuorovaikutussuhteita ja yhteyksiä muiden ja itsen välille. Verkkomaailma kasvaa koko ajan luoden monitasoisia vuorovaikutuksen ja yhteisyyden muotoja toimien yhdessä fy-

sisen maailman kanssa. Sosiaalinen kanssakäyminen muuttuu merkittävästi. Yhteisöt vapautuivat ja niihin liittymisestä tuli vapaaehtoisuuteen perustuvaa. Verkko-yhteisyyden muodot ovat pääsääntöisesti hyvin yksilöllisiä, avoimia ja vapaita. (Kangaspunta 2011, 16, 20, 30–31).

Yhteisö kiinnittää yksilön yhteisiin arvoihin, historiaan ja kulttuuriin, tämä on merkittävää sosiaalisen tuen ja kehityksen takia. Yhteisöjen merkitystä korostaa myös sosiaalinen pääoma. Sosiaalinen pääoma karttuu yhteisöllisessä vuorovaikutuksessa ja lisää hyvinvointia paremmin kuin individualistinen ja kuluttajalähtöinen toiminta. Maarit Mäkinen viittaa väitöskirjassaan sosiologi Barry Wellmaniin (s. 1942), jonka mukaan yhteisö on ihmissuhteiden verkosto, joka tarjoaa sosiaalisuutta, tukea, tietoa, yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä sosiaalisen identiteetin. Ihmisen paikka yhteisössä määrittää hänen mahdollisuutensa. (Mäkinen 2009, 75–77).

3.7 Osallisuus ja vertaistuki ja vertaisoppiminen

Taiteen perusopetuksen lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Osallisuudessa tulisi ottaa huomioon, myös laajempi yhteiskunnallinen osallisuus. (Arts Equal policy brief 1/2018).

Osallisuus, on kuulumista sellaiseen kokonaisuuteen, esimerkiksi yhteisöön, jossa erilaisiin hyvinvointia ja elämään merkityksellisyttä lisääviin vuorovaikutussuhteisiin voi liittyä. Osallisuus vaikuttaa oman elämän kulkuun, mahdollisuuksiin, toimintoihin, palveluihin ja joihinkin yhteisiin asioihin. Hyvinvointia voi lisätä sekä aineelliset, että aineettomat elementit. Tässä osallisuuden kontekstissa mainitsen luovuuden, koulutuksen ja harrastamisen mahdollisuudet. (Isola, Kaartinen, Leeman, Lääperi, Schneider, Valtari & Keto-Tokoi 2017, 5).

Osallisuuden viitekehys koostuu useita teorioista, koska se koostuu ihmisten toiminnan selittämisestä, sekä siitä, miten yhdessä olemisen järjestetään ja hallitaan. Osallisuuden viitekehys osoittaa miten toiminta, palvelut ja politiikka kannattaa suunnata, jotta erilaisista lähtökohdista tulevien ihmisten osallisuus vahvistuisi. Isola ym. puhuvat viitekehyksestä seulana, johon jää osallisuutta edistävää tietoa, josta siten muodostuu osallisuuden muuttuva kokonaisuus, joka muuttuu ja ottaa uusia muotoja kerääntyvien palasten myötä. (mt. 9).

Osallisuus ja osallisuutta lisäävät toimenpiteet voidaan sosiaali-, käyttäytymis- ja terveystieteelliseen tutkimukseen perustuen jakaa kolmeen osa-alueeseen: Osallisuus omassa elämässä, osallisuus yhteisöissä ja vaikuttamisen prosesseissa ja osallisuus yhteisestä hyvästä. On tärkeää,

että ihmiset voivat kuulua itselleen tärkeisiin yhteisöihin. Tällaisia yhteisöjä voivat olla esimerkiksi perhe, ystäväpiiri, harrastusryhmä tai vaikkapa yhteiskunta. Näissä yhteisöissä ihminen voi vaikuttaa itselleen merkityksellisiin asioihin. (thl.fi).

Kokemus on mielenkiintoinen tutkimuskohde. Ymmärtävän psykologian mukaan kokemuksella on kolme ominaisuutta, joilla on menetelmällisiä seurauksia. Ensinnäkin kokemus on kokonaisvaltainen tapahtuma. Toiseksi kokemus on ainutkertainen, yksilöllinen tapahtuma ja kolmanneksi kokemus koetaan henkisenä, mentaalisenä tapahtumana. Kokemuksia tulkitaan, ymmärretään sekä sen merkityssuhteita kuvaillaan. Kokemus ei ole abstrakti vaan sillä on merkityssuhteita ihmisen elämäntilanteisiin. (Kiviniemi, Koivisto, Latomaa, Merilehto, Sandelin & Suorsa 2012, 32, 324).

Pyrin opinnäytetyössäni tuomaan näitä tekemisen ja kokemisen välille luotuja syy-yhteyksiä ja niiden luomia merkityksiä hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen.

Osallisuuteen voidaan liittää vertaistuen merkitys. Vertaistuki tarkoittaa sitä että, saman asian kokeneet ihmiset auttavat toisiaan vastavuoroisesti. Vertaisoppiminen on keino aktivoida ja lisätä vuorovaikutusta sekä tukea minäpystyvyyden tunnetta ja oman osaamisen jakamista.

Vertaisoppiminen (peer learning) on yhteisöllinen ja oppilaslähtöinen työtapana, jossa oppija toimii opettajana vertaisilleen ja jossa yhteisö toimii yhdessä jonkin ongelman ratkaisemiseksi. (Tieteen termipankki, kasvatustieteet, vertaisoppiminen.)

Vertaisoppimisessa olennaista on se, että opiskelijat toimivat yhteisönä. Osallistuminen on aktiivista, osallistuvaa ja sitoutunutta. Oppiminen on vuorovaikutusta ja keskustelua. Oppimisilmapiiriin tulee olla avoin ja keskusteleva, toisia kuunteleva ja kunnioittava. (Tieteen termipankki, kasvatustieteet, vertaisoppiminen).

Oppiminen on parhaimmillaan yhdessä tekemistä. Laadukas ryhmässä oppiminen on itseohjautuvaa, vuorovaikutuksellista ja yhteisöllistä vertaisoppimista. Vertaisoppiminen ja vertaistuki lisäävät ryhmässä yhteisöllisyyttä, kun samasta aiheesta kiinnostuneet kokoontuvat toimimaan yhdessä. Toiselle sukan kantapäähän neulominen tuo haasteita, toinen taas osaa sen hyvin opettaa. Yhteisesti toimimalla saadaan aikaan oikein neulottu kantapää molemmille.

3.8 Aikuiskoulutuksen oppimisympäristöjen muutos

Miten opettaminen muuttuu yhteiskunnan muuttuessa? Opettajan tulee hallita erilaisia metodeja ja olla valmis kehittämään omia taitojaan muuttuvassa yhteiskunnassa. Viimeisen vuoden

aikana, on vallitseva tilanne pakottanut monen tahon tekemään digiloikan, siirryttäessä pääsääntöisesti etäopiskeluun.

Tietoverkot ja teknologia ovat kehittyneet hyvin nopeasti, luoden uusia tiedon ja osaamisen tarpeita kiihtyvällä tahdilla. Verkko-oppimisympäristöistä käytävään keskusteluun liittyy myös pedagogista keskustelua kasvatuksellisista, opetuksellisista ja oppijoiden aktivointiin liittyvistä kysymyksistä. Miten uusilla sovelluksilla voidaan tukea ja ohjata oppijoita kohti mielekästä oppimista, luoden verkkoon reflektioivia, vuorovaikutuksellisia tai yhteisöllisiä rakenteita, oppimisen syventämiseksi ja miten opettajan rooli näissä oppimisympäristöissä muotoutuu? (Korhonen 2014, 215).

Tarkasteltaessa aikuiskoulutuksen oppimisympäristöjen muutosta, nähdään verkko-opetuksen laajeneminen, virtuaalisen verkkokurssitarjonnan lisääntyminen ja erilaisten uusien teknologiaan tukeutuvien opetuksen ja oppimisen toteutustapojen nouseminen perinteisten opetusmuotojen rinnalle. Myös sosiaalisen median ohjelmistoja otetaan opetuksen ja oppimisen välineiksi. Aikuiskoulutuksen kentällä pedagogisiin kysymyksiin etsitään vastauksia esimerkiksi itseohjautuvan ja yhteisöllisen oppimisen tueksi. Itseohjautuva oppiminen on ollut etäopiskeluympäristöjen ja aikuisoppimisen kantava pedagoginen periaate jo pidemmän aikaa ja yhteisöllinen oppiminen on tullut mukaan yhteistoimintaa tukevien kollaboratiivisten verkkoympäristöjen myötä. Näiden oppimisen teoriasuuntien valossa, oppimisympäristö, voidaan ymmärtää kognitiivisena ja sosiokulttuurisena ympäristönä, jossa toimimme inhimillisen ymmärryksen ja kohtaamisen tiloissa. Fyysisen ja kommunikatiivisen yhteisyyden merkitys kasvaa, kun toimitaan enenevässä määrin tietoverkkojen virtuaalituloissa. (mt. 216–217).

Tietoverkot, tietoteknologia ja virtuaalisuus tulevat määrittämään oppimisympäristöjen muutosta. Verkko-opetusta on kehitetty muun muassa yhteisöllisyyttä korostavien oppimiskäsitysten pohjalta. Uusien oppimiskäsitysten katsotaan vaikuttaneen siihen, millaisia verkko-oppimisympäristöihin liittyviä mielikuvia on rakentunut. Mielikuva perinteisestä oppimisympäristöstä voi edelleen vaikuttaa opettajien ja opiskelijoiden tottumuksiin ja muutokset voivat aiheuttaa ristiriitoja. Perinteisesti ajateltuna oppimisympäristö on luokkahuone tai ryhmätyötila, kun uusi oppimistila voi olla aivan missä vaan. Niin fyysistä kuin verkkoympäristöäkin muovaa vuorovaikutus ja se, miten osallistujat luovat tilan, toimivat siinä ja ottavat tai saavat tilaa. (mt. 217–220). Toiminnan siirtäminen ja siirtyminen verkkoon edellyttää paljon uudenlaista osaamista. Uusia työskentelymuotoja, viestintävälineiden haltuunottoa ja uuden toimintakulttuurin

luomista. Etäisyydet, liikkuvuus ja hajanaisuus luovat uusia haasteita työskentelyprosessin hallitsemiselle ja ohjaamiselle. (mt. 229).

Muuttuva oppimisympäristö tuo väistämättä muutoksia myös opettajan työhön. Edellä mainitut haasteet uusista työskentelymuodoista ja työvälineistä aiheuttavat paineita oman osaamisen päivittämiseen. Erityistä haastetta luo fyysinen ja kommunikatiivinen etäisyys. Tämä aiheuttaa epäilyksen perinteisen opettajuuden katoamisesta. (mt. 230).

Laissa taiteen perusopetuksesta (633/1998) tai asetuksessa (813/1998) ei ole säädetty etäopetuksesta. Taiteen perusopetuksen tilojen ollessa suljettuna, valtioneuvosto suosittaa järjestämään opetusta mahdollisimman laajasti korvaavilla, vaihtoehtoisilla tavoilla esimerkiksi erilaisia digitaalisia oppimisympäristöjä hyödyntäen. Opetusta tulisi järjestää mahdollisimman paljon, jotta oppilasmaksut saataisiin normaalisti, ja ettei valtionosuudet tulevaisuudessa pienene. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi kuitenkin käyttää harkintaa ja huomioida nämä erityisolosuhteet tulevia osuuksia vahvistettaessa. (TPO kyselytunti 2020).

3.9 Digitalisaatio ja sosiaalinen media käsityössä

Viestinnän sosiaalisuus on lisääntynyt ja monet media- ja kommunikaatioteknologiat tarjoavat sosiaalisen ulottuvuuden, tällaista sisältölajia eli kutsutaan sosiaalseksi mediaksi. Sosiaalisella medially on kaksi perusominaisuutta. Sen sisällöt ovat tavallisten ihmisten tuottamia ja ne luovat ja ylläpitävät, yhdessä palveluiden kanssasosiaalista tietoisuutta. Tavallisten ihmisten tuottama sisältö on muuttanut informaation tasoa. Pienryhmien viestintä on tehostunut ja harrasterkerhot ja erilaiset intressipiirit voivat tehokkaasti ylläpitää oman alansa tietoa. Sosiaalista tietoisuutta ja ryhmätietoisuutta tukevat järjestelmät ovat luoneet uudenlaisen yhteyden ihmisten välille. (Saari, 2011, 246–247).

Käsityöihmiset hakevat tänä päivänä yhteisöllisyyttä myös internetistä ja erilaisista online-yhteisöistä. Teknologian kehittyminen on muuttanut sosiaalisen vuorovaikutuksen luonnetta. Internetyhteisöihin kuuluvien ihmisten taustat ja mielenkiinnonkohteet vaihtelevat. Käsityöaiheiset blogit, Facebook-ryhmät, verkkokeskustelut ja myös opetuksessa käytettävät verkko-oppimisympäristöt tarjoavat mahdollisuuksia liittyä sosiaalisen verkostoon. Digitaalinen kulttuuri muuttuu jatkuvasti ja uusia yhteisöjä syntyy koko ajan. (Seitamaa-Hakkarainen & Koskenurmi-Hirvonen 2014, 117–119).

Toimittaja Stiina Haaso, kirjoittaa käsityöstä sosiaalisessa mediassa, artikkelissaan Maaseudun tulevaisuus- lehdessä. Haason mukaan sosiaalinen media on tuonut käsityöt kaikkien nähtävälle ja jatkuvasti lisääntyvässä määrin. Hän on haastatellut Taito Pirkanmaan ry:n toiminnanjohtaja Virve Pajusta. Pajunen kertoo, että sosiaalisesta mediasta on tullut käsityöharrastajien välitön palautekanava. Ryhmissä voi ladata kuvia omista töistään ja kerätä ideoita ja jakaa kokemuksia. Tunnelma on kannustavaa ja inspiroivaa. Netti on aukaissut mahdollisuudet globaaleiksi ja tuonut myös materiaalien hankinnan maailmalta mahdolliseksi. (Haaso, Stiina 2016).

Käsityö yhdistää ihmiset nettiyhteisöissä ikään, sukupuoleen tai kansalaisuuteen katsomatta, käsityö on universaalia ja nettiyhteisöt tuovat käsityöntekijät globaalisti yhteen.

Toimittaja Sari Selin haastattelee Ylen nettisivuilla, Itä-Suomen yliopiston käsityötieteen professori Sinikka Pöllästä. Pölläsen mukaan käsityön uusi tuleminen, itsetekeminen on lisännyt etenkin nuorten aikuisten käsityöharrastajien määrää. Sosiaalisesta mediasta on parhaimmillaan harrastajan kannustaja, neuvoja ja innostaja. Pöllänen kiteyttää sosiaalisen median merkityksen, myös hyvinvoinnin tukijana.

Ryhmissä jaetaan niin onnistumiset kuin epäonnistumiset. On tehty tutkimusta siitä, että kun omia käsitöitä on viety sosiaaliseen mediaan, on samalla opittu tunnustamaan oma epäonnistumisensa. Ja opittu epäonnistumisista. Positiivinen kannustus ryhmässä on nostanut itsetuntoa, ja moni kuvaa, että on luonut oman identiteetin tekemisen kautta.

Pölläsen mukaan, sosiaalisen median käsityöryhmät, eivät ole kuitenkaan korvanneet perinteistä kokoontumista käsityön äärelle. (Selin 2017).

Uskoisin, että artikkelin kirjoittamisen jälkeen pandemia- tilanne on entisestään lisännyt sosiaalisen median merkitystä käsityöharrastajille, kaiken muun toiminnan oltua suljettuna. Käsityön tekeminen on jatkunut silti, ja ollut monelle juuri se henkireikä, jota epävakauden keskellä on tarvittu. Käsityö elää tällä hetkellä suosionsa huipulla.

3.10 Maahanmuuttajat ja taiteen hyvinvointivaikutukset

Taiteisiin osallistuminen voidaan nähdä osana kulttuuristen perusoikeuksien ja hyvinvoinnin toteutumista. Yhdenvertaiset mahdollisuudet saavuttaa taiteet ja siitä syntyvät hyvinvointivaikutukset ovat osa inhimillisyyttä. (Lehikoinen & Vanhanen 2017, 8)

Maahanmuuttajien on usein vaikea sopeutua suomalaiseen yhteiskuntaan. Uuden kielen ja kulttuurin opettelu on haasteellista ja koetaan paljon yksinäisyyttä ja eristyneisyyttä. Taiteisiin osallistuminen luo monialaisia mahdollisuuksia tutustua suomalaiseen kulttuuriin, oppia kieltä, tutustua uusiin ihmisiin ja integroitua yhteiskuntaan. (Vanhanen 2017 ,61).

Elise Vanhanen tarkastelee tutkimusartikkelissaan taiteisiin osallistumisen suhdetta maahanmuuttajien identiteettiin, paikkaan kuulumiseen (belongin), näkyväksi tulemiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen Valtion kotouttamisohjelmassa vuosille 2016–2019 oli tavoitteena muun muassa lisätä kulttuurien välistä vuorovaikutusta ja maahanmuuttajien osallisuutta taide- ja kulttuuritoiminnan avulla. Ryhmään, tilaan ja paikkaan kuuluminen on minän kehitykseen kuuluva universaali tarve. Oman olemassaolon ja sille merkityksen löytäminen ja vahvistaminen on yksi keskeisimmistä soveltavan taiteen hyvinvointia edistävästä toimista erityisesti maahanmuuttajien integraation näkökulmasta. Taide voi edistää kotoutumista, kulttuurien välisiä kohtaamisia ja tasavertaista vuorovaikutusta. Taiteen avulla voidaan tuoda esiin syviä kokemuksia ja elämän eri todellisuuksia. Osallistavassa taiteessa yhdessä tekeminen, luominen ja kokemuksellisuus ovat tärkeämpiä kuin itse lopputulos. (mt. 61–66).

4 TUTKIMUSKYSYMYKSET JA -MENETELMÄT

Kohdensin kehittämistyöni Taito Etelä-Suomi ry:n aikuisten käsityön taiteen perusopetukseen. Tutkimuksessa käytin kyselytutkimuksen tukena tekemiäni havaintoja opetustilanteissa sekä keskusteluitani opiskelijoiden ja opettajien kanssa. Keskustelin aluksi myös tilaajan edustajan kanssa, siitä mitä odotuksia hänellä on ja mitkä asiat nousivat esille. Myös kyselyiden sisällöistä keskusteltiin yhdessä.

4.1 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymykset muotoutuivat seuraavasti:

1. Miten yhteisöllisyys ja hyvinvointia tuottava käsityö näkyy aikuisten taiteen käsityön perusopetuksessa opiskelijoiden sekä opettajien näkökulmasta?

Kyselytutkimukseni vastauksiin ja havaintoihini perustuen peilaan, miten yhteisöllisyys ja hyvinvointi näkyvät opiskelijoiden ja opettajien näkökulmasta. Peilaan näitä tietopohjan valossa ja pohdin miten näitä voisi, vai tulisiko niitä lisätä. Mitä opiskelijalle tällä hetkellä jää opinnoistaan elämään käsityötaidon lisäksi? Pystyvätkö opettajat mielestään toimimaan yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin edistäjinä? Pohdin, miten näitä edellytyksiä tulisi tukea ja millä keinoin niitä voidaan tuoda vahvemmin esille ja osaksi opetusta.

2. Mitä Taito Etelä-Suomi ry:n aikuisten taiteen käsityön perusopetuksessa voisi kehittää?

Pohdin tutkimuksen tuloksia ja tekemiäni havaintoja suhteessa, siihen miten ne näyttäytyvät nykytilan analyysissa ja mitä opiskelijoiden ja opettajien taholta nousee esille. Pohdin, miten asioita tullee tai voitaisiin muuttaa, ja miten muuttuva yhteiskunta vaikuttaa tulevaisuuteen tilaajan kannalta. Tuon myös muutamia näkökulmia yhteisöpedagogin näkökulmasta, miten nykyistä toimintaa voisi tehostaa kattamaan myös yhteiskunnallisesti sosiaalista toimintaa.

4.2 Monimenetelmällinen tutkimus

Opinnäytetyöni on kehittämistyö, jossa käytän monimenetelmällistä tutkimusta. Tutkimukseni on teorian muovaama viitekehys ja kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen menetelmiä. Menetelmätriangulaatio muodostuu tutkimuskyselyistä ja havainnoinnista.

Monimenetelmällinen tutkimus (mixed methods) perustuu oletukseen, että yksittäiset lähestymistavat täydentävät vuorovaikutuksessa toisiaan ja tuottavat syvemmän laajemman ja kokonaisvaltaisen ymmärryksen tutkimuskohteesta. Monimenetelmällinen tutkimus soveltuu hyvin sosiaalisten ilmiöiden tarkasteluun. Menetelmän keskeisenä elementtinä on pidetty yleensä laadullisen ja määrällisen yhdistämistä. Monimenetelmällisen tutkimuksen määritelmä ei ole täysin määritelty, mixed methods tarkoittaa juuri laadullisen ja määrällisen aineiston yhdistämistä. (Seppänen-Järvelä, Åkerblad ja Haapakoski, 2019, 332–335).

Kvalitatiivinen tutkimus ei ole kovin yksiselitteinen tapa tehdä tutkimusta. Laadullinen tutkimusprosessi on pitkälti tutkijan omaa tulkintaa ja intuitiota. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä on tavallaan hybridi, kokoelma erilaisia tutkimusmenetelmiä. Vaikeasti määriteltävän siitä tekee myös se, ettei sillä ole täysin omia metodeja. (Metsämuuronen 2011, 86–87).

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tarkastellaan ihmisten välisten sosiaalisten merkitysten maailmaa. Merkitykset ilmenevät suhteina ja niiden välisinä merkityskokonaisuuksina. Tavoitteena on saavuttaa ihmisen omat kuvaukset koetusta todellisuudestaan ja niistä asioista, joita hän pitää itselleen tärkeinä ja olennaisina. Laadullisella tutkimuksella voidaan myös tavoittaa ihmisen merkitykselliseksi kokemaa elämänkulkua tai pidemmälle omaan elämään sijoittuvia asioita. (Vilka 2015, 75).

Merkitykset ovat osa inhimillistä maailmaa ja toimintaa, pitäen yllä jokapäiväistä toimintaamme. Teemme jatkuvasti maailmaa itsellemme merkitykselliseksi, pohtien kokemuksia, tarinoimalla ja tulkitsemalla ja tarkkailemalla. Luomme havainnoistamme oletuksia. Ihminen toimii jatkuvasti antaen ja tuottaen merkityksiä. Haluamme tietää asioiden tarkoituksen, maailman merkityksen ja osamme siinä. Koska merkitykset muodostuvat ihmisten toiminnasta, ovat ne epävakaita ja muuttuvia. Ihmisen todellisuus on olemassa merkitysvälitteisesti. (mt. 103).

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus perustuu olemassa olevaan tietoon. Kvantitatiivinen tutkimus edellyttää ilmiön tuntemusta eli teoriaa ja esiymmärrystä ilmiöstä. Kvantitatiivisen

tutkimuksen yleisin aineistonkeruu menetelmä on kyselytutkimus. Kyselyn kysymykset johdetaan tutkimuskysymyksistä. (Kananen 2015, 73, 197–198).

Määrällisellä mittauksella ei tavoiteta hyvinvoinnin ja taiteen merkityksiä eri ihmisille eri konteksteissa. Usein vaikutuksia tarkastellaan emotionaalisella ja sosiaalisella tasolla. Laadullisella tutkimuksella on mahdollista tavoittaa se mikä on ihmiselle merkityksellistä. (Lääkärilehti.fi).

4.3 Webropol-kyselytutkimus

Toteutin kaksi (2) erillistä kyselyä. Ensimmäinen oli kohdennettu Taito Etelä-Suomi ry:n aikuisten käsityön taiteen perusopetuksessa opiskeleville tai jo valmistuneille opiskelijoille. Toinen kysely kohdennettiin opettajille, jotka antavat opetusta taiteen perusopetuksessa.

Havaitsin oppilaiden vastauksista muutamia virheitä kyselylomakkeessani, joita pyrin tarkentamaan opettajille suunnatussa kyselyssä sekä tekemieni havaintojen pohjalta.

Opiskelijoille suunnattu kysely jaettiin täysin anonymisti, linkkinä. Linkin lähetti sähköpostitse tilaajan kautta 126 opiskelijalle. Vastauksia kyselyyn tuli 30. Myös opettajille anonymi kysely jaettiin sähköpostitse. Opettajien kysely jaettiin 20 opettajalle joista 7 vastasi kyselyyn.

Kysymyksen olivat erilaiset opiskelijoille ja opettajille. Keskeisimpiä, molempia ryhmiä koskevia kysymyksiä oli kummassakin kyselyssä. Kysymykset olivat monivalinta- ja vapaasti vastattavia kysymyksiä. Vastausasteikko oli yleensä neliportainen, täysin erimieltä- täysin samaa mieltä tai suuri -merkitys- täysin merkityksetön akselilla.

4.4 Havainnointi

Tutkimuksessa käytin kyselytutkimuksen tukena tekemiäni havaintoja opetustilanteissa sekä tutkimuspäiväkirjaa keskusteluistani opiskelijoiden ja opettajien kanssa. Vertaan havainnoimaani kyselyistä saamiini vastauksiin. Kysymyksiä nousi myös opiskelijoiden kanssa käydyistä keskusteluista. Korona tilanteen kiihtyessä, opetus siirtyi etäopetukseen, joten en enää päässyt opetusta seuraamaan. Lisäksi kehittävä harjoitteluni tilaajan kanssa päättyi, kun työllistyin tammikuussa 2021. Tämä muutti hieman opinnäytetyöni asetelmia.

Kävin seuraamassa opetusta Helsingissä Malmin toimipisteessä, Hyrylän toimipisteessä sekä Vantaan Hiekkaharjun toimipisteessä. Ryhmät olivat keskenään hieman eri vaiheessa opetusta.

Havainnoidessani opetusryhmiä, havaintoja syntyi keskustellen ja seuraten ryhmän toimintaa. Havainnot kertoivat ryhmien erilaisista tilanteista niin sosiaalisuuden, ryhmäytymisen kuin keskinäisen vuorovaikutuksenkin osalta.

Seuratessani erään ryhmän toimintaa viikonlopun ajan, koin elävästi yhteisöllisyyden tärkeyden ja käsityön hyvinvointivaikutukset tulivat näkyviksi. Seuraavassa ote tutkimuspäiväkirjastani: ” Osallistuin koko viikonlopun kestäväälle kokonaisuudelle. Syksy teki tuloaan ja korona piti meitä jännityksessä, pystytäänkö jatkamaan lähiopetuksessa. Ryhmä oli ollut yhdessä jo pidemmän aikaa ja se näkyi vilkkaana keskusteluna ja kuulumisten vaihtona. Innostuneina esiteltiin tapaamisten välillä tehtyjä käsitöitä ja kerrottiin uusista ideoista. Työhön tartuttiin heti ja opiskelijat neuvoivat toisiaan ja töiden suunnitteluun kysyttiin neuvoja ja mielipiteitä. Yhteisöllisyys ja vertaisoppiminen olivat vahvasti läsnä. Ryhmä oli hyvin ryhmäytynyt ja ystävyys-suhteita oli muodostunut. Ryhmästä huokui yhdessä tekemisen ilo ja siellä selvästi viihdyttiin. Muutama hiljaisempikin opiskelija oli selvästi mukana, vaikka eivät paljoa puhuneetkaan. Myös minuun otettiin puhekontaktia, opettaja esitteli minut ryhmälle ja osallistuin myös toimintaan. ”

Vierailin ryhmässä toistamiseen ja silloin keskusteltiin myös hyvinvointiin liittyvistä asioista. Opiskelijat esittivät toivomuksen, että olisi pidetty ihan oppitunti hyvinvoinnista. Tämän ryhmän havainnointia olisi ollut mukava jatkaa, mutta siirryttiin etäopetukseen.

Toisessa ryhmässä vieraillessani oltiin hieman eri vaiheessa yhteistä taivalta. Tässä katkelma havainnoistani: ” Alussa oli hieman odottava tunnelma, ryhmä oli uusi ja opiskelijat vielä vieraita toisilleen. Opiskelijat istuivat hiljaa paikoillaan, odottaen oppitunnin alkua. Hiljakseen otettiin töitä esille. Muutama kävi katselemassa toistensa töitä ja selailivat opettajan esille ottamia kirjoja. Vielä esittelykierroksenkin aikana oli melko hiljaista. Kun päästiin tekemään työtä, alkoi ryhmä lämmetä ja keskustella. Loppu tunnista tunnelma oli jo hieman vapautunut. Samassa ryhmässä myöhemmin vieraillessani, oli ryhmä jo selkeästi tutustunut toisiinsa ja luokassa oli jo mukava puheen sorina. Toisten töitä ihasteltiin ja keskusteltiin tekniikoista. Ryhmässä oli siis tapahtunut jo ryhmäytymistä. ”

Ryhmissä oli myös suuria eroja siinä, miten minuun otettiin kontaktia. Pidemmän aikaa yhdessä työskennellyt ryhmä oli avoimempi, keskustelevampi ja vastaanottavaisempi ja minut otettiin keskusteluun ja toimintaan helpommin mukaan. Vasta aloittaneessa ryhmässä oltiin varautuneempia ja ryhmän sisäisiä suhteita luotiin vielä, eikä minun asemani ollut selkeä. Myös sillä,

miten opettaja minuun suhtautui, oli merkitystä ryhmälle. Jos opettaja esitteli minut ja kertoi, miksi olen paikalla, minua lähestyttiin helpommin kuin jos esittelyä ei tapahtunut. Myös opetustilat vaikuttivat paljon ryhmien toimintaan.

Havainnointini jäi aiottua niukemmaksi, koronarajoitusten astuessa voimaan. Olisi ollut erittäin mielenkiintoista päästä syventymään ryhmiin laajemmin ja hankkia lisää aineistoa suoraan opiskelijoilta.

5 ANALYYSI

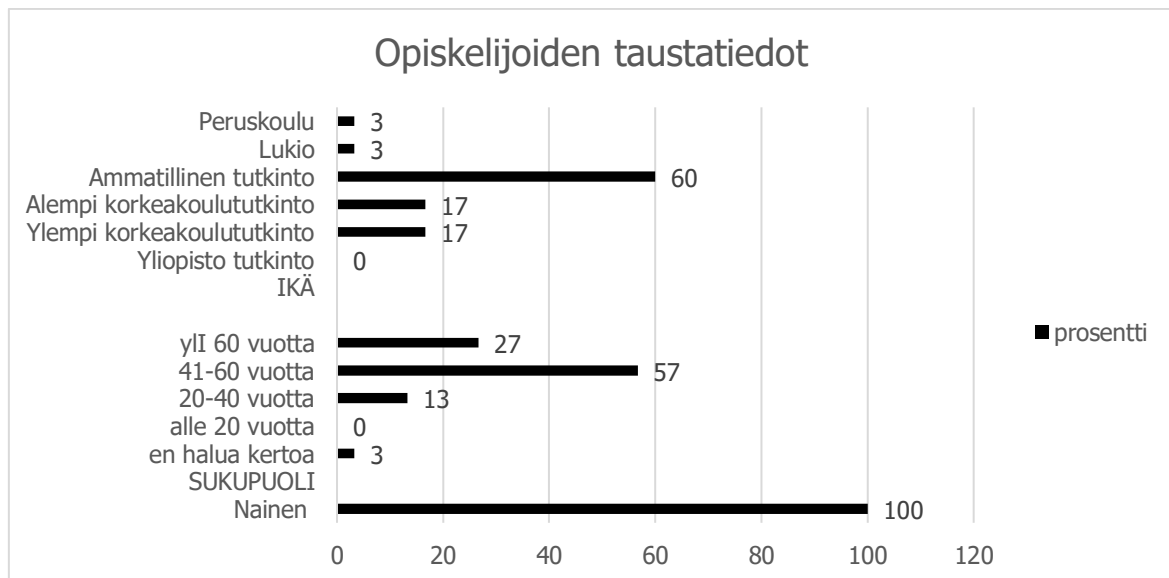
Analysoin kyselyiden vastauksia teemoittain lisäten päätteeksi tilaajan nykytilan analyysia. Tuloksista selviää, että opiskelijat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä opetuksen järjestelyihin ja laatuun. Lisäksi koettiin ryhmien yhteisöllisyys hyväksi ja toisilta opiskelijoilta saadaan vertaistukea. Suurin osa kokee saaneensa myönteisiä hyvinvointivaikutuksia. Poikkeusolojen ja pandemiatilanteen koetaan alentaneen hyvinvointia.

Opettajat näkevät ryhmän ja yhteisössä oppimisen merkityksen opiskelijoille erittäin suurena. Opettajat näkevät kuitenkin itse käsityön tekemisen ja uuden oppimisen hyvin tärkeänä. Myös sosiaalisuus ja yhteisöllisyys nähdään tärkeänä.

5.1 Taustakysymykset

Kyselyt toteutin webropol kyselynä, täysin anonymisti. Tilaaja lähetti opiskelijoille sähköpostilinkin. Linkki lähetettiin yhteensä 126 oppilaalle, joista 30 vastasi, eli n.24 %. Kysymyspatteristo on kokonaisuudessaan (liite 2.) nähtävillä.

Taustakysymyksissä (kysymykset 1–5) kysyin vastaajien sukupuolta, ikää, koulutustaustaa ja aiempaa harrastuneisuutta käsitöissä.

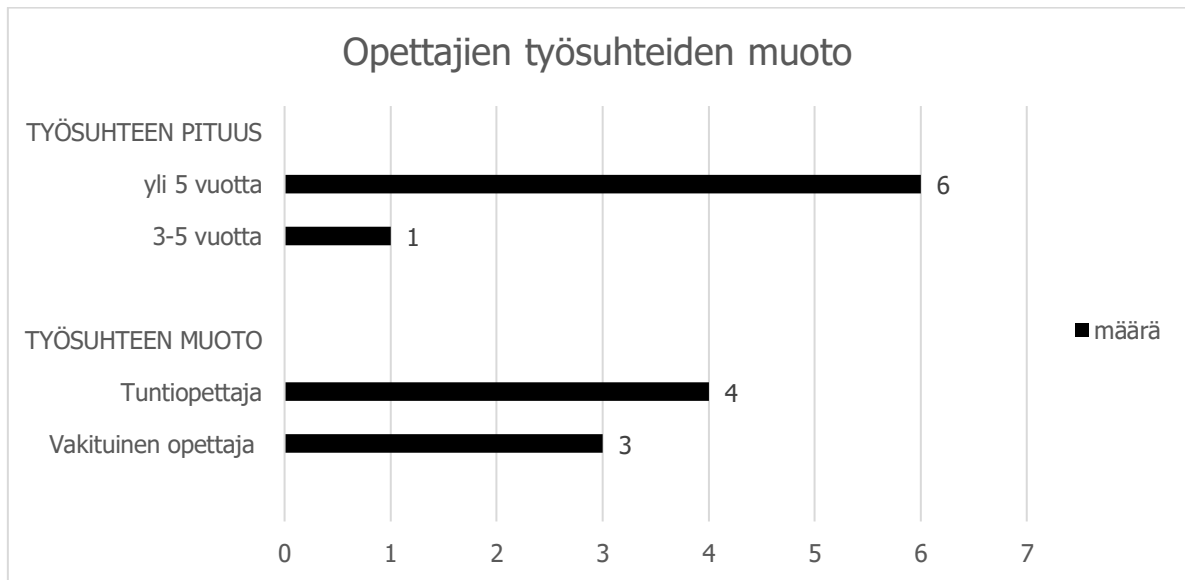

Kuvio 2: Kuviossa kuvataan opiskelijoiden kyselyyn vastanneiden sukupuoli, ikä ja koulutustausta.

Vastauksista ilmeni, että vastaajista kaikki ovat naisia ja suurin osa (67 %) kuuluu ikäluokkaan 41–60 vuotta. Koulutusaste ammatillinen tutkinto (60 %). Keskiaverto opiskelija on siis 41–60-vuotias ammatillisen tutkinnon suorittanut nainen.

Opettajien kysely (liite 3.) toteutettiin vastaavasti, kuin opiskelijoidenkin. Kyselyn sähköposti-linkki lähetettiin 20 opettajalle, joista 7 vastasi, eli 35 %. Pyysin tilaajan edustajaa lähettämään vielä muistutusviestin, mutta vastauksia ei tullut lisää.

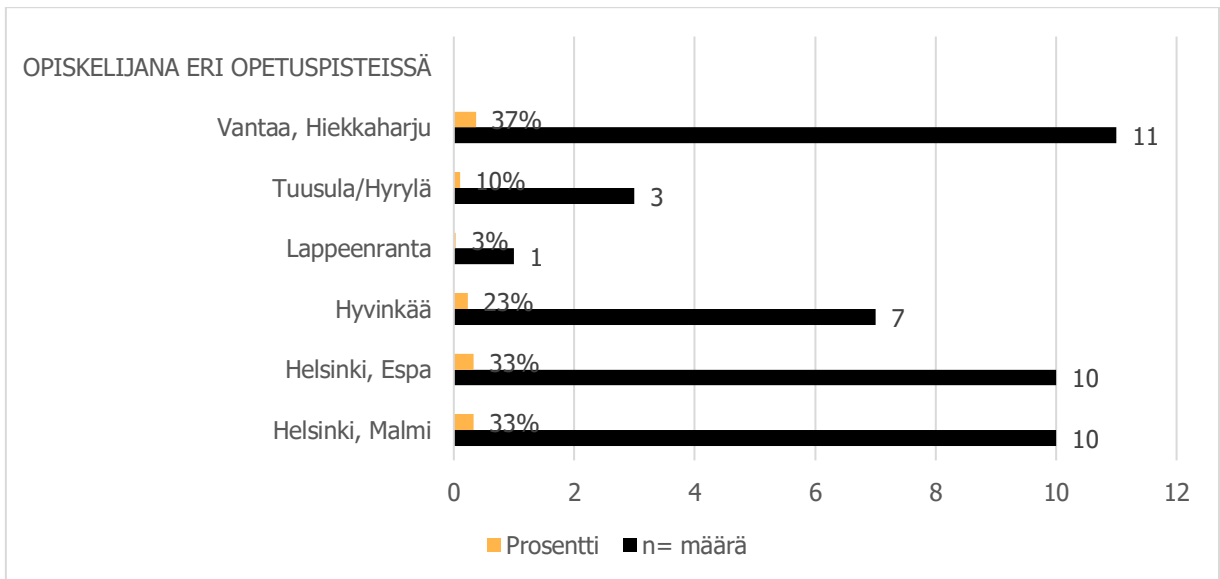
Koska opettajien vastauksia on vain seitsemän (7) kappaletta, analysoin vastauksia mahdollisuuksien mukaan vastaajien määrällä, enkä prosenteissa, niin kuin opiskelijoiden vastauksia, jossa vastaajien määrä oli suurempi. Valitettavasti kaikista vastauksista ei ole saatavissa tuloksia vastaajien määrällä. Tämä antaa selvemmän kuvan vastauksista. Taustakysymyksissä (kysymykset 1–6) kysyin opettajien työsuhteen muodosta, työkokemuksesta sekä opetuspaikoista.

Kuvio 3: Opettajien työsuhteiden muoto.

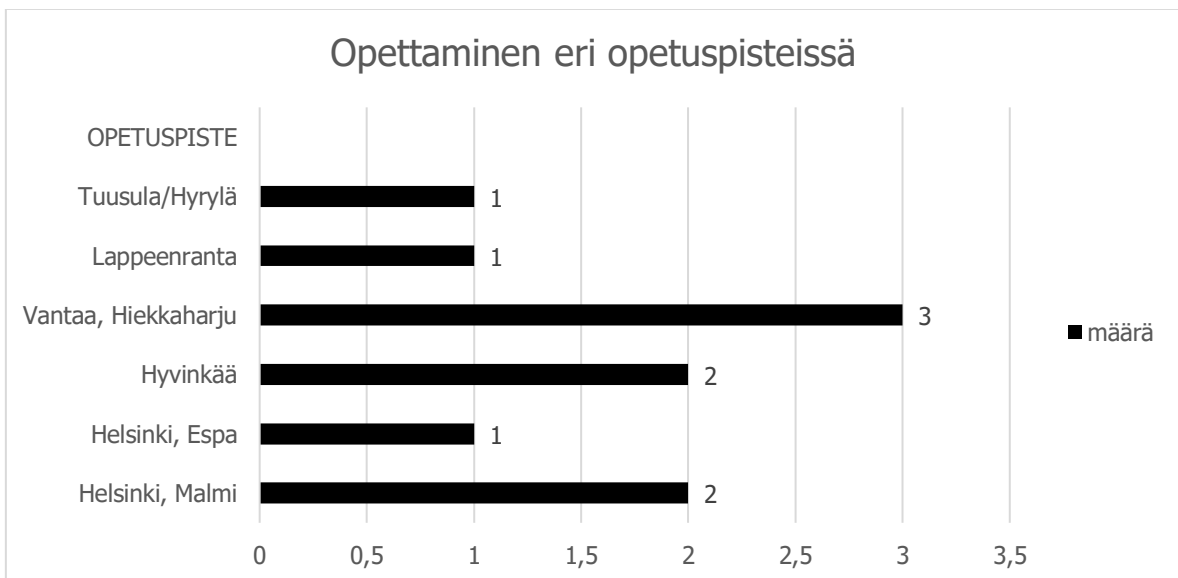
Vastanneista kolme on vakituiseissa työsuhteessa ja neljä tuntiopettajaa. Määräaikaisessa työsuhteessä olevia tuntiopettajia on siis hieman enemmän.

Taustatietojen perusteella, kyselyyn vastanneilla opettajilla on pitkä työkokemus opettamisesta Taito Etelä-Suomen toiminnassa ja lisäksi heillä on runsaasti sisällöllistä ja pedagogista koulutusta. Vastausten luotettavuutta lisää vastaajien kokeneisuus opettajana.

Kuvio 4: Kuviossa esitetään vastanneiden opiskelijoiden osallistuminen toimintaan eri toimipisteissä.

Vastaajista suurin osa on osallistunut opetukseen Vantaan (37 %), Helsingin (34 %), Hyvinkään (24 %) opetuspisteissä. Opiskelijoiden määrä on enemmän kuin vastanneiden, joten osa opiskelijoista on opiskellut useammassa opetuspisteessä.

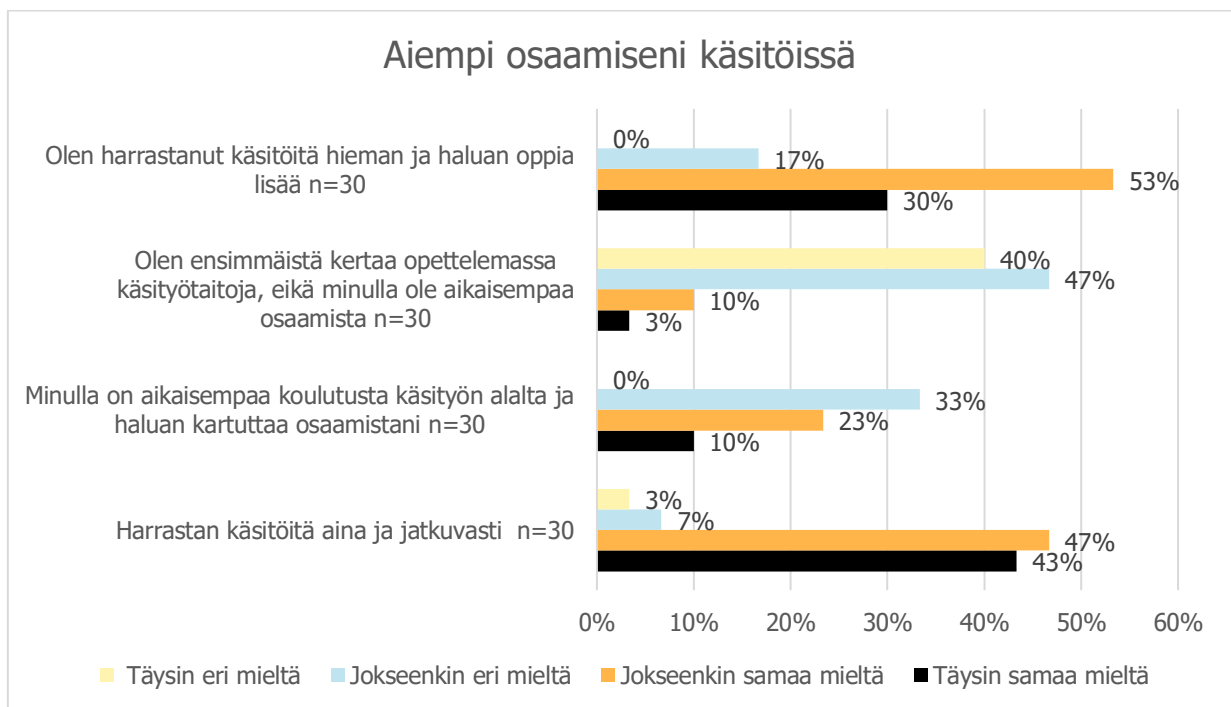
Kuvio 5: Kuviossa esitetään, missä opetuspisteissä vastanneet opettajat ovat opettaneet.

Vastanneista suurin osa on opettanut Hiekkaharjun toimispisteessä Vantaalla (3), Hyvinkäällä (2) ja Malmilla, Helsingissä (2). Myös osa opettajista on opettanut useammassa toimipisteessä ja tämä näkyy tuloksissa. Vastaajia on viisi ja vastauksia annettu kymmenen.

Tulosten perusteella voidaan todeta, että kyselyyn on vastannut pääsääntöisesti samojen toimipisteiden toimintaan osallistuneet opiskelijat ja opettajat.

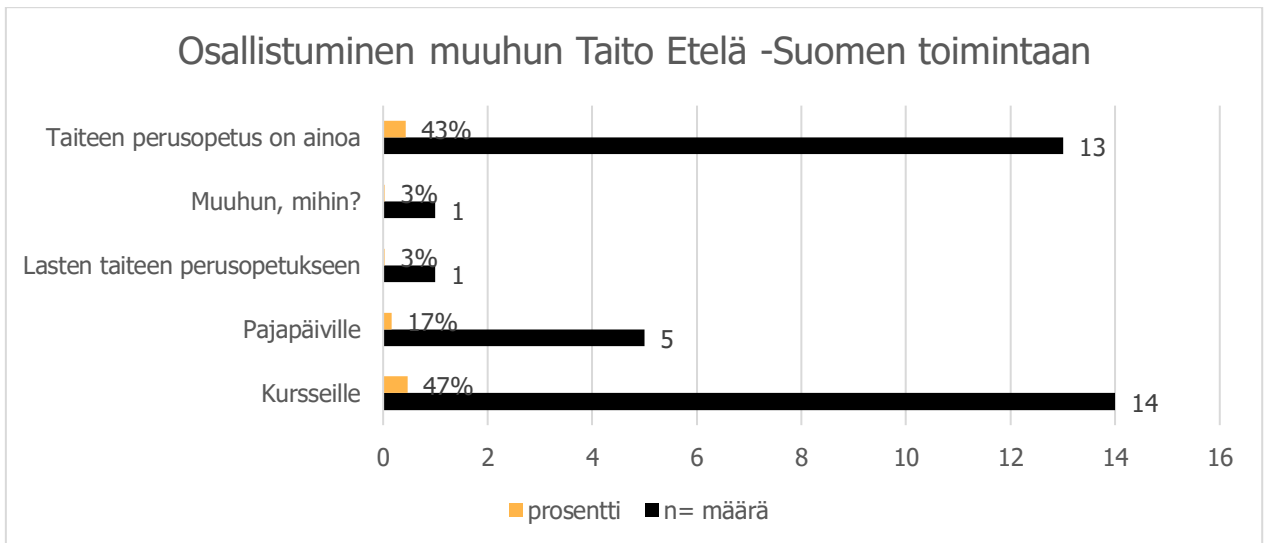
5.2 Toimintaan osallistuminen

Kysyin toimintaan osallistumisesta opiskelijoilta, (kysymykset 6–9) vastauksista ilmenee seuraavaa. Aiempaa osaamista kysyessäni, on kysymyksiin tullut tulkintaa vaikeuttava virhe. Olen kysynyt samassa kysymyksessä kahta eri asiaa, joten vastaukset ovat tulkinnanvaraisia.

Kuvio 6: Kuviossa esitetään opiskelijoiden aiempaa harrastuneisuutta ja koulutusta käsitöissä.

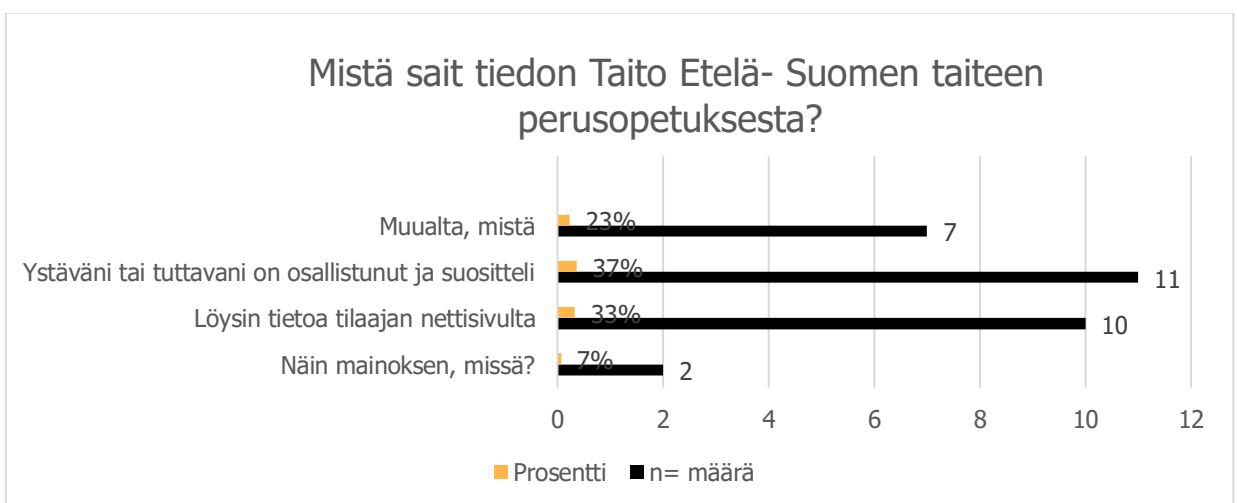
Vastausten perusteella voidaan opintoihin osallistujien todeta olevan varsin harrastuneita käsityön tekijöitä, sillä 90 % ilmoittaa harrastavansa käsitöitä lähes koko ajan. Muissa vastauksissa näkyy mainitsemani virheet kysymyksen asettelussa, ja on tulkinnanvaikeutta siitä, kumpaa osaa vastanneet ovat painottaneet. Vastauksista voisi päätellä, että suurin osa opiskelee taiteen perusopetuksessa oppiakseen lisää, sillä 33 % ilmoittaa omaavansa aiempaa koulutusta käsitöissä. Voidaan nähdä, että hyvin pieni osa, 13 % eli 4 henkilöä on omannut hyvin vähän tai ei lainkaan kokemusta käsitöistä, ennen opintoihin hakeutumista.

Kuvio 7: Kuviossa esitetään vastanneiden osallistuminen muuhun tilaajan järjestämään toimintaan.

Taiteen käsityön perusopetukseen osallistujista on lisäksi osallistunut myös Taito Etelä-Suomen kursseille (47 %), pajapäiville (17 %) ja lasten taiteen perusopetukseen (3 %). Avoimeen tekstikenttään annetusta vastauksesta selviää, että (3 %) on osallistunut syventäviin opintoihin. Ainoastaan taiteen perusopetukseen on osallistunut melko suuri osa (43 %).

Tuloksista voidaan siis nähdä, että useat osallistuvat yleisemminkin Taito ry:n toimintaan. Jotkut ovat aloittaneet ja lapsena ja toiset jatkaneet syventäviin opintoihin.

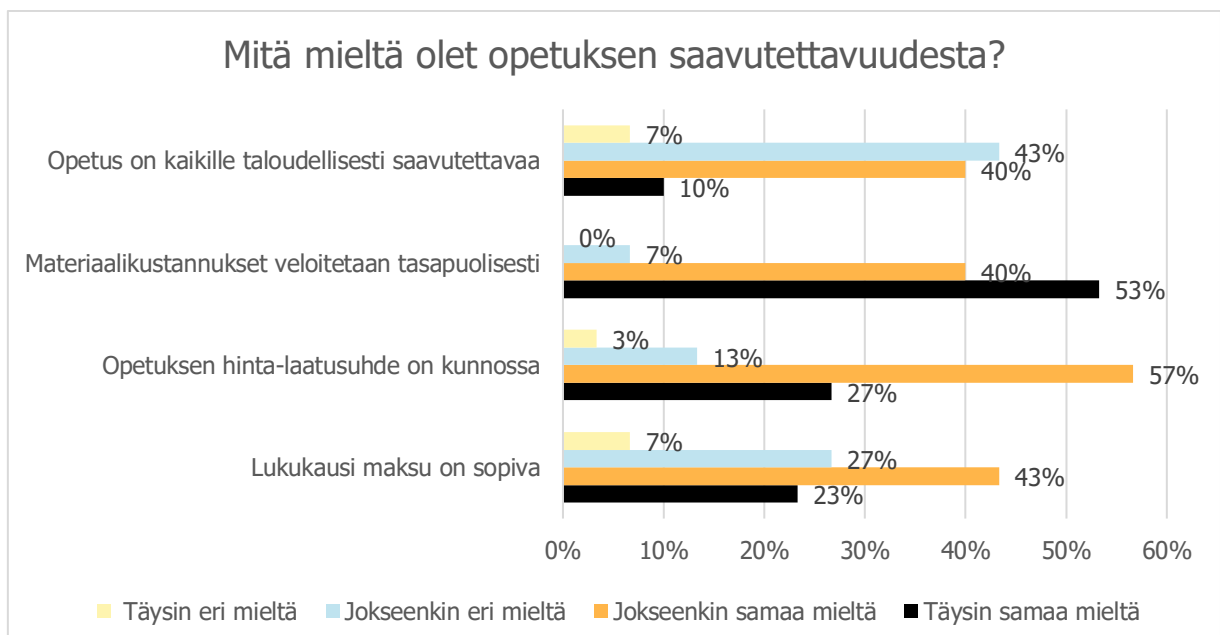
Kuvio 8: Kuviossa selviää, miten opiskelija on saanut tiedon tilaajan järjestämästä opetuksesta.

Tiedon tilaajan järjestämästä, aikuisten käsityön taiteen perusopetuksesta suuri osa (37 %), ilmoittaa saaneen ystävältään tai tuttavaltaan, joka on aiemmin opiskellut tilaajan käsityön taiteen perusopetuksessa. Tieto opetuksesta löytyi myös Taito Etelä-Suomen nettisivuilta (34 %) ja mainoksesta (7 %).

Avoimen vastauskentän vastauksista selviää, että tieto löytyi myös muun muassa Taito Shopista, Taito ry:n kursseilta sekä seuratuista blogista. Varsin merkittävä osa vastaajista sai siis tiedon muulta, kuin tilaajan oman viestinnän kautta. Jo toiminnassa mukana olleilta opiskelijoilta tieto on levinnyt parhaiten.

5.3 Opiskelu Taito Etelä-Suomen käsityön taiteen perusopetuksessa

Kysyin opintojen laatuun ja saavutettavuuteen liittyviä kysymyksiä opiskelijoilta. (kysymykset 10–12).

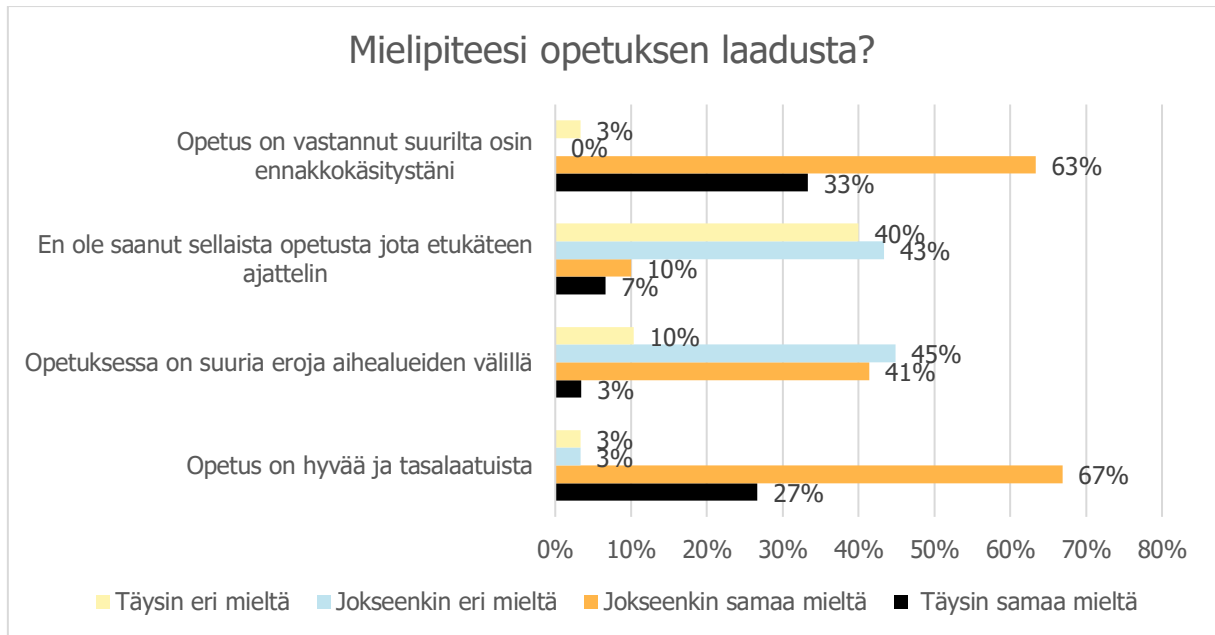
Kuvio 9: Kuviossa esitetään miten mielipiteet opetuksen saavutettavuudesta jakautuvat.

Lukukausimaksuja pidetään suurilta osin sopivina (56 %) ja hinta- laatu suhde (84 %) hyvänä. Kuitenkin melko suuri osa (50 %) on sitä mieltä, ettei opetus ole kaikille taloudellisesti mahdollista.

Tästä voidaan siis päätellä, että opetus koetaan suurilta osin sellaisena, kuin se ennakkoon odotetaan, mutta suuri osa kokee opetukseen osallistumisen olevan joillekin taloudellisesti saavut-

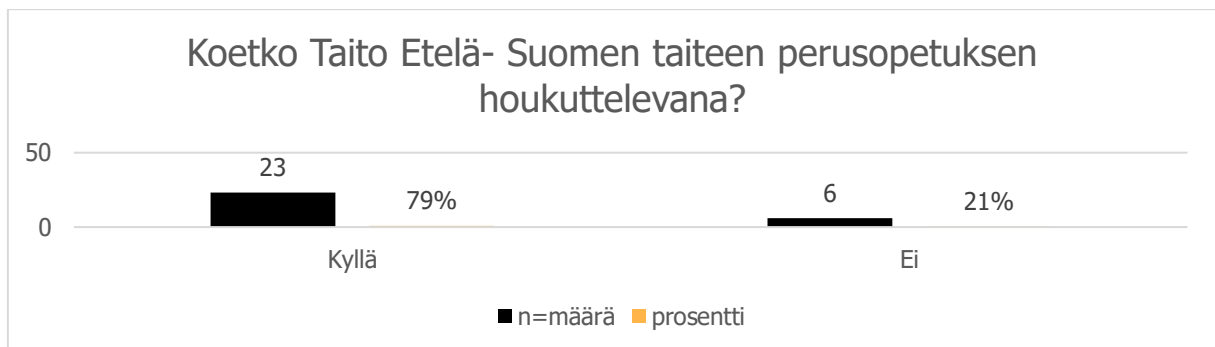
tamattomissa, koska lukukausi- ja materiaalmaksut ovat liian korkeita. Tämä heijastaa vastaajien omaa mielipidettä ja maksukykyä, eikä välttämättä tarkoita, että he pitävät itse opetusta ja materiaalmaksuja kalliina.

Kysyessäni opetuksen laadusta (kysymys 11.) vastauksista löytyi enemmän hajontaa.

Kuvio 10: Kuviossa kuvataan vastanneiden mielipidettä opetuksen laatuun.

Vastauksista selviää, että opetukseen ollaan yleisesti tyytyväisiä. Opetus on vastannut ennakkokäsityksiä suuren osan mielestä (96 %). Ennakkokäsitykset osoittautuivat myös pääsääntöisesti (63 %) odotusten mukaisiksi. Opetus koettiin hyvänä ja tasalaatuisen (94 %). Mielipiteissä on eniten hajontaa kysymyksessä, koskien eri aihealueiden opetusta. Puolet pitää eroja suurina ja puolet pieninä. Vastauksiin lienee vaikuttanut, että vastanneet opiskelijat ovat eri vaiheessa opintoja. Lisäksi vastauksiin vaikuttaa, missä opetuspisteissä opiskelijat ovat osallistuneet opetukseen ja mitä kurseja jo suorittaneet.

Kuvio 11: Kuviossa kuvataan Taito Etelä- Suomen näyttäytymistä houkuttelevana.

Kysyin, näyttäytyykö tilaajan järjestämä aikuisten käsityön taiteen perusopetus houkuttelevana (kysymys 12.)

Kyllä näyttäytyy, vastasi enemmistö (79 %) vastanneista.

Eri mieltä olevat, (21 %) perustelivat vastaustaan muun muassa seuraavasti:

” Olen aloittanut tänä syksynä ja opetus on ollut sekavaa ja hidasta”

”Opetuksessa tulisi olla perusrunko etukäteen kerrottuna, asiat mitkä opetellaan esim. 3–4 v jaksolla. Näiden lisäksi sovellusta perusaiheista ja uutta ajankohtaista aina väliin. ”

”Opetusta pitäisi mainostaa isommin ja tuoda kunnolla esille, ettei kyse ole mistään näpertelestä, ”mummoilusta” tms. vaan oikeasti koulusta. Itsellenikin oli julkisen kuvan perusteella mielikuva harrastelumaisuudesta, ei käsityökoulusta.”

Voidaan siis todeta, että tilaaja näyttäytyy varsin houkuttelevana. Kaikille vastanneille ei kuitenkaan ole ollut selvää, mitä taiteen perusopetus on. Tilaajan tulisikin tämän perusteella tuoda taiteen perusopetusta ja sisältöjä enemmän esille ja lisätä tunnettavuutta. Taiteen perusopetuksessa on kyse opetussuunnitelmaan perustuvasta tavoitteellisesta opiskelusta, ei harrasteryhmästä, niin kuin jotkut vastanneista ovat ennakkoon ajatelleet.

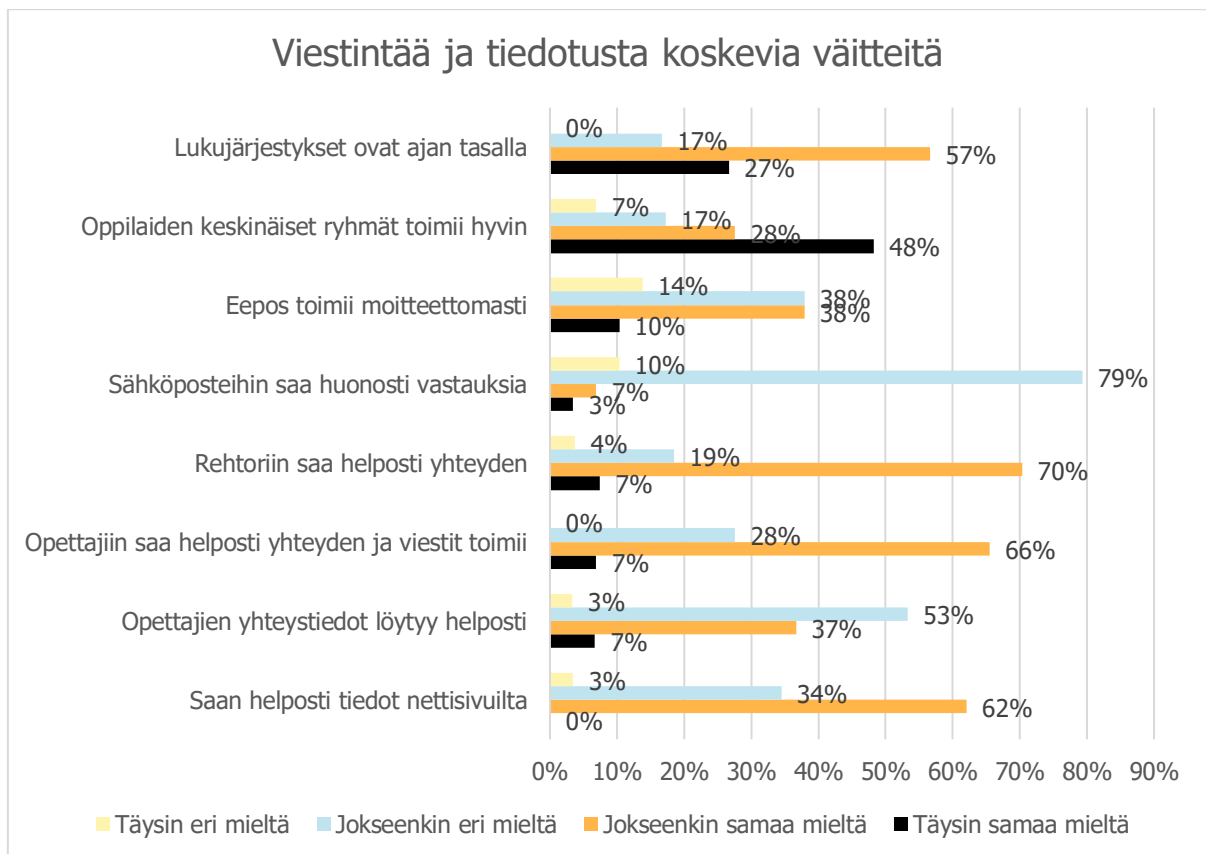
Havainnoidessani opetusryhmissä, opiskelijat keskustelivat käytännön asioista Taito Etelä-Suomessa. Kysyin opiskelijoiden mielipiteitä viestintään ja tiedotukseen liittyvistä asioista. Eepoksesta kysyttiin, koska osallistuessani toimintaan, opiskelijoilta nousi kritiikkiä järjestelmää kohtaan. Opettajien kyselyssä oli myös kysymyksiä järjestelmän toiminnasta.

Eepos, oppilaitoshallinta on järjestelmä oppilaitoksen hallinnointiin. Eepoksessa on työkalut muun muassa opintokokonaisuuksien suunnitteluun, opettajien työn järjestämiseen ja opiskelijoiden opintotietojen säilyttämiseen. Eepos on kehitetty yhteistyössä taiteen perusopetuksen liiton TPO:n kanssa vastaamaan juuri taiteen perusopetuksen vaatimuksia. (oksidia.fi)

Opiskelijoiden mielestä väittämä Eepoksen toimimisesta hyvin ja moitteettomasti, vastaajat jakautuvat jokseenkin samaa ja jokseenkin eri mieltä olevien kesken (38 %). Eepokseen liittyy myös lukujärjestyksen ja niiden oikea-aikaisuus. Väittämään siitä, että lukujärjestykset ovat ajan tasalla, ollaan jokseenkin samaa mieltä (57 %). Lukujärjestysten oletetaan siis olevan kohtuullisen ajantasaisia.

Opettajilta Eepoksesta kysyttäessä ollaan, täysin samaa mieltä (50 %) siitä, että se voisi toimia paremmin. Kysytyä opiskelijoiden mahdollisuutta ilmoittautua kursseille itse, on vain kolmannes täysin samaa mieltä (34 %). Tämän mahdollisuuden lisääminen jakaa siis opettajien mielipiteitä, myös vaihtoehdot asteikon välissä saivat kannatusta tasaisesti. Kaikki opettajat ovat 100 % samaa mieltä siitä, että kurssien aloitusinfo tulisi olla hyvissä ajoin opiskelijoiden saatavilla.

Kaikilta vastanneilta nousi hyvin samantyyppisiä asioita, joita eepoksessa tulisi kehittää. Ongelmat ovat jo tilaajan tiedossa, ja toivon näistä vastauksista olevan apua, annettaessa palautetta järjestelmän kehittäjälle.

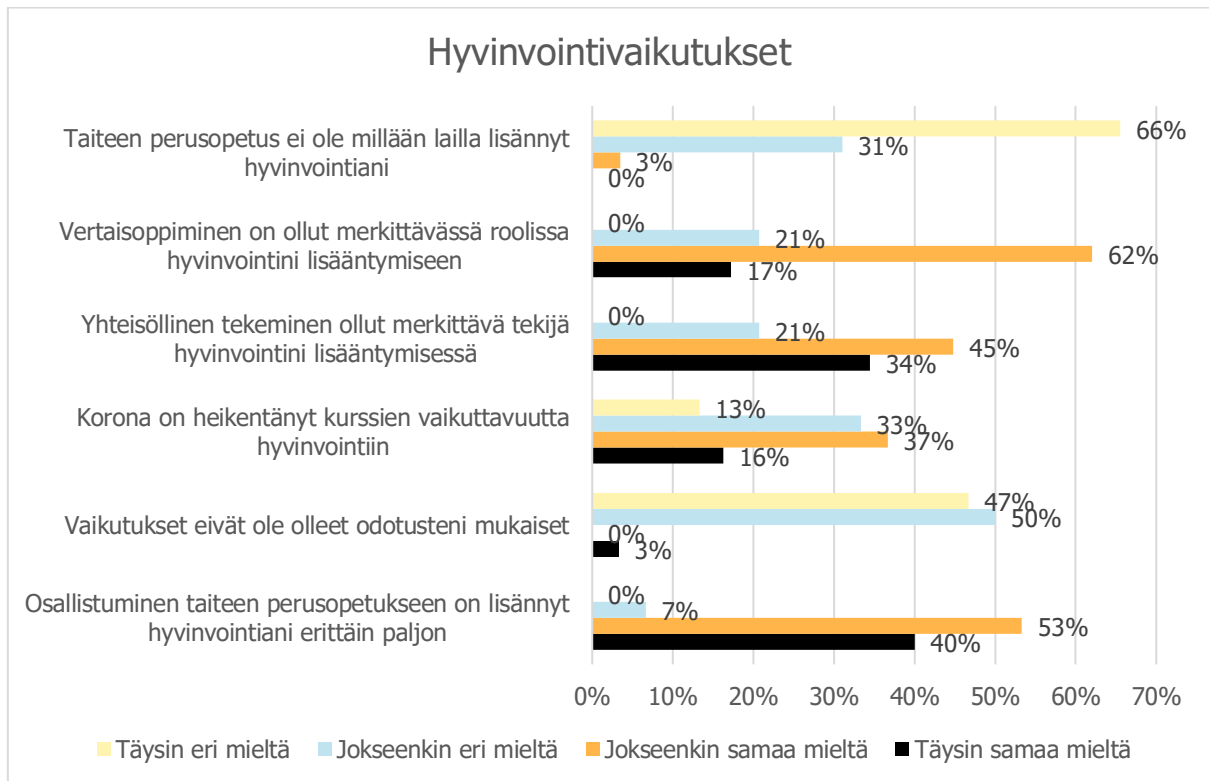
Kuvio 12: Kuvioista ilmenee vastanneiden mielipiteet viestintää ja tiedotusta koskeviin väittämiin.

Esitin opiskelijoille väittämiä viestinnästä ja tiedotuksesta (kysymys 19.). Väittämästä tietojen helposti löytymisestä Taito Etelä-Suomen nettisivuilta, ollaan jokseenkin samaa mieltä (62 %). Pääsääntöisesti ollaan siis sitä mieltä, että nettisivuilta löytyy tarvittavat tiedot helpohkosti. Kysyttäessä, löytyykö opettajien yhteystiedot helposti, jakautuivat mielipiteen jokseenkin eri mieltä (57 %) ja jokseenkin samaa mieltä (37 %) välillä. Yhteystiedot löytyvät kohtuullisen hyvin. Opiskelijoiden omien ryhmien koettiin toimivan hyvin (76 %).

Tuloksista voidaan päätellä, että yhteystietojen löytyminen helposti jakaa hieman mielipiteistä ja asia on koettu eri lailla. Tähänkin vaikuttaa se, keihin opiskelijat ovat yrittäneet ottaa yhteyttä. Tietojen löytyminen nettisivulta jakaa myös mielipiteitä, tämä voi johtua myös opiskelijan taidoista etsiä tietoa.

5.4 Käsityön ja taiteen hyvinvointivaikutukset

Toinen tutkimuskysymykseni on käsityön ja taiteen hyvinvointivaikutukset, joista on vallitsevassa pandemiatilanteessakin paljon puhetta julkisuudessa. Tämä ei kuitenkaan ole vain pandemian aiheuttama tilanne, vaan käsityön ja taiteen hyvinvointivaikutuksia on tutkittu jo aiemminkin. Taide on muutakin kuin kuvataiteet, tämä opinnäytetyö käsittelee taidetta käsityönä. Vieraillessani opetusryhmissä, otin valokuvia opiskelijoiden töistä, joissa näkyy erityisesti hyvinvointiin vaikuttavia asioita. Kuvissa korostuu värit ja muodot ja niiden muodostama visuaalinen kokonaisuus. Kuvissa näkyvät käsityöt ovat taidetta. (liite1.)

Kuvio 14: Kuviossa esitetään opiskelijoiden vastaukset väittämiin käsityön hyvinvointivaikutuksista.

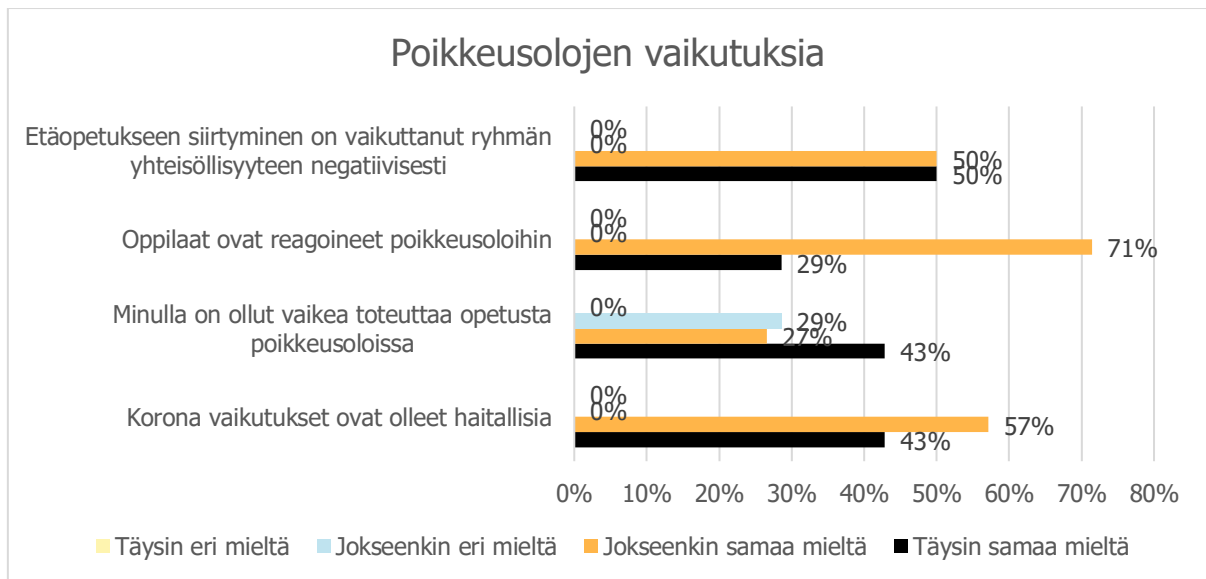
Esitin opiskelijoille väittämiä käsityön ja taiteen hyvinvointimerkityksistä sekä taiteen perusopetukseen osallistumisen merkityksistä (kysymys 15.). Tuloksista voidaan todeta suuren osan (93 %) olevan samaa mieltä siitä, että osallistuminen taiteen perusopetukseen on lisännyt hyvinvointia. Lähes kaikki vastanneet ovat kokeneet odotustensa mukaisia hyvinvointivaikutuksia. Vastanneet ovat jokseenkin tai täysin samaa mieltä (79 %) siitä, että yhteisöllinen tekemi-

nen on ollut merkittävä tekijä hyvinvoinnin lisääntymisessä. Yhteisöllisyys koetaan siis merkittävänä tekijänä hyvinvoinnin edistämisessä. Vertaisoppiminen koetaan myös jollain tasolla (79 %) merkittävänä tekijänä hyvinvoinnin lisääntymiseen. Vastanneista osa (21 %) on sitä mieltä, ettei vertaisoppimisella ole juurikaan ollut merkitystä hyvinvointiin.

Kysyin, miten opiskelijat ovat kokeneet poikkeusolojen muuttaneen kurssien vaikuttavuutta hyvinvointiinsa. Vastaukset tähän jakautuivat tasaisesti. Suurin osa (71 %) vastanneista kokee, että poikkeusolot ovat jollain asteella vaikuttanut hyvinvointiin. Vain pienen osan (13 %) mielestä, ei vaikutuksia ole ollut.

Väitteeseen, ettei taiteen perusopetus ole millään lailla vaikuttanut vastaajan hyvinvointiin vastasi suurin osa (66 %) olevansa täysin eri mieltä. Voidaan siis todeta että, vastanneiden mielestä, taiteen perusopetuksella ja käsityöllä on merkittävä vaikutus heidän hyvinvointiinsa.

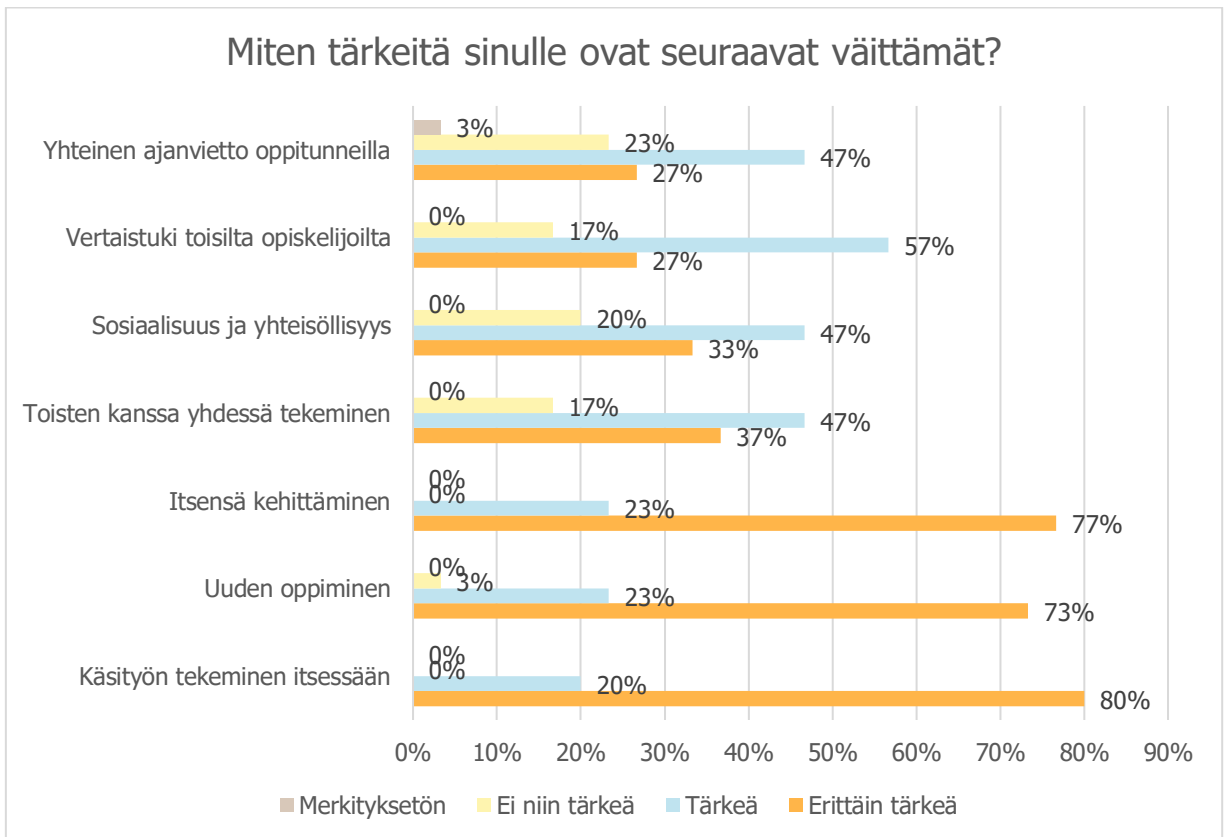
Myös opettajilta kysyin heidän näkemyksiään siitä, miten poikkeusolot on vaikuttanut opiskelijoihin ja omiin mahdollisuuksiin tehdä työtään (kysymys 17.).

Kuvio 15: Kuviossa esitetään opettajien mielipiteitä poikkeusolojen vaikutuksiin.

Vastauksista voidaan todeta, että kaikki vastanneet opettajat (100 %) ovat samaa tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että etäopetukseen siirtyminen on vaikuttanut yhteisöllisyyteen negatiivisesti. Voidaan myös todeta, että opettajien mielestä poikkeusolojen vaikutukset näkyvät opiskelijoissa enemmän kuin he itse kokevat. Myös opettajille on haasteita siirtyä etäopetukseen. Näihin tuloksiin on myös voinut vaikuttaa vastanneiden opettajien pieni määrä.

Kysyin opettajilta myös (kysymys 18.), onko heidän mielestään koronarajoitukset aiheuttanut opiskelijoiden keskeyttämistä opinnoissa. Kolme vastanneista vastasi kyllä, yksi ei ja kolme ettei tiedä. Vastauksista voidaan päätellä, että vallinneet poikkeusolot ja etäopetus ovat opettajien mielestä vähentänyt opiskelijoiden yhteisöllisyyttä. Myös käsityön ja taiteen perusopetuksen tuomat hyvinvointivaikutukset, jotka normaalisti koetaan hyvin vahvoina, ovat hieman vähentyneet.

Kuvio 16: Kuviossa näytetään opiskelijoiden vastaukset väittämiin opiskelun ja käsityön merkityksistä.

Kyselyn vastauksista ilmenee myös, että itse käsityön tekeminen on kaikkien vastanneiden opiskelijoiden (100 %) mielestä erittäin tärkeää tai tärkeää. Myös uuden oppimista (96 %) ja itsensä kehittämistä (100 %) pidettiin erittäin tärkeänä tai tärkeänä.

Toisten kanssa yhdessä tekeminen näyttäytyy vastanneiden mielestä tärkeänä (84 %). Vain 17 % mielestä yhdessä tekeminen ei ole niin tärkeää. Sosiaalisuus ja yhteisöllisyys koettiin tärkeänä ja erittäin tärkeänä (84 %) ja 20 % vastanneista ei pitänyt näitä asioista kovinkaan tärkeinä.

Vertaistuen rooli hyvinvoinnin lisääntymiseen koetaan myös vahvasti. Vastanneista merkittävä osa (81 %) on täysin tai jokseenkin samaa mieltä, vertaistuen merkittävästä roolista. Taiteen perusopetuksen on siis koettu lisäävä hyvinvointia.

Mikään esittämistäni väittämistä ei ole vastaajille täysin merkityksetön. Väittämä yhteisestä ajanvietosta oppitunneilla sai vain vähän (4 %), kannatusta, uskon tämän johtuvan siitä, että kysymys on hieman epämääräisesti esitetty ja siinä on ollut väärin ymmärrystä. Tarkoitukseni ei ollut kysellä yleistä oleilua ja toimetttömyyttä vaan sitä, että ollaan yhdessä oppimassa.

Kuvio 17: Kuviossa näytetään opettajien vastaukset väittämiin siitä, miten he kokevat opiskelijoille merkitykselliset asiat.

Kysyin opettajien mielipiteitä vastaaviin väittämiin (kysymys 13.) Käsityön tekemistä itsessään ja uuden oppimista sekä itsensä kehittämistä piti hyvin tärkeänä (86 %) vastanneista. Yli puolet vastanneista (58 %) on sitä mieltä, että toisten kanssa yhdessä tekeminen on hyvin tärkeää. Suurin osa (86 %) vastanneista pitää opiskelijoiden toisilleen antamaa vertaistukea hyvin tärkeänä. Sosiaalisuus ja yhteisöllisyys koetaan hyvin tärkeänä (50 %) tai melko tärkeänä (34%). Yleinen ajanvietto tunneilla jakautui mielipiteissä tasaisesti hyvin tärkeästä merkityksettömmään.

Mielenkiintoista nähdä vastauksista, miten opettajat näkevät vertaistuen merkityksen suurempana kuin opiskelijat itse. Tämä voi johtua siitä, että opettaja katselee toimintaa eri näkökulmasta ja näkee eri asioita, kuin opiskelijat itse. Opiskelija kiinnittää asiaan henkilökohtaista huomiota ja peilaa omiin tunteisiinsa. Toisten kanssa yhdessä tekemisen taas opiskelijat näkivät hieman tärkeämpänä kuin opettajat. Tämä kertoo myös kokemuksen merkityksestä hyvinvoinnin syntymisessä.

Kysyin opettajilta heidän mielipidettään siitä, miten opiskelijoiden osallistuminen taiteen perusopetukseen parantaa heidän hyvinvointiaan. Kysymykseen vastattiin vapailla vastauksilla. (Kysymys 14.)

” Ryhmä on samanhenkisten ihmisten kokoontumista yhteen, mieleisen asian äärelle. Halua oppia uutta yhdessä. Hetki, jolloin muut velvollisuudet voi unohtaa. Monelle viikon kohokohta ja henkireikä.”

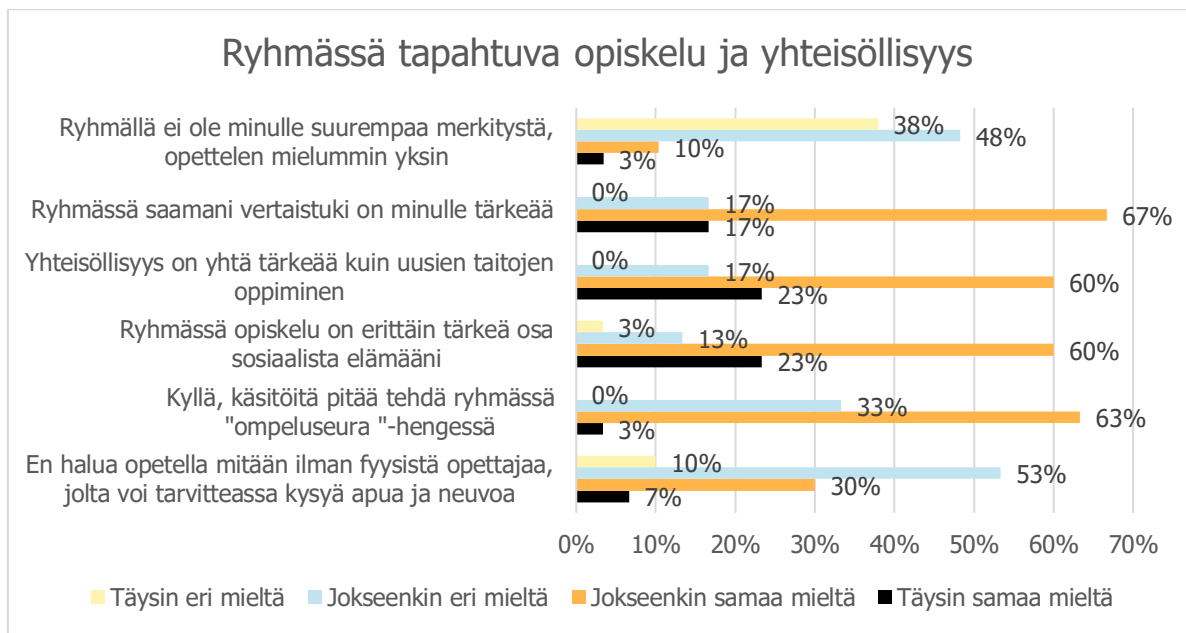
”Iloista ja naurua käsityön äärellä ja vuorovaikutusta myös yksityiselämään liittyvissä asioissa.”

” Ystävyysuhteita muodostuu: oppilaista on mukava tulla oppitunneille, kuuluu viikkorytmiin.”

” Ryhmässä keskustellaan monenlaisista elämän ilmiöistä.”

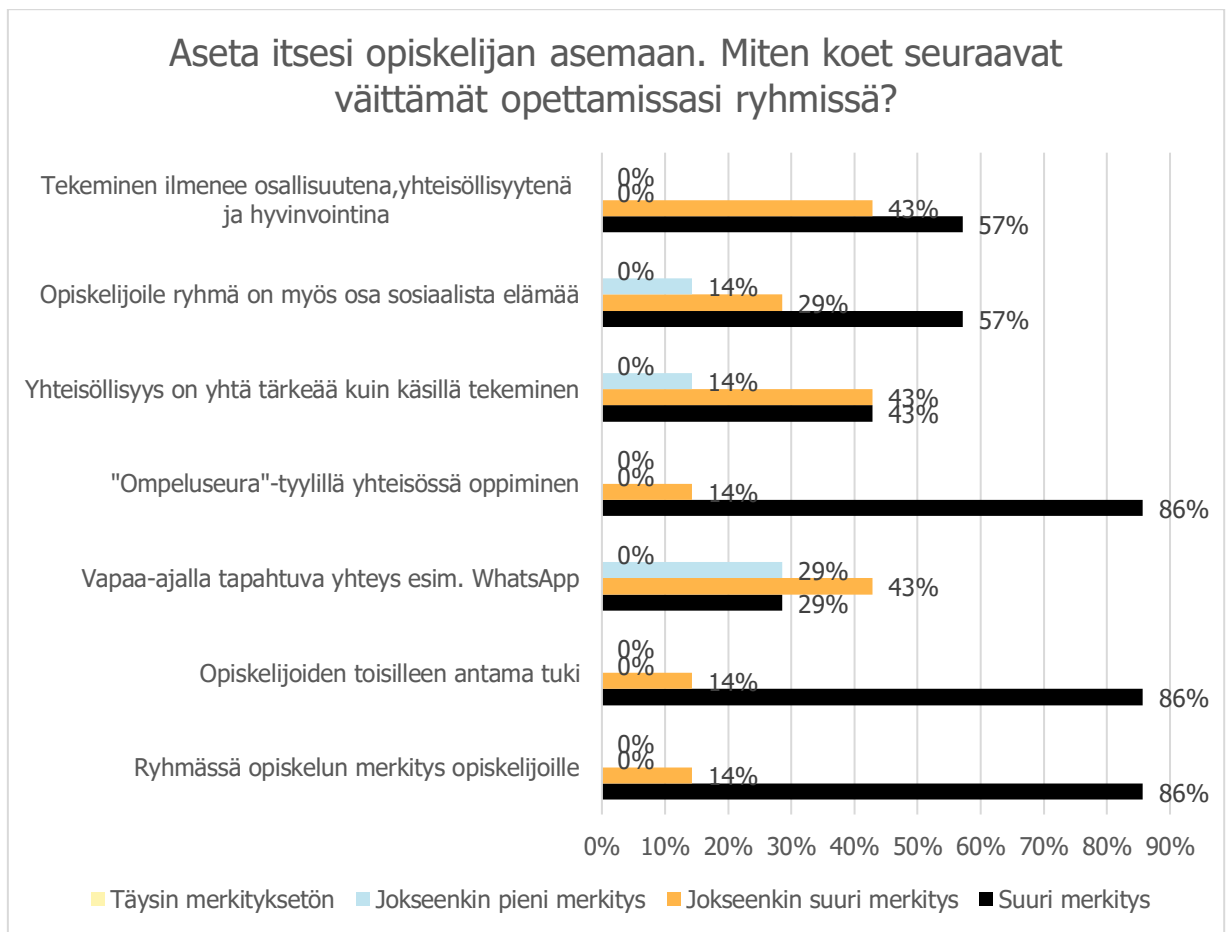
5.5 Yhteisöllisyys taiteen perusopetuksessa

Toinen opinnäytetyöni tutkimuskysymyksistä on yhteisöllisyys, yhdessä tekeminen. Taiteen ja käsityön hyvinvointivaikutuksista kysyessäni, (kysymykset 14–15) oli kysymyksissä myös yhteisöllisyyteen liittyviä väittämiä, joita olen analysoinut hyvinvointivaikutuksia käsittelevässä kappaleessa edellä. Kysyin opiskelijoilta lisää yhteisöllisyydestä (kysymys 18.).

Kuvio 18: Kuviossa esitetään opiskelijoiden vastauksia väittämiin opiskeluun ja yhteisöllisyyteen liittyen.

Vastauksista ilmenee, että vastanneista opiskelijoista (83 %) kokee jollain tasolla yhteisöllisyys yhtä tärkeänä, kuin uusien taitojen oppimiseen. Myös ryhmässä opiskelu koetaan tärkeänä osan sosiaalista elämää (83 %). Vastaavasti vain 13 % opetella asioita mieluummin yksin. Väittämään, että käsitöitä pitää tehdä ryhmässä ”ompeluseura”-hengessä sanoo 69 % samaa mieltä. Väittämään, ettei halua opetella mitään, ilman opettajan fyysistä läsnäoloa kertoo 37 % olevansa samaa mieltä. Vastaavasti 63 % on sitä mieltä, että voi opetella asioita myös ilman opettajan fyysistä läsnäoloa.

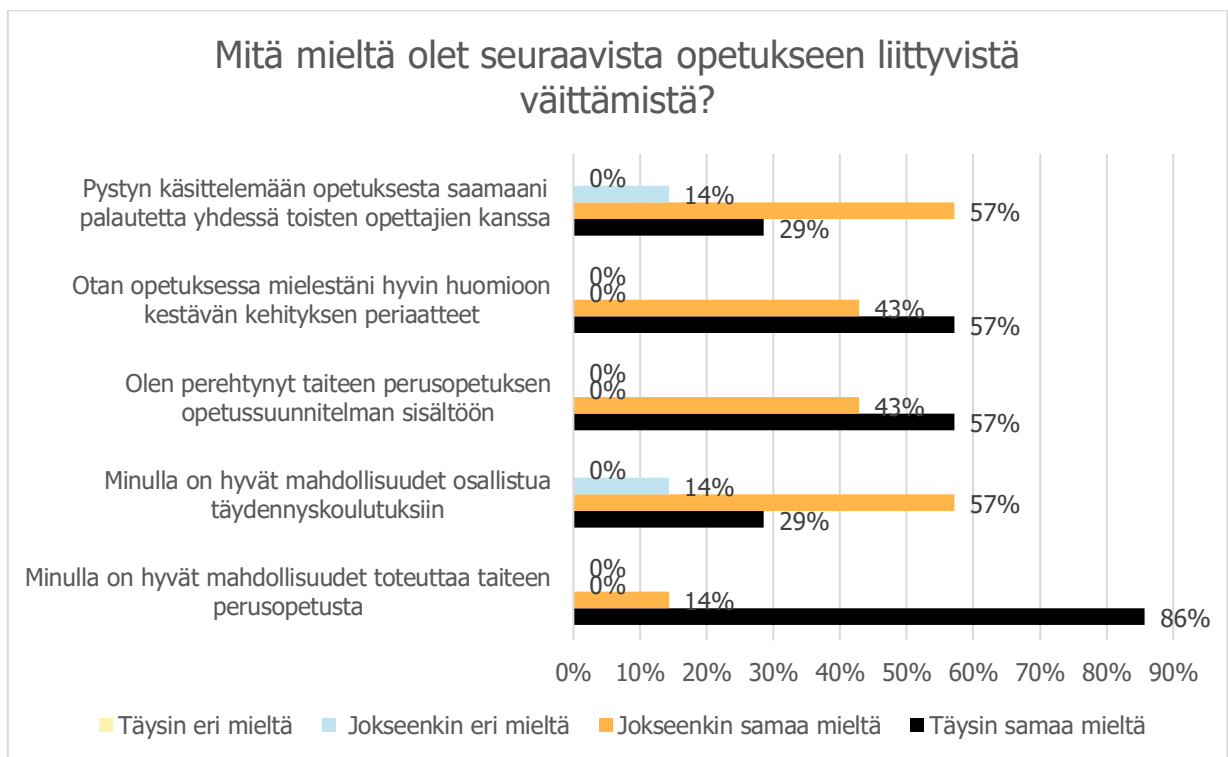
Kuvio 19: Kuviossa esitetään opettajien vastauksia väittämiin, jossa pyysin heitä asettumaan opiskelijan asemaan.

Pyysin opettajia asettamaan itsensä opiskelijan asemaan ja peilaamaan seuraavia väitteitä tästä näkökulmasta (kysymys 12.). Opiskelijoille on ryhmässä opiskelulla kaikkien mielestä (100 %) jokseenkin suuri tai suuri merkitys. Opiskelijoiden vapaa ajalla tapahtuva yhteydenpito, esimerkiksi WhatsApp ryhmässä, näyttäytyi suurimman osan mielestä (72 %) merkittävänä tai sillä ei ollut suurempaa merkitystä (29 %). Opettajien vastauksista selviää, että 86 % vastanneista, ”Ompeluseura”-perinteellä, ryhmässä oppimisella on opiskelijoille suuri merkitys. Ryhmän merkitystä osana opiskelijoiden sosiaalista elämää pidetään (86 %) merkityksellisenä. Yhteisöllisyyden merkityksen, yhtä kiinnostavana kuin itse käsillä tekeminen, näkevät opettajat (86 %) merkityksellisenä. Väittämään, että tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina, kaikki (100 %) vastasivat sen olevan merkityksellistä. Myös opettajien mielestä, opiskelijoiden toisilleen antamalla vertaistuellalla oli suuri tai melko suuri merkitys (100 %).

Voidaan siis todeta, että asettuessaan opiskelijan asemaan opettajat kokevat yhteisöllisyyden merkitykset hyvin samankaltaisina kuin opiskelijat itsekin. Jotkin asiat näyttävät opettajille merkitykseltään suurempina. Tämä voi johtua vastanneiden opettajien pienestä määrästä, mutta myös siitä, että opettajat katsovat ryhmää sen ulkopuolelta ja opiskelijoiden mielipiteet ovat henkilökohtaisia tuntemuksia ja kokemuksia.

5.6 Opettajien näkökulma

Opettajien näkökulmaa kysyin opetukseen ja pedagogiikkaan liittyvistä väitteistä (kysymys 7) vastanneet olivat seuraavaa mieltä.

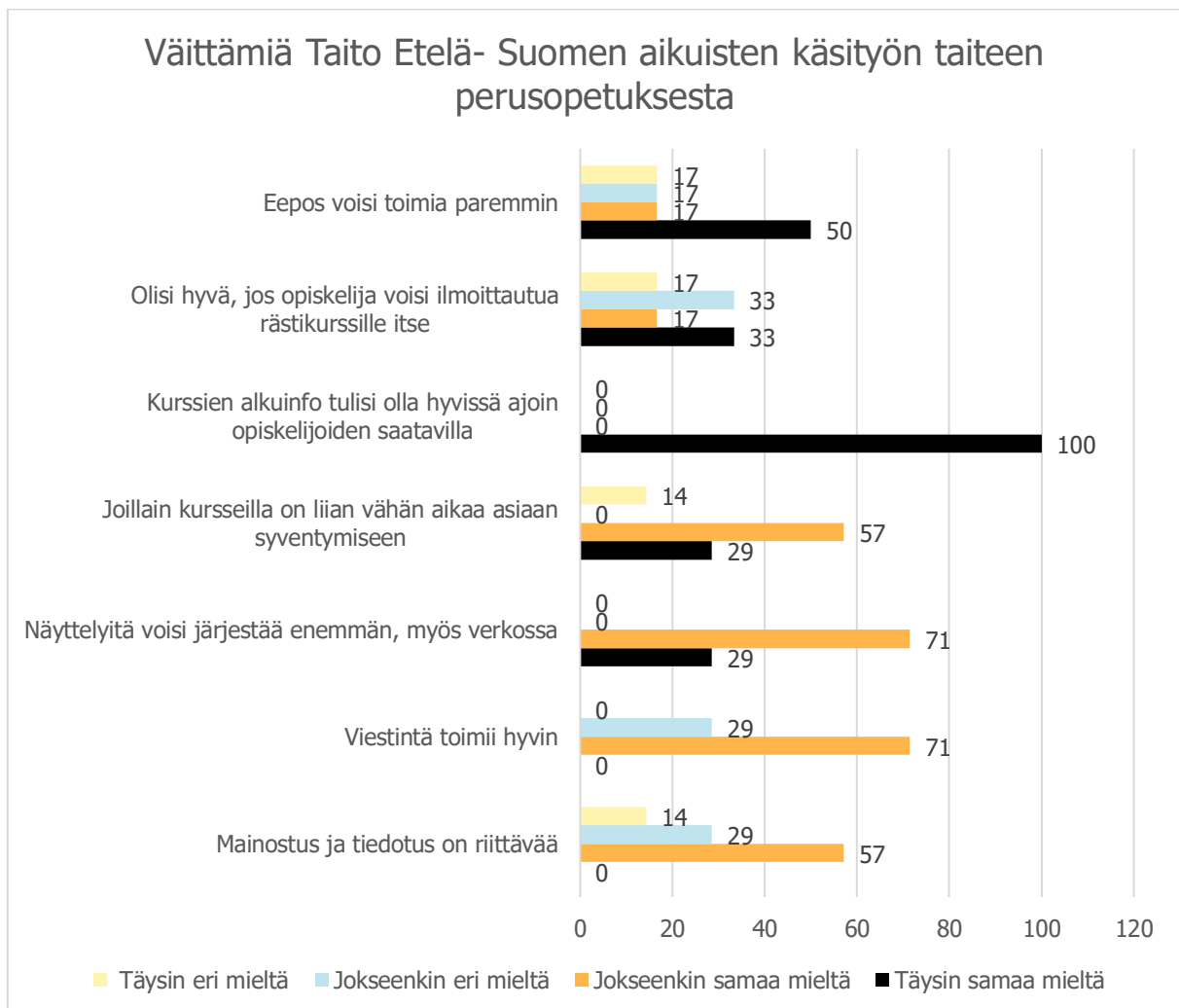

Kuvio 20: Kuviossa esitetään opettajien vastauksia opetukseen ja pedagogiikkaan liittyviin väittämiin.

Suurin osa vastanneista (86 %) kokee olevansa jokseenkin samaa mieltä siitä, että omaa hyvät mahdollisuudet opettaa taiteen perusopetusta. Mahdollisuuksia osallistua täydennyskoulutukseen pidetään suurilta osin hyvinä (86 %). Väittämään, että vastaaja on perehtynyt taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaan hyvin, kertoo kaikki (100 %) olevansa samaa mieltä. Väittämään kestävän kehityksen huomioimisesta opetuksessa, ovat kaikki vastanneet (100 %) olleet samaa mieltä. Väitteestä, että pystyy jakamaan opetuksesta saadun palautteen kollegojen kanssa, suuri osa (86 %), on jokseenkin tai täysin samaa mieltä

Esitin väittämiä taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaan sekä opetukseen liittyen (kysymykset 8–9).

Opetukseen asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta kaikki vastanneet opettajat (100 %) ovat sitä mieltä, että ehtii melko hyvin käsitellä opetussuunnitelmassa määritellyt keskeiset tavoitteet. Vastanneista 58 % kertoo huomioivansa aikuisen oppijan motivoituneisuuden, omatoimisuuden ja aiemman osaamisen jokseenkin hyvin ja 43 % hyvin. Kysyin opiskelijoiden yksilöllisesti kiinnostavan sisällön valinnan mahdollistamisesta 86 % mahdollistaa mielestään jokseenkin hyvin ja 15 % jokseenkin huonosti. Sanallista palautetta opiskelijoille antavat kaikki (100 %) hyvin. Myös oppimisen arviointia vuorovaikutuksellisenä ryhmän ja opettajan välillä pitävät kaikki (100 %) jollain tasolla hyvänä.

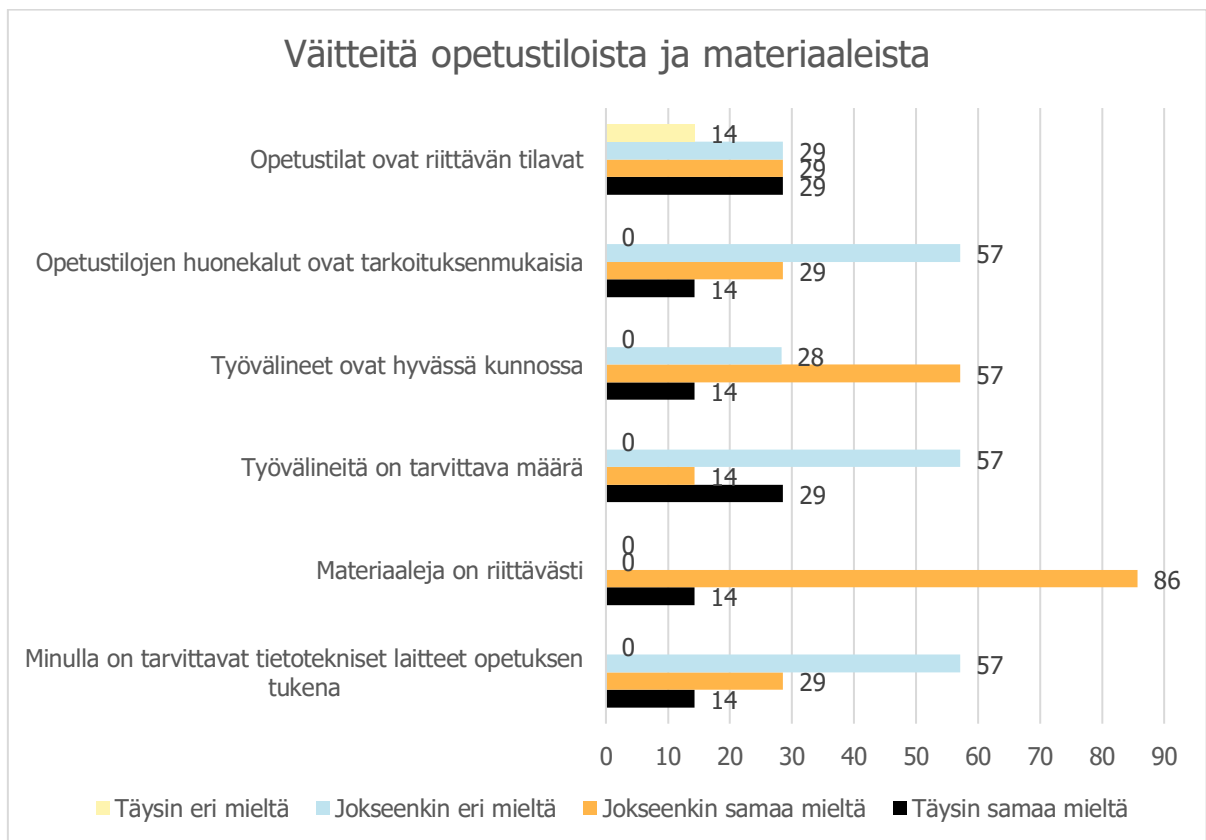

Kuvio 21: Kuviossa kuvataan opettajien mielipidettä väittämiin tilaajan järjestämästä opetuksesta.

Esitin opettajille väitteitä tilaajan järjestämään opetukseen liittyen (kysymys 9.) Suurin osa (57 %) oli jokseenkin samaa mieltä, että mainostus ja tiedotus on riittävää. Loput 43 % ovat sitä mieltä, ettei nykyinen mainostus ja tiedotus riitä. Viestinnän koetaan toimivan jokseenkin hyvin (71 %) tai jokseenkin huonosti (29 %).

Näyttelyiden järjestäminen useimmin ja myös verkossa oli kaikkien mielestä hyvä asia, kaikki vastanneet olivat mieltä. Tämä kertoo siis näkyvyyden ja myös verkkonäkyvyyden lisäämisen tarpeelliseksi.

Suurin osa vastanneista (86 %) on jollain tasolla sitä mieltä, että joillain kursseilla on liian vähän aikaa asiaan syventymiseen. Pieni osa on täysin eri mieltä väittämän kanssa (14 %). Kaikki vastanneet (100 %) ovat täysin samaa mieltä siitä, että kurssien alkuinfo tulisi olla hyvissä ajoin opiskelijoiden saatavilla. Tätä toivottiin myös opiskelijoiden vastauksissa.

Kuvio 22: Kuviossa esitetään opettajien vastauksia väitteisiin opetustiloista ja materiaaleista.

Esitin opettajille väittämiä, koskien opetusta ja siihen liittyviä välineitä (kysymykset 15–16). Opiskelutilojen tilojen riittävydestä mielipiteet jakautuivat tasaisesti koko asteikolle, täysin

erimieltä on kuitenkin vain 15 %. Vastanneista hieman yli puolet (57 %) oli väittämän opetus-tilojen huonekalujen tarkoituksenmukaisuudesta eri mieltä. Työvälineiden kunnosta oli hieman yli puolet (57 %) niiden olevan jokseenkin hyvässä kunnossa, mutta niitä on liian vähän. Materiaalien riittävydestä samaa mieltä, että niitä on riittävästi. Väitteeseen, että opettajalla on kaikki tietotekniset laitteet opetuksen tukena, vastasi 57 % olevansa jokseenkin eri mieltä.

Kysymyksessä 16. sai vastata muita toivomuksia opetustiloista ja välineistä, siihen vastattiin seuraavasti:

”Dokumenttikamera olisi toivottu lisä opettajan työn helpottamiseksi. Samat mittasuhteet kalusteissa ei käy lapsille ja aikuisille.”

”Tuntiopettajana joudun antamaan omia työvälineitä käyttöön, koska riittävän hyviä ei ole muuten opiskelijoiden käytössä. Yhteiskäytössä olevien työvälineiden etsimiseen menisi ohjusaikaa.”

Vastauksista voidaan päätellä, että opettajat toivovat parannusta työvälineiden kuntoon ja määrään. Kalusteet eivät kaikissa opetuspisteissä vastaa tarkoitusta. Lisäksi kaivataan uutta tietoteknistä laitteistoa opetuksen tueksi.

Koronan vaikutuksiin kysyin myös opettajien näkökulmaa (kysymykset 17.–18.). Väittämään, että koronan vaikutukset ovat olleet haitallisia, vastasi 58 % olevansa jokseenkin samaa mieltä. Vastanneista 43 % on täysin samaa mieltä siitä, että hänen on ollut vaikea toteuttaa opetusta poikkeusoloissa. Opiskelijoiden reagoinnista poikkeusoloihin, sanoo 72 % olevansa jokseenkin samaa mieltä. Etäopetukseen siirtyminen on vaikuttanut ryhmien yhteisöllisyyteen negatiivisesti, väittämään ovat kaikki (100 %) jokseenkin tai täysi samaa mieltä. Opiskelijoiden keskeyttämisestä korona takia 43 % prosenttia vastasi kyllä ja 43 % en tiedä.

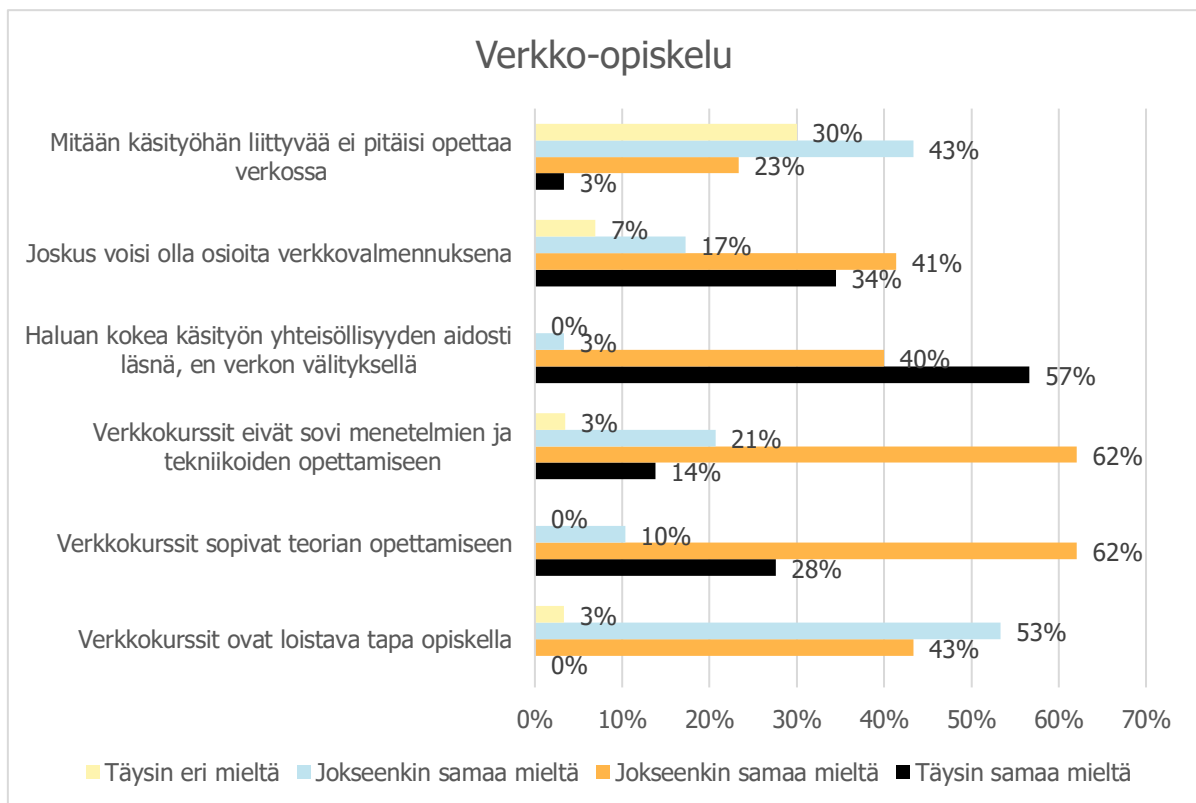
Lisäksi esitin kysymyksiä liittyen työyhteisöön ja mahdollisuuksiin tehdä työtä (kysymys 19.). Väittämään riittävästä vertaistuesta kollegoilta, kertoo kaikki (100 %) olevansa täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Jokaisen tulevan kuulluksi työyhteisössä 84 % jokseenkin tai täysin samaa mieltä ja 16 % jokseenkin eri mieltä. Suurin osa kokee siis tulleen kuulluksi työyhteisössä. Jokseenkin samaa mieltä väittämästä, että saa riittävästi mahdollisuuksia kouluttautumiseen ja itsensä kehittämiseen on 67 %. Vastanneista opettajista on 67 % jokseenkin samaa mieltä siitä, että tiedonkulku työyhteisössä on hyvää ja että saa riittävästi tukea esimieheltä.

Suurelta osin (84 %) ollaan täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että kaikilla on mahdollisuus toimia aloitteellisesti. Pieni osa (16 %) on jokseenkin eri mieltä väittämän kanssa, eli koee ettei mahdollisuutta ole. Kaikki vastanneet ovat täysin samaa mieltä siitä, että työyhteisössä aina avointa ja toimivaa vuorovaikutusta. Väittämään, että koko työyhteisö sitoutuu kehittämistoimintaan, vastasivat kaikki (100 %) olevansa jokseenkin tai täysin samaa mieltä.

Vastauksista voidaan päätellä, että työyhteisössä on hyvä ja avoin vuorovaikutus ja sen jäsenet tulevat kuulluiksi. Työyhteisön kehittämiseen ollaan valmiita. Koulutusta koetaan olevan saatavilla hyvin ja vertaistukea kollegoilta saadaan riittävästi, myös esimieheltä.

5.7 Etäopetus ja digitalisaatio

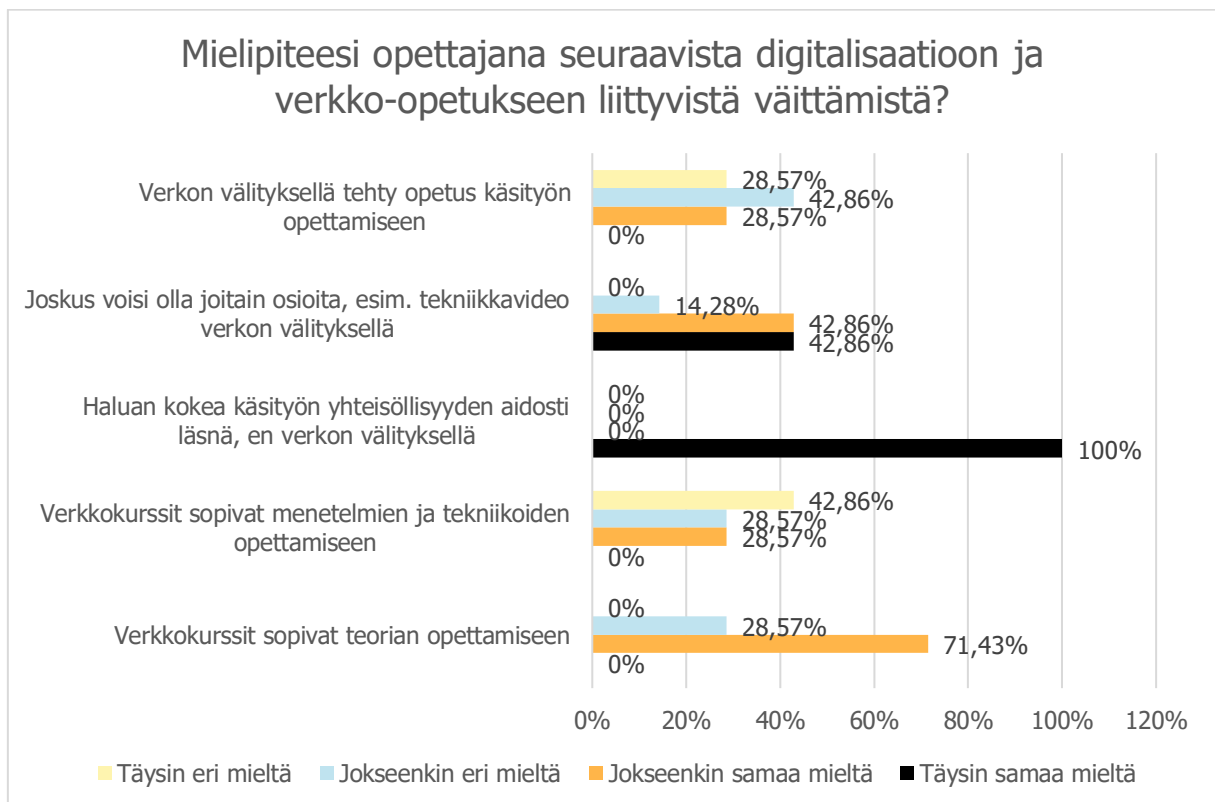
Etäopiskelu ja digitalisaatio ovat uusia opetuksen käsitteitä ja muotoja. Miten käsityön taiteen perusopetus on sopeutunut muutoksiin? Yleensä voimakkaat muutokset koetaan aluksi haastavina, mutta digitalisaatio tuo opetuksen toteutukseen ja seuraamiseen uusia mahdollisuuksia.

Kuvio 23: Kuviossa esitetään opiskelijoiden vastauksia väittämiin digitalisaatiota ja verkko-opiskelua koskien.

Kysyin opiskelijoiden kokemuksia väittämällä siitä, miten digitalisaatio sopii käsityön taiteen perusopetukseen ja miten se siihen vaikuttaa. Kukaan ei ole täysin samaa mieltä siitä, että verkkokurssit olisi loistava tapa opiskella taiteen perusopetuksessa. Eniten ollaan jokseenkin eri mieltä (54 %) tai jokseenkin samaa mieltä (44 %). Jollain tasolla siis voitaisiin verkkokurssinakin opiskella. Teorianopetukseen verkkokurssien sopivuutta kysyttäessä ollaan jollain tasolla (90 %), sitä mieltä, että ne sopivat tarkoitukseen. Vastauksista voidaan todeta, että etteivät verkkokurssit suurimman osan mielestä, sovi menetelmien ja tekniikoiden opettamiseen. Joitain osia opetuksesta voisi toteuttaa verkkovalmennuksena, suurimman osan (74 %) mielestä. Eniten hajontaa on vastauksissa väittämään, ettei mitään käsityöhön liittyvää tulisi opettaa verkon välityksellä. 73 % vastanneista, on jollain tasolla eri mieltä. Loput 26 % vastanneista olivat jokseenkin tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa.

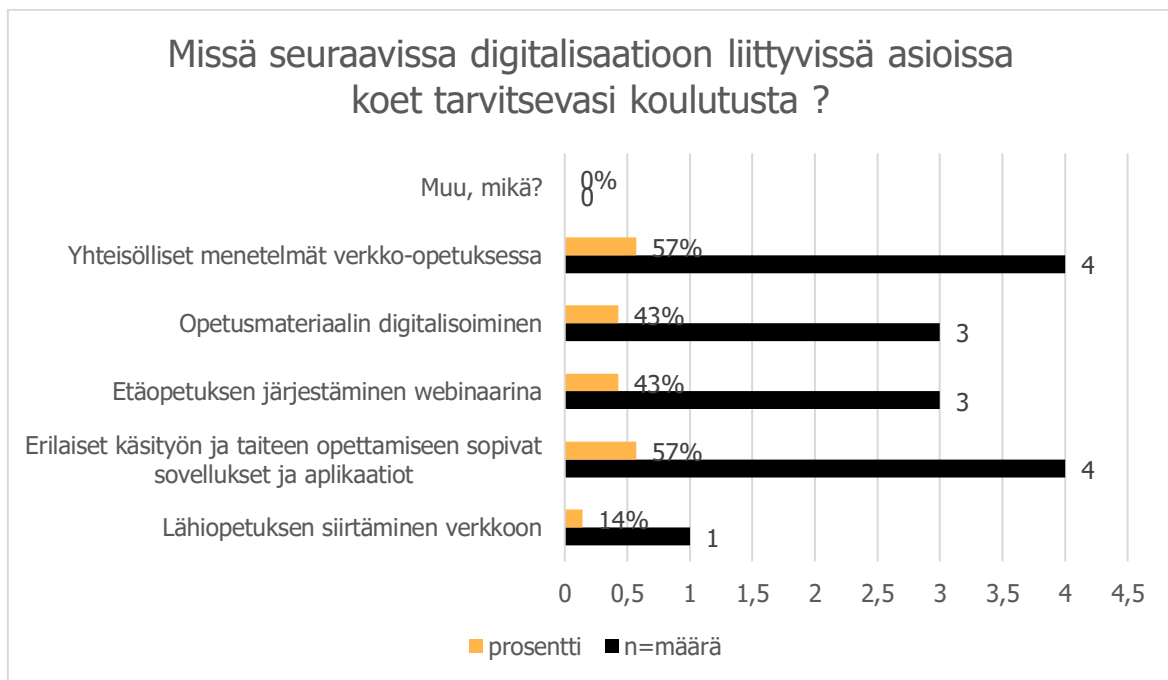
Vastauksista voimme päätellä, että suurimman osan mielestä käsitöitä voi opettaa ja opiskella myös verkossa. Mielestäni tämä viittaa myös siihen, että varsin paljon käsityöhön liittyvää materiaalia ja aineistoa löytyy myös internetistä ja erilaisista sosiaalisen median kanavista. Käsityön opetteluun tueksi haetaan apua myös verkosta, mutta perinteisellä lehdistä ja kirjoista opettelulla on edelleen sijansa, ja tietysti käsityön lähiopetuksella.

Kuvio 24: Kuviossa esitellään opettajien mielipiteitä verkko-opiskelusta ja digitalisaatiosta.

Kysyin opettajien mielipiteitä digitalisaation tuomiin muutoksiin opetuksessa. (Kysymykset 10–11). Väittämiä pohditaan olosuhteisiin, joissa lähiopetus on mahdollista (kysymys 10.)

Verkkokurssien sopivuudesta teorian opettamiseen, on 72 % vastanneista jokseenkin samaa mieltä ja 29 % jokseenkin eri mieltä. Verkkokurssien sopivuus menetelmien ja tekniikoiden opettamiseen, jakaa selvemmin mielipiteitä. Täysin eri mieltä oli 43 % vastanneista, 29 % on jokseenkin samaa mieltä. Tämä väite jakaa siis enemmän mielipiteitä, eikä verkkokurssit opettajien mielestä oikein sovi tähän tarkoitukseen. Hyvin yksimielisiä taas ollaan, yhteisöllisyyden kokemisesta aidosti läsnä, ei verkon välityksellä olevan mielekkäämpää. Kaikki vastanneet ovat 100 % samaa mieltä. Tekniikkavideon sopimisesta opetukseen joskus, ollaan (43 %) jollain tasolla samaa mieltä. Noin puolet opettajista pitää tekniikkavideota mahdollisena käytettäväksi opetuksessa. Yleisesti verkon välityksellä tapahtuvasta opetuksesta 43 % jokseenkin sitä mieltä, ettei se sovi käsityön opetukseen ja 29 % täysin sitä mieltä, ettei sovi.

Kuvio 25: Kuviossa esitetään opettajien digitalisaatioon liittyvää koulutustarvetta

Orientoitumisessa digitaaliseen opetukseen, kysyin opettajien tarvetta koulutukseen (kysymys 11.). Lähiopetuksen siirtämisessä verkkoon yksi opettaja kokee tarvitsevansa koulutusta. On paljon erilaisia opetukseen soveltuvia applikaatioita ja sovelluksia, niiden käyttöön opettajista neljä tarvitsisi koulutusta. Webinaarien järjestämiseen ja opetusmateriaalien digitalisoimiseen kokee, kolme opettajaa tarvitsevansa lisäkoulutusta ja neljä kokee tarvitsevansa koulutusta yh-

teisöllisiin menetelmiin verkko-opetuksessa. Uusien opetusmenetelmien käyttämiseen tarvittaisiin kauttaaltaan koulutusta ja käyttöopetusta. Lisäksi tietoisuutta käytettävissä olevista laitteista ja ohjelmista tarvitaan tietoa ja opastusta, jotta niiden käyttöönotto olisi luontevaa.

5.8 Vastaukset avoimiin kysymyksiin

Kyselyn lopuksi (kysymys 20) annoin opiskelijoille mahdollisuuden vapaisiin vastauksiin. Näistä vastauksista nousi esille muun muassa seuraavia asioita:

” Olen viihtynyt opiskelun parissa, vaikka korona on tuonut rajoituksia. Eepokseen olisi hyvä saada henkilökohtaiset opiskelut ajan tasalle, nyt näyttää tyhjää. Kurssien tiedot kalenteriin olisi myös toivottavaa, että ei lue pelkästään Aikuisten opinnot ja paikkakunta. Kurssien materiaali-valinnat ajoissa nyt ollut viivettä ja tullut kiire materiaalin suhteen.”

” Osa kursseista on aivan liian lyhyitä ja pinnallisia. Kaipaisin että asioita voisi oppia syvällisemmin ja olisi oikeasti aikaa tehdä. Nyt suurin osa kursseista on sellaisia, että jotain pientä ja helppoa ehtii tehdä, muttei mitään isompaa. Oppiminenkin jää aika pinnalliseksi, kun ei ole aikaa mennä pintaa syvemmälle mikä ei välttämättä anna eväitä itsenäiseen työskentelyyn kurssin jälkeen.”

” vähävaraiselle lukukausimaksut ovat kalliita”

” Kaipaan eri kurssien toteutukseen sopivia tiloja, työkaluja ja/tai niiden saatavuutta käyttöön kurssin aikana, riittävästi kaikille kurssilaisille. Ennakko tietoa kurssin sisällöstä enemmän, sekä mahdollisista tarvittavista materiaaleista, työkaluista tms.”

” Loistavia kursseja. Tilat voisivat olla paremmat, isoja työpöytiä voisi olla enemmän. Hyviä opettajia suurin osa.”

” Näyttelyt tuovat enemmän julkisuutta. Ehkä näyttelyitä voisi pitää myös verkossa?”

” On ollut aina ilo lähteä ”käsityökouluun”. Jotkut tekniikat eivät ole yhtä mieleisiä kuin muut. Silloin annan itselleni luvan selviytyä niistä juuri riman yli. Olen kuitenkin yrittänyt haastaa itseäni myös näissä tekniikoissa. Uskon, että uuden taidon oppiminen hoitaa aivoja ja antaa tyydytystä. Minulla on hyviä kokemuksia myös verkko-opinnoista, joten toivoisin, että joitakin asioita voisi oppia myös etänä. Etenkin koronan aikana olisin kaivannut pieniä videoita yms. kotona tekemisen tueksi. Tätä kannattaa ilman muuta kehittää, vaikka taidon opetus ei ole verkossa yhtä helppoa kuin läsnä. Joskus olen kokenut jonkin tekniikan enemmän askarteluna,

mutta tämä johtuu ehkä omasta käsityönäkemyksestäni. Moni varmaan nauttii näistäkin. Markkinointia voisi myös kehittää. Uskon, että moni ei tiedä tästä mahdollisuudesta. Toivon, että käsityön taiteen perusopetus olisi mahdollista kotikunnassani jatkossakin, ja se kiinnostaisi hiukan isompaa joukkoa. Käsityö on parhaimmillaan taidetta. Aina se on kuitenkin taitoa, mielihyvää ja elämää rikastuttavaa”

Opettajien kyselyn avoimeen vastauskenttään tuli vain yksi vastaus:

” Opetusalan työehtoja ja palkkausta. Säännöllisiä opettajainkokouksia, joista maksetaan korvaus. ”

Vapaista vastauksista nousee hyvin esille opinnäytetyöni teemoja. Niistä löytyy vahvistusta väitteisiin käsityön ja taiteen hyvinvointivaikutuksista. Myös yhteisöllisyyden merkitys nousee vastauksista esille. Vastauksista nousee esille myös kehittämistoiveita, koskien tilaajan järjestämää taiteen perusopetusta.

5.9 Johtopäätökset ja nykytilan analysointia

Kyselyiden perusteella nousee esiin muutamia huomioita kehittämistarpeista, vaikka moni asia koetaankin jo hyväksi. Nykytila selviää melko pitkälle jo kyselyiden analyysissa. Korostan nykytilasta muutamia seikkoja, jotka olennaisesti liittyvät tutkimuskysymyksiin ja teen johtopäätöksiä kyselyiden tulosten perusteella.

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan. Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti (oph.fi 13)

Toinen tutkimuskysymykseni koskee toiminnan kehittämistä. Kyselyistä ilmeni, että sekä opiskelijoiden, että opettajien mielestä tilaajan toimipaikoissa sekä opetusvälineissä olisi toivomisen varaa. Huonekalujen ergonomia ei vastaa aikuisten mittasuhteita ja opetustilojen kerrottiin olevan pieniä ja epäkäytännöllisiä. Käsityön tekemiseen tarvittavia opetusvälineistä on joko liian vähän tai ne ovat huonokuntoisia. Myös tarvikkeiden löytymisessä tuntui olevan haasteita. Lisäksi nousi esiin tietoteknologian puutteellisuus ja käyttöopetuksen tarve. Oppimisympäristöt

ovat olennainen osa oppimista. Kyselytulosten ja omien havaintojeni pohjalta, on tilaajan toimipisteissä selkeästi tarve kohentaa oppimisympäristöjä niin kalustuksen kuin teknologiankin osalta. Toisaalla selviää myös, että opetusvälineissä ja materiaaleissa on toivomisen varaa. Nämä kaikki vaikuttavan tilaajan julkisuuskuvaan ja houkuttelevuuteen.

Kysyttäessä asiakasmaksujen suuruudesta ja opetuksen hinta-laatusuhteesta, ilmeni, että joidenkin mielestä maksut ovat liian korkeita eikä opetus ole kaikkien saavutettavissa.

Tiia Luoman raportissa (2020) taiteen perusopetuksen tilasta, asiakasmaksuista tehtiin vastavia huomioita. Tutkimuksessa ilmeni, että vaikka maksuhuojennuksille olisi tarvetta, on oppilaitosten rahoitus täysin niiden varassa ja huojennukset näkyisivät suoraan tarjottavassa opetuksessa. Lisäksi todellisen maksuhuojennustarpeen arvioinnin todettiin olevan vaikeaa. Oppilaitokset saattavat helpottaa maksamista esimerkiksi jakamalla maksua osiin tai pidentämällä maksuaikaa. (Luoma, 2020, 44).

Päämääränä on oppimisen ilon saavuttaminen tekemisen, vuorovaikutuksen, ponnistelemisen, uuden oivaltamisen sekä kyseenalaistavan ja kokeilevan työskentelyn avulla. (oph.fi 38.)

Tutkimuskysymyksissäni pohdin opettajien asemaa hyvinvoinnin lisääjinä, ja miten he kokevat siihen pystyvänsä. Kysyessäni asiaa opettajien kyselyssä, vastauksista selviää, että opettajat pitivät käsityötä opiskelijoiden hyvinvointia merkittävästi lisäävänä. Tämä on myös todettu tutkimuksissa.

Tuloksista voi selvästi havaita, että kaikki kokevat hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden merkityksen tärkeäksi, se ei ollut kenellekään täysin merkityksetöntä. Merkityksen aste vaihteli hieman. Kaikille yhteisöllisyys oli yhtä tärkeää kuin uuden oppiminen. Yhteisöllisyyttä tärkeämmäksi nostettiin uuden oppiminen ja itsensä kehittäminen. Tämä lieneekin selvää, kun kyseessä on kuitenkin käsityökoulu, jonka keskeinen tarkoitus on oppiminen. Yhdessä tekeminen koettiin merkittävänä oppimisen tukena ja toisten opiskelijoiden vertaistuki koettiin tärkeäksi. Opettajat kokivat merkityksen vielä suuremmaksi. Myös perinteinen ”ompeluseura”-tyyliin yhteisöllisyys koettiin kuitenkin merkityksellisenä, opettajat näkivät tämänkin hieman merkityksellisempänä kuin opiskelijat. Myös ryhmässä opiskelu koettiin merkitykselliseksi osaksi sosiaalista elämää. Vain hyvin pieni osa opiskelijoista sanoo ryhmässä opiskelun olevan täysin merkityksetöntä.

Tiia Luoman selvityksestä selviää, että henkilöstön määrä, eli käytännössä sen vähyys, sekä henkilöstön pätevyys ovat asioita, jotka vaativat lähitulevaisuudessa kehittämistä. Oppilaitosten taloudelliset resurssit saattavat myös vaikuttaa siihen, ettei henkilöstöä pystytä palkkaamaan. (Luoma 52).

6 EHDOTUKSIA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN

Opinnäytetyössäni katson tilaajan toimintaa myös yhteisöpedagogin näkökulmasta. Yhteisöpedagogin identiteettiä pohdittaessa, tutkinto antaa jokaiselle hieman erilaisen tietopohjan. Minua kiinnostaa yhteiskunnalliset ilmiöt ja keskiöön nousee maahanmuuttajanaiset ja heidän kotoutumisensa ja mahdollisuutensa oppia suomen kieltä ja integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan.

Tietoperustassa toin esille Elise Vanhasen tutkimusraportin taiteeseen osallistumisen hyvinvointivaikutuksista maahanmuuttajien keskuudessa.

Peilattaessa mahdollisuuksia toteuttaa yhteisöpedagogin työtä tilaajan toimialalla, koen että siihen olisi hyvät edellytykset. Yhteisöpedagogin kompetensseissa tuodaan esille myös kansainvälinen osaaminen.

Havainnoidessani ryhmissä ja analysoituani kyselyn vastauksia, huomaan että suurin osa, ellei kaikki opiskelijat ovat suomalaisia. Valitettavasti en huomannut kyselyissä kysyä kansallisuutta tai kotimaata, asian varmistamiseksi. Mutta yleiskuvassa ryhmät näyttäytyvät hyvin suomalaisina.

Käsitöitä tehdään ympäri maailman ja kiinnostus kädentaitoihin on globaalia. Jokaisella kulttuurilla on omat käsityöperinteet ja käsityöntekeminen on universaali taito. Käsien tekemällä, ei välttämättä tarvita aluksi kieltä vaan yhdessä tekemällä koetaan yhteisöllisyyttä.

Globalissa maailmassa ihmiselle on tärkeä kuulua johonkin. Ihminen kuuluu jo syntymässään johonkin yhteisön, perheeseen, sukuun. Yhteys omiin juuriin on tärkeää ja eri kulttuureissa on etsitty omia juuria käsityöperinteen pohjalta. Esi-isien käsitöiden tutkiminen on tuonut heidät lähemmäksi omaa kulttuuriaan, vahvistaen heidän identiteettiään. Käsityön on tapa etsiä omaa kulttuuriaan, mutta myös ylläpitää sitä. (Ihatsu 2006, 22).

Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja. Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävästä hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. (oph.fi 13).

Opetussuunnitelman perusteet antavat mahdollisuuden tämän tyyppiselle toiminnalle. Kyse-lyissä nousi esiin näyttelyiden tarpeellisuus niin näkyvyyden lisäämiseksi kuin opintosisältöjen luomisessa.

” **Kiedotaan maailma käsiimme**”-näyttelyn ajatus syntyi tämän pohdinnan pohjalta. Näytte-lyn pohjustuksena olisi kurssi, johon kutsuttaisiin mukaan esimerkiksi jostain pakolaisnaisten tai maahanmuuttajanaisten organisaatiosta mukaan naisia tekemään käsitöitä ryhmän kanssa. Yhdessä opittaisiin käsityön universaalia kieltä. Yhteistä kieltä ei välttämättä ole, voimme kä-sillämmme luoda siteen toisiimme ja opettaa taitojamme. Ryhmässä lisättäisiin kotoutumista, yh-teenkuulumisen tunnetta sekä tuettaisiin suomen kielen oppimista. Toistemme kulttuurit tulisi-ivat tutummaksi, opittaisiin keskinäistä kulttuurien arvostamista sekä helpotettaisiin kotoutu-mista. Varsinkin naisten asema eri kulttuureissa, voi olla merkittävästikin erilainen ja näin voimme edistää myös tasa-arvoa.

Syntyneistä töistä luotaisiin yhteinen näyttely, toivottavasti ihan reaaliolosuhteissa, mutta voi-sihan näyttelyn toteuttaa myös virtuaalisena. Tämän näyttelyn olisin toivonut pystyväni näke-mään tai vaikkapa järjestämään oikeasti. Mielestäni tämä on erittäin luonteva ja toimiva keino lähentää eri kulttuureja toisiinsa. Tämän tyyppistä toimintaa voi myös soveltaa eri yhteistyöta-hojen kanssa, esimerkiksi mielenterveyskuntoutujat voisivat olla kohde tämän tyyppiselle yh-teistyölle.

Opinnoissa tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä suomalaista kulttuuriperintöä, kulttuurin moni-naisuutta ja globaaleja kysymyksiä. Oppilaan omaa suhdetta käsityöhön ja kulttuurista osalli-suutta syvennetään kannustamalla häntä havainnoimaan, pohtimaan ja tulkitsemaan esineitä, ympäristöä ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä tarjoamalla Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä kulttuuri-, taide- ja elinkeinoelämän kanssa. hänelle välineitä itsensä ilmaisemiseen ja kannan-ottamiseen käsityöllisin keinoin. Opinnot kannustavat oppilasta pohtimaan vastuullista kulut-tamista ja tuottamista ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta. Opetuksessa tuo-daan näkyväksi käsityön, taiteiden ja tieteiden välisyys sekä ohjataan oppilaita niiden sovelta-miseen käsityössä. (oph.fi 34)

Ajatukseni näyttelystä ja yhteistyöstä muiden toimijoiden kanssa lisäisi myös tilaajan näky-vyyttä ja avaisi mahdollisuuksia uusille asiakasryhmille osallistua toimintaan.

7 PÄÄTÄNTÖ

Analysoidessani tekemiäni kyselyiden vastauksia, varsinkin opiskelijoiden kyselyn kohdalla, huomaan oman kokemattomuuteni kyselyjen tekijänä. Useissa kysymyksissä käänteisyyksiä ja epärelevanttejä asioita, jopa epäjohdonmukaisuuksia. Olen parhaani mukaan yrittänyt tulkita vastauksia, selvittäen tutkimuskysymyksiin nähden merkityksellisiä asioita. Opettajien kyselyn olen tehnyt saatuani lisää tietoa kyselyjen tekemisestä ja mielestäni onnistunut kysymysten asettelussa paremmin. Siltikin kyselylomakkeiden tekeminen osoittautui oletettua haasteellisemmaksi, eikä lomakkeet olleet kovinkaan onnistuneet. Kysymyksiin jäi edelleen virheitä ja kyselin tutkimuskysymyksiin nähden epäolennaisia asioita. Lisäksi kyselyt olivat lopulta liian laajat. Nykytiedon valossa tekisin varsin erilaiset kyselylomakkeet. Toki vastauksista sain paljon tietoa yhdistyksen nykytilasta, niin opiskelijoiden kuin opettajienkin näkökulmasta. Lisäksi avointen kysymysten vastaukset antavat varmasti paljon tietoa työn tilaajalle, jatkokehittämistä varten. Nostin analyysissä esille lähinnä tutkimuskysymyksiini parhaiten vastanneita teemoja. Mukana olevasta visualisoinnista voi tutustua tuloksiin syvemmin.

Tutkimustani haittasi se, etten jatkanut kehittävää harjoittelua Taito Etelä-Suomessa, työllistyttyäni tammikuussa 2021. Harjoittelun ja opinnäytetyön eriytyminen muutti alkuperäistä suunnitelmaa, havainnoida ja osallistua toimintaan enemmän. Kokemukseni perusteella uskon, että havainnoinnin jatkuminen olisi lisännyt aineistoon paljon hyvää ja tarkempaa kokemusaineistoa ja antanut havainnoinnille keskeisemmän merkityksen tuloksia analysoidessani. Tämä aiheutti myös sen, että opinnäytetyöni jäi nyt irralliseksi.

Lisäksi olisi ollut upea mahdollisuus tehdä näyttelystä konkreettinen tuotos. Uskon myös, että olisin voinut antaa oppitunneille oman lisäni erilaisille projekteilla, kuten työpajoilla. Minun opinnäytetyöni tekoa haittasi myös se, että uudessa työssäni sisällöt ovat aivan eri aihepiirissä. Keskittyminen kahteen erilliseen aihepiiriin lisäsi haastavuutta. Lisäksi korona vaikutukset lisäsivät muutoksia.

Nykyisin mediassa puhutaan paljon käsityön merkityksistä ja varsinkin nyt pandemian mukaan tuomasta suosiosta. Käsityö on ollut monelle ainoa tapa selviytyä eristyksessä elämisestä. Käsityöt on ollut myös ulospääsytie, sosiaalisen median kautta luotuun ulottuvuuteen. Kyselyillä pyrin todentamaan sen, että toteutuuko tämä myös tilaajan toiminnassa. Saamieni tietojen perusteella, voin todeta vaikuttavuuden olevan suuri. Opiskelijoille osallisuus, yhteisöllisyys ja

vertaistuki näyttäytyivät vahvana ja opettajat näkivät sen omasta näkökulmastaan vielä vaikuttavampana.

Opinnäytetyön kirjoittaminen sinänsä oli minulle suurin projekti, mitä koskaan olen tehnyt. Pidän kirjoittamisesta ja opintojeni aikana olen saanut siihen lisää varmuutta. Myös onnistuneet esseet ja tehtävät ovat antaneet luottamusta. Kuitenkin opinnäytetyön kirjoittamisesta oli tulla ylitsepääsemätöntä. Tie oli auki, mutta määränpää tuntematon. Lähdin keskittymään aivan liian pieniin detaljeihin, ja kokonaisuus ei tahtonut näyttäytyä.

Olen kiinnittänyt huomiota opinnäytetyöni eettisyyteen. Kyselyt toteutettiin täysin anonymisti ja analysoin vastauksia juuri niin kuin ne voidaan nähdä, mitään muuttamatta. Olen merkinnyt kaikki lähteet ja suorat lainaukset huolellisesti. Tekstissäni ei ole ketään loukkaavaa sisältöä.

Käsityön ja taiteen teoriaa koskevat lähde-tekstit ovat melko vanhoja ja etsin myös tuoreempaa tietoa. Löysin myös aivan tuorettakin tutkimustietoa juuri taiteen perusopetusta koskien.

Havaitsemiani kehittämisen kohteita nousi esille myös Tiia Luoman raportista taiteen perusopetuksen tilasta vuodelta 2020. Taiteen perusopetuksessa nähdään kehittämissaasteita, jotka liittyvät rahoitukseen, hallintoon, rakenteisiin ja toimintakulttuuriin sekä toimintaympäristössä ja yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin.

Toimintaympäristöissä tapahtuvaan muutokseen viitattiin myös opettajuuden haasteista muuttuvissa oppimisympäristöissä. Digitalisaatio ja etäopetus on tuonut uusia koulutustarpeita ja laitehankintojen tarpeellisuutta. Esimerkkinä mainittakoon vastauksista, toive dokumenttikamerasta, joka on moderni versio piirtoheittimestä. Myös koulutusta uusien menetelmien ja verkko-ympäristöjen käyttöön toivottiin. Osalla opettajista oli haastetta toteuttaa opetusta verkossa, tai valmistella tarvittavia webinaareja. Näitä opetusmuotoja ei ehkä aiemmin yhdistetty käsityön ja taiteen opetukseen. Vastauksista syntyi myös tarpeita opettajien palkkauksen ja työehtojen tarkasteluun.

Aineistoon perehdyttyäni ja peilattuani sitä tietopohjaan ja havaintoihini, voin todeta, että onni elää käsityössä.

LÄHTEET

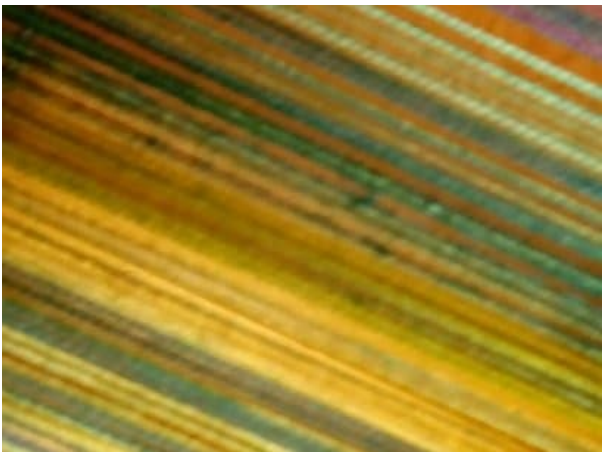
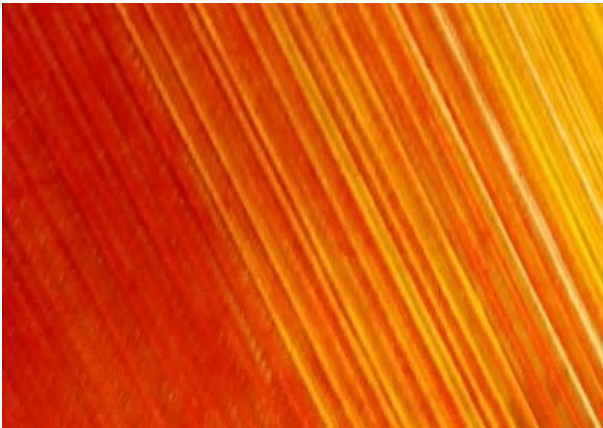
- Aholainen, Mari & Jäntti, Saara & Tammela, Annika & Tanskanen, Jani 2021. Miten taide vaikuttaa? Kulttuurisia näkökulmia hyvinvointiin ja Lääkärilehti 9/21 vsk 76 s. 564–568 <https://www.laakarilehti.fi/tieteessa/katsausartikkeli/miten-taide-vaikuttaa-kulttuurisia-nakokulmia-hyvinvointiin-ja-terveyteen/?public=29e7a5eeae789608f35becb2cc8ef7a4> viitattu 22.4.2021
- Anttila, Pirkko. 1996. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Helsinki: Akatiimi Oy
- ArtsEqual policy brief 1/2018. <https://www.artsequal.fi/documents/14230/0/Saavutettavuus-toimenpidesuositus+%28PDF%29.pdf/9143ee82-6222-433f-9538-0a91009c08ba?t=1520348539000> viitattu 21.3.2021
- Fancourt, Daisy & Finn, Saoirse. 2019. <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/329834/9789289054553-eng.pdf> viitattu 22.4.2021
- Haaso, Stiina 2016. Somessa voi näyttää käsityönsä kaikille: ”Kukapa ei nauttisi saadessaan ihailua ja kehuja?”. Maaseuduntulevaisuus 2016 <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/ihmiset-kulttuuri/somessa-voit-nayttaa-kasityonsa-kaikille-kukapa-ei-nauttisi-saadessaan-ihailua-ja-kehuja-1.172720> viitattu 4.4. 2021
- Heikkinen, Kaija 1997. Käsityöt naisten arjessa Kulttuuriantropologinen tutkimus pohjois-karjalaisten naisten käsityön tekemisestä. Helsinki: Akatiimi Oy
- Ihatsu, Anna-Marja 2006. Käsityö- uusiutuva luonnonvara, teoksessa Leena Kaukinen & Miia Collanus (toim.) 2006 Tekstejä ja kangastuksia puheenvuoroja käsityöstä ja sen tulevaisuudesta. Akatiimi Oy 19–30.
- Isola, Anna-Maria & Kaartinen, Heidi & Leeman, Lars & Lääperi, Raija & Schneider, Taina & Valtari, Salla & Keto-Tokoi, Anna. 2017. Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. Terveysten- ja hyvinvoinninlaitos: Työpäpaperi 33/2017 https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135356/URN_ISBN_978-952-302-917-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y viitattu 21.2.2021
- Kananen, Jorma 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas, Näin kirjoitat opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylä: Jamk.fi
- Kangaspunta, Seppo 2011. Traditionaalista yhteisöstä verkkoyhteisyyteen, teoksessa Seppo Kangaspunta (toim.) Yksilöllinen yhteisöllisyys avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen. Tampere: Tampereen yliopistopaino- Juvenes print 15–34.
- Kivilaakso, Aura & Luutonen, Marketta & Marsio, Leena (toim.) 2017. Itsetekemisen perinne Käsityöt elävänä kulttuuriperintönä Helsinki: Museovirasto verkkojulkaisu
- Kiviniemi, Liisa & Koivisto, Kaisa & Latomaa, Kimmo & Merilehto, Milla & Sandelin, Pirkko & Suorsa, Teemu 2012. Kokemuksellinen tutkimus III Teoria, käytäntö, tutkija. Tampere: Juvenes Print

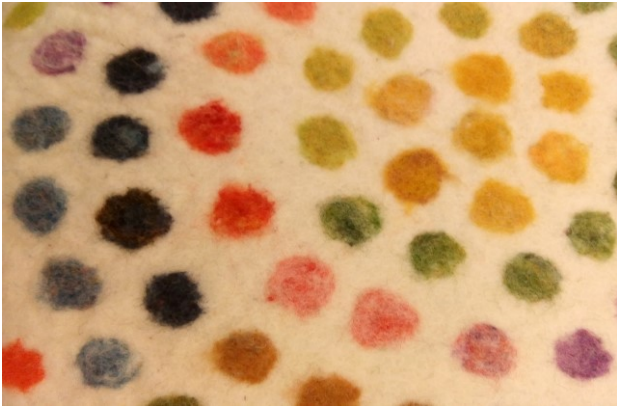
- Korhonen, Vesa: Verkko-oppimisympäristöt ja niihin liittyvät pedagogiset haasteet aikuis- ja korkeakoulutuksen kentillä, teoksessa Anja Heikkinen & Eeva Kallio (toim.) 2014. Aikuis-ten kasvu ja aktivointi (e-kirja) Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy 215–242. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66438/978-951-44-7642-6.pdf?sequence=1> viitattu 4.4.2021
- Lehikoinen, Kari & Vanhanen, Elise 2017. Teoksessa Kari Lehikoinen & Elise Vanhanen (toim.) 2017 Taide ja hyvinvointi Katsauksia kansainväliseen tutkimukseen Taideyliopisto, Kokos- julkaisusarja 1/2017 ArtsEqual 7–28.
- Luoma, Tiia 2020. <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/taiteen-perusopetus-2020> viitattu 4.4.2021
- Luutonen, Marketta. 2004. Elämän mielekkyyttä-käsityö minän vahvistajana, teoksessa Seppo Niemelä & Marketta Luutonen (toim.). 2004 Taitava ihminen- toimiva kansalainen. Vantaa: Dark Oy 11–19.
- Metsämuuronen, Jari. 2011. Laadullisen tutkimuksen käsikirja (e-kirja) Helsinki Methelp Oy
- Mäkinen, Maarit. 2009. Digitaalinen voimistaminen paikallisten yhteisöjen kehittämisessä. Akateeminen väitöskirja Tampereen Yliopisto <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66438/978-951-44-7642-6.pdf?sequence=1> viitattu 1.4.2021
- Nivala, Elina & Ryyänen, Sanna. 2019. Sosiaalipedagogiikka kohti inhimillisempää yhteiskuntaa. Tallinna: Gaudeamus Oy
- oksidia.fi <https://oksidia.fi/eepos-oppilaitoshallinta/> viitattu 1.4.2021
- oph.fi
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/186920_taitteen_perusopetuksen_laajan_oppimaaran_opetussuunnitelman_perusteet_2017-1_0.pdf
viitattu 24.2.2021, 4.4.2021
- Pöllänen, Sinikka. 2012. <https://uasjournal.fi/tutkimus-innovaatiot/kasityo-ja-psykykkinen-hyvinvointi-kasityon-tutkimuskentassa/#1458134585005-b3f22396-5506> viitattu 14.3.2021
- Riley, Jill & Corkhill, Betsan & Morris, Clare 2013. The Benefits of Knitting for Personal and Social Wellbeing in Adulthood: Findings from an International Survey <https://journals.sagepub.com/doi/10.4276/030802213X13603244419077> viitattu 5.4.2021
- Saari, Timo. 2011. Media- ja kommunikaatioteknologiat. Teoksessa: Oulasvirta, Antti (toim.) 2011 Ihmisen ja tietokoneen vuorovaikutus. Tallinna: Gaudeamus Oy
- Saloheimo, Leena. 2004. Haastejuttuja ja luovaa huiskintaa-käsityöharrastuksen merkityksiä naisten elämäntarinoissa, teoksessa Niemelä, Seppo & Luutonen, Marketta (toim.). 2004 Taitava ihminen- toimiva kansalainen. Vantaa: Dark Oy 21–31.
- Selin, Sari 2017. <https://yle.fi/uutiset/3-9969795> viitattu 4.4.2021

- Seitamaa-Hakkarainen, Pirita & Koskennurmi-Sivonen Ritva 2014. Internet ja sosiaalinen media käsityötieteen tutkimuksen lähteenä ja paikkana – aineistojen muodot ja analyysit teoksessa: Karppinen, Seija & Kouhia, Anna & Syrjäläinen, Erja. 2014 Kättä pidempää: Otteita käsityön tutkimuksesta ja käsitteellistämisestä. Kotitalous- ja käsityötieteiden julkaisuja, Nro 33, Helsingin yliopisto, opettajankoulutuslaitos, Helsinki. <http://hdl.handle.net/10138/43167> 116–131.
- Seitamaa-Hakkarainen, Pirita & Pöllänen, Sinikka & Luutonen, Marketta jne. 2007. Käsityötieteen ja käsityömuotoilun sekä teknologiakasvatuksen tutkimusohjelma Savonlinnan opettajankoulutuslaitoksessa. Kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimuksia 100. Joensuun yliopisto.
- Seppänen -Järvelä, Riitta & Åkerblad, Leena & Haapakoski Kaisa 2019. Monimenetelmällisen tutkimuksen integroivat strategiat. Julkaisussa Yhteiskuntapolitiikka 84(2019):3 <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019061220179> viitattu 24.4.2021
- strata.fi <https://strata.fi/mita-taide-on/> viitattu 22.4.2021
- taito.fi <https://www.taito.fi/meista/taitojarjesto/> viitattu 24.2.2021
- Taito Etelä-Suomi ry. 2019. <https://www.taitoetelasuomi.fi/doc/Helsinki/Taito-Etela-Suomi-ry,-Laaja-ops-2019.pdf> viitattu 24.2.2021
- Taitoyhdistyksen asiakaslehti, Onni elää käsityössä Taito Etelä-Suomi ja Kymenlaakso Ry:n asiakaslehti Syksy 2020. Taitojärjestö, Punamusta, Forssa 2020
- thl.fi <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-osa-alueet-ja-osallisuuden-edistamisen-periaatteet/osallisuus-yhteisoissa-ja-vaikuttamisen-prosesseissa> viitattu 21.3.2021
- Tieteen termipankki, kasvatustieteet vertaisoppiminen <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Nimitys:vertaisoppiminen> viitattu 21.2.2021
- TPO kyselytunti, 3.4.2020 <https://www.youtube.com/watch?v=o94ATtE1gKI> viitattu 11.4.2021
- Uusitalo, Hannu & Simpura Jussi 2020. Erik Allardt hyvinvoinnin tutkijana. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140729/YP2005-6_Uusitalo%26Simpura.pdf?sequence=1&isAllowed=y viitattu 6.3.2021
- Vanhanen, Elise 2017. Teoksessa Kari Lehikoinen & Elise Vanhanen (toim.) 2017. Taide ja hyvinvointi Katsauksia kansainväliseen tutkimukseen Taideyliopisto, Kokos- julkaisusarja 1/2017 ArtsEqual 61–70
- Vilka, Hanna 2015. Tutki ja kehitä (e-kirja) Jyväskylä: PS-kustannus

LIITTEET

Liite 1. Käsiyö taiteena. Kaikki kuvat on valokuvannut Sirpa Nerola

Liite 2. Opiskelijoiden Webropol-kysely

Taito ETELÄ-SUOMI

Taito Etelä-Suomi ry käsityö- ja muotoilukoulu

Opinnäytetyön kyselylomake Sirpa Nerola, yhteisöpedagogi AMK

Hei!

Olen Humanistisen ammattikorkeakoulun (HUMAK) yhteisöpedagogi järjestö- ja nuorisotyön AMK opiskelija Sirpa Nerola. Teen opinnäytetyötäni rehtori Kirsi Juntusen tilauksesta, Taito Etelä-Suomi ry:lle ja aikuisten käsityön taiteen perusopetukseen. Tarkoituksena kartoittaa asiakastyytyvyyttä, saavutettavuutta sekä parannusehdotuksia. Olen koonnut tähän kyselyyn kysymyksiä, jotka auttavat minua opinnäytetyöni tekemisessä. Kysely toteutuu täysin anonymisti vastaajien henkilötietoja ei kysytä, eikä sinua voida vastaustesi perusteella tunnistaa. Kyselyyn vastaamiseen menee sinulta n. 15-20 min. Kysymykset ovat monivalinta- tai vapaasti vastattavia kysymyksiä. Vastaamalla kyselyyn, mahdollistat opinnäytetyöni tekemisen ja osallistut Taito Etelä-Suomi ry:tä kehittävään toimintaan. Vastauksesi on tärkeä! Kiitos!

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Taustakysymykset

1. Olet

- nainen
- mies
- en halua kertoa

2. Iältäsi olet

- alle 20
- 20-40
- 41-60
- yli 60
- en halua kertoa

3. Olet Taito Etelä-Suomi ry:ssä

- Opiskelija
- Valmistunut opiskelija
- muu, mikä?

4. Koulutustaustasi on?

- peruskoulu
- lukio
- ammatillinen tutkinto
- alempi korkeakoulututkinto
- ylempi korkeakoulututkinto
- yliopistotutkinto

5. Asuinkuntasi on?

Toimintaan osallistuminen

6. Miten paljon harrastit käsitöitä ennen osallistumistasi aikuisten taiteen käsityön opetukseen ja minkälainen osaamistasosi oli? Vastaa väittämiin

	1 Täysin samaa mieltä	2 Jokseenkin samaa mieltä	3 Jokseenkin eri mieltä	4 Täysin eri mieltä
Harrastan käsitöitä aina ja jatkuvasti	☐	☐	☐	☐
Minulla on aikaisempaa koulutusta käsityön alalta ja haluan kartuttaa osaamistani lisää	☐	☐	☐	☐
Olen ensimmäistä kertaa opettelemassa käsityötaitoja, eikä minulla ole aikaisempaa osaamista	☐	☐	☐	☐
Olen harrastanut käsitöitä hieman ja haluan oppia uutta	☐	☐	☐	☐

7. Oletko osallistunut Taito Etelä-Suomen toimintaan missä seuraavista toimipisteistä?

- Helsinki, Malmi
- Helsinki, Espo
- Hyvinkää
- Lappeenranta
- Tuusula/Hyrylä
- Vantaa, Hiekkaharju

8. Mistä sait tiedon Taito Etelä-Suomi ry:n järjestämästä aikuisten taiteen perusopetuksesta?

- Näin mainoksen, missä?
- Löysin tietoa perusopetuksesta Taito Etelä-Suomen Käsityö- ja muotoilukoulun nettisivulta
- Ystäväni tai tuttavani on osallistunut taiteen perusopetukseen ja suositteli
- Muualta, mistä?

9. Mihin muuhun Taito Etelä-Suomi ry:n toimintaan, aikuisten taiteen käsityön perusopetuksen lisäksi, olet osallistunut?

- kurseille
- pajapäiville
- lasten taiteen perusopetukseen
- muuhun, mihin?
- en mihinkään, taiteen perusopetus on ainoa

Opetuksen laatu ja saavutettavuus

10. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

	1 Täysin samaa mieltä	2 Jokseenkin samaa mieltä	3 Jokseenkin erimieltä	4 Täysin erimieltä
Lukukausimaksu on sopiva	☐	☐	☐	☐
Opetuksen hinta-laatusuhde on kunnossa	☐	☐	☐	☐
Materiaalikustannukset veloitetaan tasapuolisesti	☐	☐	☐	☐
Opetus on kaikille taloudellisesti saavutettavissa	☐	☐	☐	☐

11. Mitä mieltä olet opetuksen tasosta?

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin erimieltä
Opetus on hyvää ja tasalaatuaista	☐	☐	☐	☐
Opetuksessa on suuria eroja eri aihealueiden kesken	☐	☐	☐	☐
En ole saanut sellaista opetusta jota etukäteen ajattelin	☐	☐	☐	☐
Opetus on vastannut suurilta osin ennakkokäsitystäni	☐	☐	☐	☐

12. Koetko, että Taito Etelä-Suomen taiteen perusopetus näyttäytyy houkuttelevana?

- Kyllä
- Ei

Taiteen ja käsityön kokonaisvaltaiset vaikutukset

14. Miten tärkeitä sinulle ovat seuraavat väittämät ?

	1 Erittäin tärkeä	2 Tärkeä	3 Ei niin tärkeä	4 Merkityksetön
Käsityön tekeminen itsessään	☐	☐	☐	☐
Uuden oppiminen	☐	☐	☐	☐
Itsensä kehittäminen	☐	☐	☐	☐
Toisten kanssa yhdessä tekeminen	☐	☐	☐	☐
Sosiaalisuus ja yhteisöllisyys	☐	☐	☐	☐
Vertaistuki toisilta opiskelijoilta	☐	☐	☐	☐
Yhteinen ajanvietto oppitunneilla	☐	☐	☐	☐

15. Käsityöt ja taide mielletään usein henkistä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lisäävänä. Miten osallistumisesi Taito Etelä-Suomen toimintaan on lisännyt hyvinvointiasi?

	1Täysin samaa mieltä	2Jokseenkin samaa mieltä	3Jokseenkin eri mieltä	4Täysin eri mieltä
Osallistuminen taiteen perusopetukseen on lisännyt hyvinvointiani erittäin paljon	☐	☐	☐	☐
Vaikutukset eivät ole odotusteni mukaisia	☐	☐	☐	☐
Korona on heikentänyt kurssien vaikuttavuutta hyvinvointiini	☐	☐	☐	☐
Yhteisöllinen tekeminen on ollut merkittävä tekijä hyvinvointini lisääntymisessä	☐	☐	☐	☐
Vertaisoppiminen on ollut merkittävässä roolissa hyvinvointini lisääntymiseen	☐	☐	☐	☐
Taiteen perusopetus ei ole millään lailla vaikuttanut lisäävästi hyvinvointiini	☐	☐	☐	☐

Aikuisten taiteen käsityön perusopetuksen muutokset nykyajassa

16. Mikä seuraavista on sinulle mieluisin foorumi etsiä tietoa, opastusta tai inspiraatiota, taiteen perusopetuksen tueksi?

- käsityölehdistä ja kirjoista
- internetistä yleisesti googlaamalla
- Facebookista tai muusta sosiaalisesta mediasta
- Pinterestistä tai muista käsityöfoorumeista
- Youtubesta tai muista videoista tai podcasteista
- Suunnittelen kaiken aina itse, en käytä valmiita ohjeita
- En tarvitse muuta, saan taiteen perusopetuksesta kaiken tarvitsemani.
- Jostain muualta, mistä?

17. Digitalisaatio valtaa alaa. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä sen suhteen, miten digitalisaatio sopii / vaikuttaa aikuisten taiteen käsityön perusopetukseen

	1 Täysin samaa mieltä	2 Jokseenkin samaa mieltä	3 Jokseenkin eri mieltä	4 Täysin eri mieltä
Verkkokurssit ovat loistava tapa opiskella	☐	☐	☐	☐
Verkkokurssit sopivat teorian opettamiseen	☐	☐	☐	☐
Verkkokurssit eivät sovia menetelmien ja tekniikoiden opettamiseen	☐	☐	☐	☐
Haluan kokea käsityön yhteisöllisyyden aidosti läsnä, en verkon välityksellä	☐	☐	☐	☐
Joskus voisi olla osioita verkkovalmennuksena	☐	☐	☐	☐
Mitään käsityöhön liittyvää ei pitäisi opettaa verkon välityksellä	☐	☐	☐	☐

18. Kuinka tärkeänä koet ryhmässä tapahtuvan opetuksen ja sen yhteisöllisyyden? Vastaa seuraaviin väittämiin.

	1 Täysin samaa mieltä	2 Jokseenkin samaa mieltä	3 Jokseenkin eri mieltä	4 Täysin eri mieltä
En halua koskaan opetella mitään ilman fyysistä opettajaa, jolta voi tarvittaessa kysyä apua ja neuvoa	☐	☐	☐	☐
Kyllä käsitöitä pitää tehdä ryhmässä "Ompeluseura"-perinnettä kunnioittaen	☐	☐	☐	☐
Ryhmässä opiskelu on minulle erittäin tärkeä osa sosiaalista elämääni	☐	☐	☐	☐
Yhteisöllisyys on yhtä tärkeää kuin uusien taitojen oppiminen	☐	☐	☐	☐
Ryhmässä saamani vertaistuki on minulle tärkeää	☐	☐	☐	☐
Ryhmällä ei ole minulle suurempaa merkitystä, opettelen mieluummin yksin	☐	☐	☐	☐

Vietintä ja tiedonvälitys

19. Miten mielestäsi tiedotus ja viestintä toimii Taito Etelä-Suomessa?

	1 Täysin samaa mieltä	2 Jokseenkin samaa mieltä	3 Jokseenkin eri mieltä	4 Täysin eri mieltä
Saan helposti tarvittavat tiedot nettisivulta	☐	☐	☐	☐
Kaikkien opettajien yhteystiedot ovat helposti saatavilla	☐	☐	☐	☐
Opettajiin saa helposti yhteyden ja he vastaavat viesteihin nopeasti	☐	☐	☐	☐
Rehtoriin saa helposti yhteyden ja hän vastaa viesteihin nopeasti	☐	☐	☐	☐
Sähköpostiviesteihin saa huonosti vastauksia	☐	☐	☐	☐
Eepos toimii hyvin ja moitteettomasti	☐	☐	☐	☐
Oppilaiden keskinäiset ryhmät esim. Whatsupissa ovat ahkerassa käytössä ja niissä tiedonsaanti toimii	☐	☐	☐	☐
Lukujärjestykset ovat ajantasalla	☐	☐	☐	☐

20. Opiskellessasi Taito Etelä-Suomen aikuisten taiteen käsityön perusopetuksessa olet tapahtumien keskipisteessä. Tähän voi kirjoittaa huomioitasi, kokemuksiasi ja mielipiteitäsi tai mitä mieleesi nousee. Tähän voit laittaa toiveitasi tai kehitysehdotuksiasi. Myös risut ja ruusut. Sana on vapaa!

Kiitos Sinulle vaivannäöstäsi ja vastauksistasi, näitä on minulle suuri apu. Tapamme kenties vielä kentällä tai vaikkapa käsitöiden parissa. Mikäli haluat olla vielä erikseen minuun yhteydessä tai kertoa

lisää voit laittaa sähköpostia osoitteeseen sirpa.nerola@humak.fi

Liite 3. Opettajien Webropol kysely

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Taito Etelä- Suomi ry, opettajat

Hei!

Olen Humanistisen ammattikorkeakoulun (HUMAK) yhteisopedagogi järjestö- ja nuorisotyö AMK opiskelija Sirpa Nerola. Teen opinnäytetyötäni rehtori Kirsi Juntusen tilauksesta, Taito Etelä-Suomi ry:lle ja aikuisten käsityön taiteen perusopetukseen. Tarkoituksena kartoittaa henkilöstön tyytyväisyyttä sekä parannusehdotuksia. Lisäksi käsityön hyvinvointivaikutukset ja yhteisöllisyys ovat nousseet keskiöön ja kartoitan mielipidettäni sen sisällyttämisessä opetukseen.

Olen koonnut tähän kyselyyn kysymyksiä, jotka auttavat minua opinnäytetyöni tekemisessä. Kysely toteutuu täysin anonyymisti eikä vastaajien henkilötietoja kysytä eikä sinua voida vastaustesi perusteella tunnistaa. Kyselyyn vastaamiseen menee sinulta n. 15-20min. Kysymykset ovat monivalinta- tai vapaasti vastattavia kysymyksiä.

Vastaamalla kyselyyn, mahdollistat opinnäytetyöni tekemisen ja osallistut Taito Etelä-Suomi ry:n kehittämiseen. Vastauksesi on tärkeä! Kiitos!

Taustakysymykset

1. Mikä on toimenkuvasi Etelä-Suomen Taito ry:n käsityön taiteen perusopetuksessa?

- vakituinen opettaja
- tuntiopettaja
- muu, mikä?

2. Kuinka pitkä työkokemuksesi on Etelä Suomen Taito ry:n käsityön taiteen perusopetuksessa?

- alle vuoden
- 1-3 vuotta
- 3-5 vuotta
- yli 5 vuotta

3. Missä Taito Etelä-Suomen taiteen perusopetuksen opetuspisteissä olet opettanut? Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- Helsinki, Malmi
- Helsinki, Espo
- Hyvinkää
- Vantaa, Hiekkaharju
- Lappeenranta
- Tuusula/Hyrylä

4. Onko sinulla muuta käsityön tai taiteen opetuskokemusta?

- ei ollenkaan
- alle vuoden
- 1-3 vuotta
- 3-5 vuotta
- yli 5 vuotta

5. Minkälainen harrastus- tai koulutustausta sinulla on taiteen perusopetukseen? Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot

- Olen hankkinut osaamiseni harrastuspohjalta
- Minulla on käsityön/taiteen koulutus. Mikä?
- Minulla on pedagogista koulutusta. Mitä?

6. Mitä seuraavista käsityöfoorumeista sinä seuraat?

- Käsityölehdet ja kirjat
- Internetistä yleisesti googlaamalla
- Facebook ja muu sosiaalinen media

Pinterest

Youtube videot

Podcastit

Muu. Mikä?

Tutkimuskysymykset

Opetus ja pedagogiikka

7. Mitä mieltä olet seuraavista, opetukseen ja pedagogiikkaan liittyvistä väittämistä?

	1 Täysin samaa mieltä	2 Jokseenkin samaa mieltä	3 Jokseenkin eri mieltä	4 Jokseenkin samaa mieltä
Minulla on hyvät mahdollisuudet toteuttaa taiteen perusopetusta	☐	☐	☐	☐
Minulla on hyvät mahdollisuudet osallistua täydennyskoulutuksiin	☐	☐	☐	☐
Olen perehtynyt hyvin taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman sisältöön	☐	☐	☐	☐
Otan opetuksessa mielestäni hyvin huomioon kestävän kehityksen periaatteet	☐	☐	☐	☐
Pystyn käsittelemään opetuksesta saatua palautetta yhdessä toisten opettajien kanssa	☐	☐	☐	☐

8. Käsitön taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmassa nousee esille seuraavia asioita. Miten pystyt toteuttamaan näitä opetuksessa ja suunnittelussa?

1 Hyvin	2 Jokseenkin hyvin	3 Jokseenkin huonosti	4 Huonosti
------------	--------------------------	-----------------------------	---------------

	1 Hyvin	2 Jokseenkin hyvin	3 Jokseenkin huonosti	4 Huonosti
Aikuisten opetuksessa ehditään käsitellä opetussuunnitelman keskeiset tavoitteet	☐	☐	☐	☐
Opetuksessa otetaan huomioon aikuisen oppijan motivoituneisuus, omatoimisuus ja aiempi osaaminen	☐	☐	☐	☐
Opiskelijoilla on valittavissa riittävän paljon heitä yksilöllisesti kiinnostavaa sisältöä	☐	☐	☐	☐
Oppilaat saavat riittävästi jatkuvaa sanallista palautetta oppimisestaan	☐	☐	☐	☐
Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta opiskelijan, ryhmän ja opettajan välillä	☐	☐	☐	☐

9. Seuraavassa väittämiä Taito Etelä-Suomi ry:n käsityön taiteen perusopetuksesta. Mitä mieltä sinä olet väittämistä?

	1 Täysin samaa mieltä	2 Jokseenkin samaa mieltä	3 Jokseenkin eri mieltä	4 Täysin eri mieltä
Eepos voisi toimia paremmin	☐	☐	☐	☐
Olisi hyvä, jos opiskelija voisi ilmoittautua rästikurssille itse	☐	☐	☐	☐
Kurssien aloitusinfo tulisi olla hyvissä ajoin opiskelijoiden saatavilla	☐	☐	☐	☐
Joillain kurseilla on varattu liian vähän aikaa, asiaan syventymiseen	☐	☐	☐	☐
Näyttelyitä voisi järjestää enemmän tuomaan lisää julkisuutta, myös verkossa	☐	☐	☐	☐
Taito Etelä-Suomi ry:n viestintä toimii hyvin	☐	☐	☐	☐
Taito Etelä-Suomi ry:n mainostus ja tiedotus on riittävää	☐	☐	☐	☐

Digitalisaation tuomat muutokset

10. Pohdi seuraavia väittämiä olosuhteissa, joissa lähiopetus on mahdollista. Mitä mieltä olet opettajana seuraavista väittämistä ?

	1 Täysin samaa mieltä	2 Jokseenkin samaa mieltä	3 Jokseenkin eri mieltä	4 Täysin eri mieltä
Verkkokurssit sopivat teorian opettamiseen	☐	☐	☐	☐
Verkkokurssit sopivat menetelmien ja tekniikoiden opettamiseen	☐	☐	☐	☐
Haluan kokea käsityön yhteisöllisyyden aidosti läsnä, en verkon välityksellä	☐	☐	☐	☐
Joskus voisi olla joitain osioita esimerkiksi tekniikkavideo, verkon välityksellä	☐	☐	☐	☐
Verkon välityksellä tehty opetus sopii käsityön opettamiseen	☐	☐	☐	☐

11. Missä seuraavista digitalisaatioon liittyvissä asioissa koet tarvitsevasi koulutusta?

- Lähiopetuksen siirtäminen verkkoon
- Eriaset käsityön ja taiteen opettamiseen sopivat sovellukset ja applikaatiot
- Etäopetuksen järjestäminen webinaarina
- Opetusnateriaalin digitalisoiminen
- Yhteisölliset menetelmät verkko-opetuksessa
- Muu, mikä?

Hyvinvointi ja yhteisöllisyys

12. Aseta itsesi opiskelijan asemaan. Miten koet seuraavat väittämät opettamissasi ryhmissä?

1 Suuri merkitys 2 Jokseenkin suuri merkitys 3 Jokseenkin pieni merkitys 4 Täysin merkityksetön

	1 Suuri merkitys	2 Jokseenkin suuri merkitys	3 Jokseenkin pieni merkitys	4 Täysin merkityksetön
Ryhmässä opiskelun merkitys opiskelijoille	☐	☐	☐	☐
Opiskelijoiden toisilleen antama tuki	☐	☐	☐	☐
Vapaa-ajalla tapahtuva yhteys esim. Whats app-ryhmä	☐	☐	☐	☐
"Ompeluseura"-tyyillisä yhteisössä oppiminen	☐	☐	☐	☐
Yhteisöllisyys on yhtä tärkeää kuin käsityötaitojen oppiminen	☐	☐	☐	☐
Opiskelijoille ryhmä on myös osa sosiaalista elämää	☐	☐	☐	☐
Teoriatieto on yhtä kiinnostavaa kuin käsillä tekeminen	☐	☐	☐	☐
Tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina	☐	☐	☐	☐

13. Miten tärkeää on ollut painottaa opetuksessa seuraavia opiskelijoiden tavoitteita ja opetusmenetelmiä?

	1 Hyvin tärkeä	2 Jokseenkin tärkeä	3 Jokseenkin merkityksetön	4 Täysin merkityksetön
Käsityön tekeminen itsessään	☐	☐	☐	☐
Uuden oppiminen	☐	☐	☐	☐
Itsensä kehittäminen	☐	☐	☐	☐
Toisten kanssa yhdessä tekeminen	☐	☐	☐	☐
Sosiaalisuus ja yhteisöllisyys	☐	☐	☐	☐
Vertaistuki toisilta opiskelijoilta	☐	☐	☐	☐
Yleinen ajanvietto oppitunneilla	☐	☐	☐	☐

14. Koetko, että opiskelijoiden osallistuminen taiteen perusopetukseen parantaa heidän hyvinvointiaan? Miten tämä näkyy tunteilla ja kohtaamisissa opiskelijoiden kanssa? Kirjoita vastauksesi, sana on vapaa.

1000 merkkiä jäljellä

Opetustilat ja välineet

15. Mitä mieltä olet seuraavista opetustiloja ja materiaaleja koskevista väitteistä?

	1 Täysin samaa mieltä	2 Jokseenkin samaa mieltä	3 Jokseenkin eri mieltä	4 Täysin eri mieltä
Opiskelutilat ovat riittävän tilavat	☐	☐	☐	☐
Opetustilojen huonekalut ovat tarkoituksen mukaisia	☐	☐	☐	☐
Työvälineet ovat hyvässä kunnossa	☐	☐	☐	☐
Työvälineitä on tarvittava määrä	☐	☐	☐	☐
Materiaaleja on aina riittävästi	☐	☐	☐	☐
Minulla on tarvittavat tietotekniset laitteet opetuksen tukena	☐	☐	☐	☐

16. Mitä muuta haluat tuoda esille opetustiloista ja välineistä? Kirjoita vastauksesi, sana on vapaa

1000 merkkiä jäljellä

Koronan vaikutukset

17. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä koronan vaikutuksista Taito Etelä-Suomi ry:n aikuisten käsityön taiteen perusopetukseen?

	1 Täysin samaa mieltä	2 Jokseenkin samaa mieltä	3 Jokseenkin eri mieltä	4 Täysin eri mieltä
Koronan vaikutukset ovat olleet haitallisia	☐	☐	☐	☐
Minun on ollut vaikea toteuttaa opetusta poikkeusoloissa	☐	☐	☐	☐
Oppilaat ovat reagoineet poikkeusoloihin	☐	☐	☐	☐
Etäopetukseen siirtyminen on vaikuttanut ryhmien yhteisöllisyyteen negatiivisesti	☐	☐	☐	☐

18. Onko koronarajoitukset aiheuttanut oppilaiden keskeyttämistä opinnoissa?

- Kyllä
- Ei
- En tiedä

Työyhteisö

19. Seuraavassa väittämiä liittyen työyhteisöön. Mikä vaihtoehto vastaa parhaiten mielipidettäsi?

	1 Täysin samaa mieltä	2 Jokseenkin samaa mieltä	3 Jokseenkin eri mieltä	4 Täysin eri mieltä
Saan riittävästi vertaistukea kollegoiltani	☐	☐	☐	☐
Työyhteisössämme jokainen tulee kuulluksi	☐	☐	☐	☐

